

347:3

Wat Texel hoopt van de nieuwe Eeuw.

WIJZE: *De Boeren!*

Wij hebben hier een heel mooi strand,
Zoo schoon men ergens ziet,
Maar wie er baadt langs 't oeverzand,
De vreemdeling nog niet.
Wij wachten hem al lang met smart;
Hij zou zoo welkom zijn.
Wij roepen dus met heel ons hart: } bis.
Reist niet meer langs den Rijn. }
Tus vreemd'ling wat ik u mag raden,
Komt toch hierheen! komt toch hierheen!
En neemt toch veel de frissche baden,
Maar hier alleen, ja, hier alleen.

Wanneer de nicuwe eeuw verschijnt,
Is het hier niet zoo pluis,
Omdat de lommerd dan verdwijnt,
Ons heerlijk pandjeshuis.
Wat brengt dan redding in den nood?
Zoo vragen wij met klem,
Misschien wordt ons gemak vergroot, } bis.
En komt in plaats een trem. }
Eerst vroolijk prettig maar aan 't tremmen,
Ook naar ons strand! ook naar ons strand!
En daarna lustig aan het zwemmen,
Langs 't oeverzand, langs 't oeverzand!

Iconen van Ooit en Nooit

Top 50 met kaart, overzicht en fact sheets

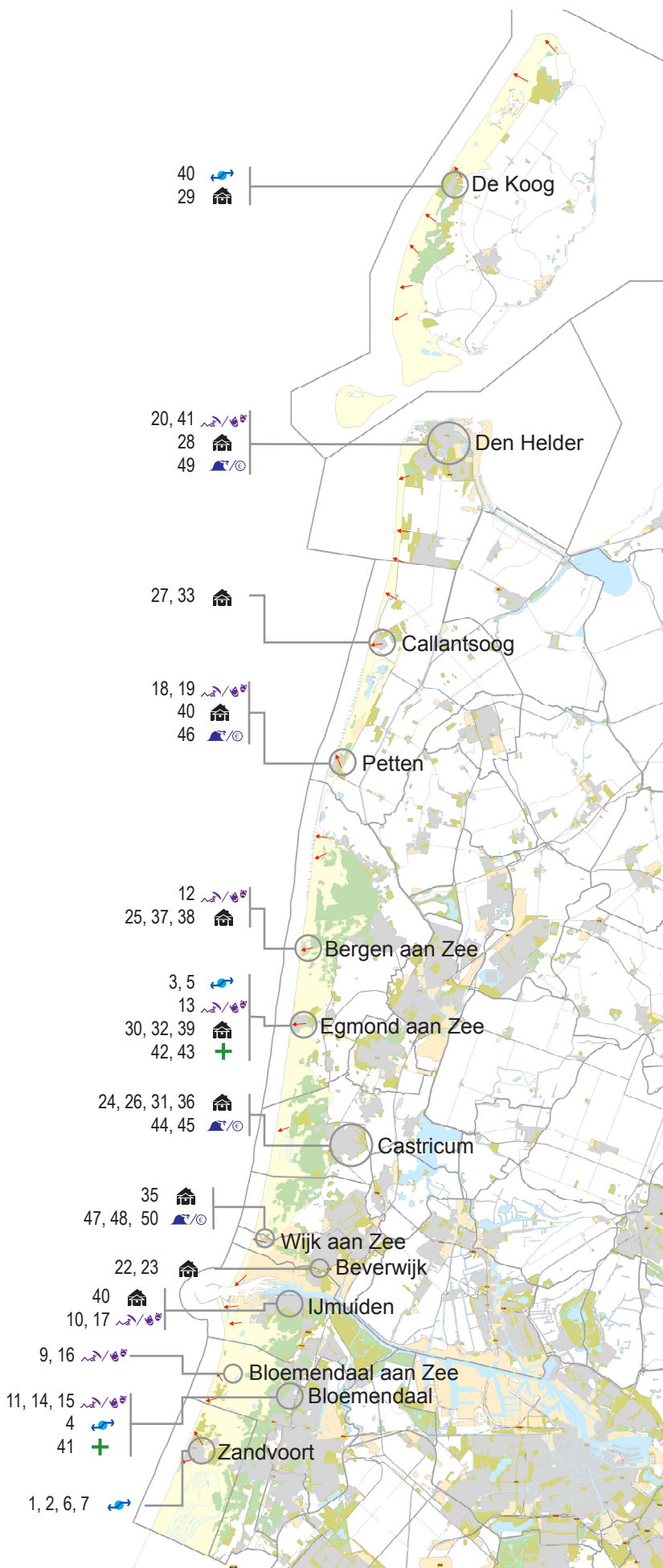
Neerslag van een onderzoek naar verdwenen en nooit gerealiseerde identiteitsbepalende gebouwen en structuren langs de Noord-Hollandse kust

Onderdeel van het programma Identiteit Kustplaatsen Noord-Holland
December 2010

Figuur links: loflied op het strand (De Koog, +/- 1898)

Iconen van ooit en nooit

iconen van verbinding en ontmoeting

1. Noordboulevard
2. Zuidboulevard
3. Boulevard en Westeinde met o.a. Kurhaus en (bad)hotels
4. De Blauwe Tram
5. Stoomtram Bello
6. Plan voor pier met bebouwing
7. Wederopbouwplan Zandvoort
8. Plan voor kabelbaan naar het strand

iconen van vermaak, recreatie en cultuur

9. Paviljoen 't Ronde Huis
10. Badpaviljoen List (later Badpaviljoen Noordzee)
11. Draf- en renbaan Woestduin
12. Koepel van Sterken
13. Huisje van Hitchcock
14. Landhuis Kareol
15. Plan Beethovenhuis
16. Plan Badcomplex
17. Planvorming IJmuiden aan Zee
18. Plan educatief centrum
19. Plan Marina Petten
20. Plan Zeebad Huisduinen
21. Plan Port Poseidon

iconen van verblijf

22. Badhotel/Oosterbadhuis
23. Hotel Dépendance
24. Badhotel Armeria
25. Hotel Nassau Bergen
26. Hotel De Rustende Jager
27. Badhotel Duinzicht
28. Badhotel Huisduinen
29. Badhotel Prinses Juliana met Strandpaviljoen
30. Troelstra-oord
31. Jeugdherberg De Zevensprong
32. Vakantiehuisjes in de duinen van Verkade, Duyvis en Bruynzeel
33. De Grootte Villa
34. Plan Badhotel IJmuiden,
35. Plan Tuinstad Wijk aan Zee
36. Plan Appartementencomplex Castricum aan Zee
37. Plan Panorama Bergen aan Zee
38. Plan Bullhorst/Wilderom
39. Bestemmingsplan Boulevard en Pierplan
40. Wederopbouwplan

iconen van welzijn en gezondheid

41. Marinehospitaal
42. Prins Hendrik Stichting
43. Koloniehuis Prinses Beatrix

iconen van verdediging en economie

44. Kalkovens Castricum
45. Commissarishuis
46. Gemeenlandshuis
47. Visafslag
48. Baggerkantoor Rijkswaterstaat
49. Forten Stelling van Den Helder
50. Plan Voorhaven Amsterdam

Iconen van Ooit en Nooit

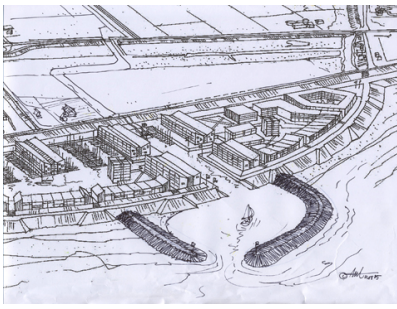
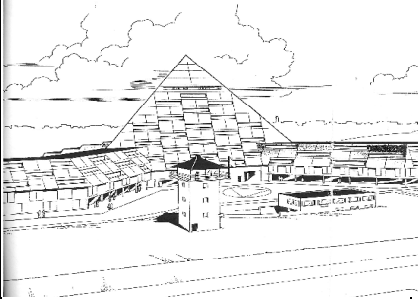
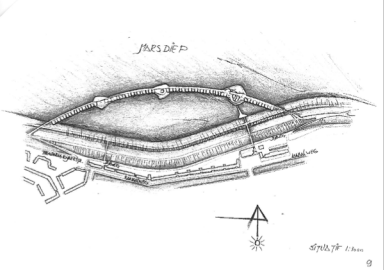

Top 50 van ooit gesloopte en nooit gebouwde structuren en objecten, die de identiteit van de Noord-Hollandse badplaatsen in sterke mate hebben bepaald of hadden kunnen bepalen.

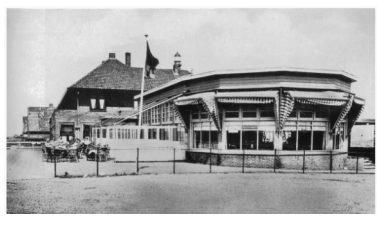

Nr	Naam	Plaats	Code in groslijst	Afbeelding
	<i>Ooit gesloopt</i>			
1	<i>Noordboulevard</i> (Boulevard de Favauge en Boulevard Barnaert met oa. Hotel D'Orange, Watertoren, Kurhaus met Passage, Grandhotel Wüst en Noorderbad)	Zandvoort	ZA.1 (en ZA.7, 11, 3. 4, 6 en 16)	
2	<i>Zuidboulevard</i> (Boulevard Paulus Loot) met o.a. Hotel Groot Badhuis, Hotel Driehuizen en Zuiderbad)	Zandvoort	ZA.2 (en ZA.9, 8 en 17)	

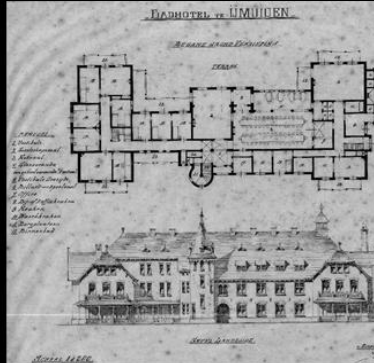
3	<i>Boulevard met omringende bebouwing</i>	Egmond aan Zee	E.7	
4	<i>De Blauwe Tram</i>	Bloemendaal	B.16	
5	<i>Stoomtram Bello</i>	Bergen en Egmond	BE.9	
6	<i>Plan voor pier met bebouwing, J.Wils en H.Th.Zijdeveld (1954-'55)</i>	Zandvoort	ZA.2	
7	<i>Wederopbouwplan Zandvoort G. Friedhoff (1946)</i>	Zandvoort	ZA.1a	

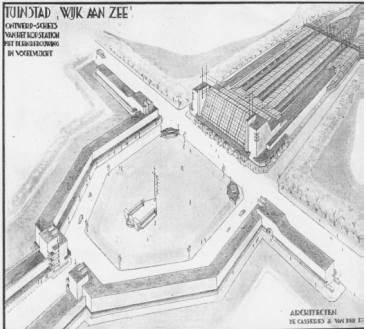
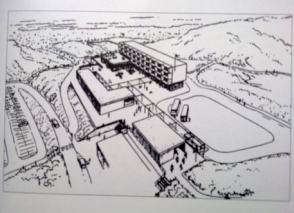

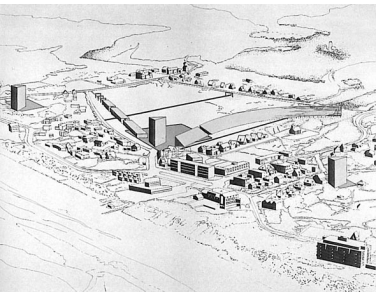
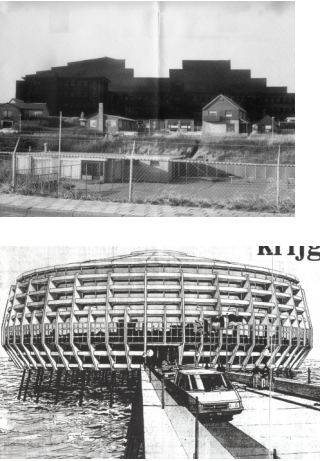
8	<i>Plan Kabelbaan Strand De Koog</i>	De Koog	T.2a	Geen afbeelding beschikbaar
9	<i>Paviljoen 't Ronde Huis</i>	Bloemendaal	B.12	
10	<i>Badpaviljoen List (later badpaviljoen Noordzee)</i>	IJmuiden	V.6	
11	<i>Draf- en Renbaan Woestduin</i>	Bloemendaal	B.14	
12	<i>Koepel van Sterken</i>	Bergen aan Zee	BE.4	
13	<i>Huisje van Hitchcock</i>	Egmond aan Zee	E.16	

14	<i>Landhuis Kareol</i>	Bloemendaal	B.3	
15	<i>Beethovenhuis</i> , Berlage (H.P.Berlage, 1908)	Bloemendaal	B.1a	
16	<i>Badcomplex Bloemendaal aan Zee</i> , A. Komter, 1934	Bloemendaal	B.2a	
17	<i>Planvorming IJmuiden aan Zee</i> , 1999	IJmuiden	V.4a	
18	<i>Educatief centrum Petten</i> , begin jaren '90	St Maartenszee	Z.3a	Geen afbeelding beschikbaar

19	<i>Marina Petten</i>	Petten	Z.5a	
20	<i>Zeebad Huisduinen, incl. boulevardontwikkeling (1988)</i>	Huisduinen	DH.2a	
21	<i>Port Poseidon (1994)</i>	Den Helder	DH.1a	
22	<i>Badhotel/Oosterbadhuis</i>	Beverwijk	BW.2	
23	<i>Hotel Dépendance</i>	Beverwijk	BW.8	

24	<i>Badhotel Armeria</i>	Castricum	C.1	
25	<i>Hotel Nassau-Bergen</i>	Bergen aan Zee	BE.1	
26	<i>De Rustende Jaeger</i>	Castricum		
27	<i>Badhotel Duinzicht</i>	Callantsoog	Z.4	
28	<i>Badhotel Huisduinen</i>	Den Helder	DH.1	
29	<i>Badhotel Prinses Juliana met Strandpaviljoen</i>	De Koog	T.1	

30	<i>Troelstra Oord</i>	Egmond aan Zee	E.15	
31	<i>Jeugdherberg De Zevensprong</i>	Petten	Z.12	
32	<i>Vakantiehuisjes in de duinen van Verkade, Duyvis en Bruynzeel</i>	Egmond aan Zee	E.17	
33	<i>De Grootte Villa</i>	Callantsoog	Z.6	
34	<i>Badhotel IJmuiden, 1898</i>	IJmuiden	V.2a	

35	<i>Tuinstad Wijk aan Zee</i>	Wijk aan Zee	BW.1a	 <p>TUINSTAD 'WIJK AAN ZEE' ONTWERP-GROND VAN HET RIJSLAND MET BEPLANTING EN VOEDINGST ARCHITECTEN: DE GABRIËL J. VAN DER ...</p>
36	<i>Plan appartementencomplex Castricum aan Zee</i>	Castricum	C.1a	
37	<i>Panorama Bergen aan Zee, L. Springer/Berlage, 1909</i>	Bergen aan Zee	BE.1a	 <p>Plan Berlage (1909) PANORAMA VAN BERGEN AAN ZEE NH</p>
38	<i>Planvorming Bullhorst Wilderom</i>	Bergen aan Zee	BE.2a, 5a, 6a	
39	<i>Boulevardplan en Pierplan, circa 1990</i>	Egmond aan Zee	BE.9a en 10a	 <p>NIJG</p>

40	<i>Wederopbouwplan Petten, G. Drexhage, 1946</i>	Petten	Z.2a	Geen afbeelding beschikbaar
41	<i>Marinehospitaal</i>	Bloemendaal	B.4	
42	<i>Prins Hendrikstichting</i>	Egmond	E.13	
43	<i>Koloniehuis Beatrix</i>	Egmond aan Zee	E.2	
44	<i>Kalkovens</i>	Castricum	C.5	
45	<i>Commissarishuis</i>	Castricum	C.6	

46	<i>Gemeenlandshuis</i>	Petten	Z.11	
47	<i>Visafslag IJmuiden</i>	IJmuiden	V.	
48	<i>Baggerkantor Rijkswaterstaat</i>	IJmuiden	V.8	
49	<i>Forten Stelling Den Helder</i>	Den Helder	DH.13	
50	<i>Voorhaven Amsterdam</i>	IJmuiden	V.5a	

Factsheets Bergen aan Zee

Ooit gesloopt

Hotel Nassau Bergen

Koepel van Sterken

Stoomtram Bello

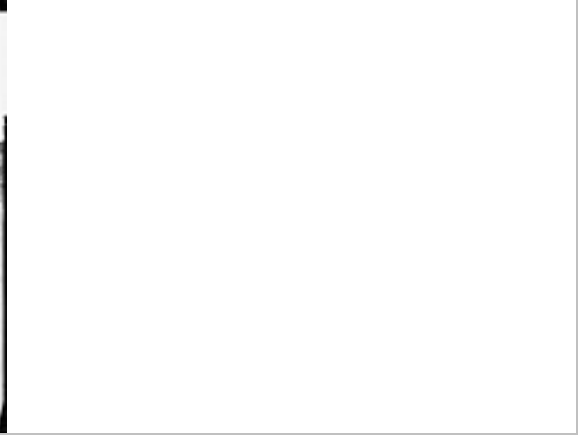
Nooit gebouwd

Panoramaplan Berlage/Springer (compacte dorpskern)

Plan Bullhorst Wilderom

Koepel van Sterken

Badplaats	Bergen aan Zee
Architect/ ontwerpbureau	Architect Mauve
Tijdslijn	Gebouwd in 1919.
Karakteristieken	Theekoepel, gebouwd bovenop het duin, waardoor het een beeldbepalend gebouw werd voor de badplaats, zowel vanaf de strandzijde als vanuit het dorp gezien. Een koepelvormig dak wordt gedragen door een bouwlaag, waarin de verblijfsruimte is gerealiseerd. De muren zijn in een zeer lichte kleur geschilderd.
Reden gesloopt	Gesloopt op last van de Duitsers op 7 november 1942.
Input werksessies en interviews	Gebouwd in opdracht van en voor de familie Sterken. Deze vermogende familie (naar wie ook Museum Het Sterkenhuis is genoemd) wilde een bijdrage leveren aan en investeren in het exclusieve karakter van de badplaats op basis van de principes van geldschiet, visionair en grootgrondbezitter Jacob van Reenen, tevens burgemeester van Bergen, die de grote initiator was voor de ontwikkeling van Bergen aan Zee als mondaine badplaats net na 1900.
Bijzonderheid (vorm en schaal)	Met name de koepelvorm geeft het gebouw een bijzondere, enigszins mediterrane uitstraling.
Uniciteit	In de groslijst komt geen enkel vakantieverblijf voor met een dergelijke unieke vorm.
Inspiratiewaarde (economisch, sociaal-cultureel,	Dit kleine, maar bijzondere gebouwtje ontleent zijn icoonwaarde niet aan de massa of grootse architectuur, maar juist aan het bijzondere samenspel tussen zijn ligging in het duinlandschap, zijn unieke vorm en de zuidelijke sfeer die het oproept.
Totaalwaardering (samenvatting icoonwaarde)	Het fraaie, onderscheidende ontwerp, mooi geplaatst op een duintop maakt de Koepel van Sterken tot een waar kleinood, waarvan de sloop zeer betreurd moet worden.

Bello, Stoomtram Alkmaar-Egmond-Bergen

Naam	Bello
Badplaats	Bergen aan Zee
Initiatiefnemer	Jacob van Reenen / Hendrik van Reenen
Tijdslijn	<p>1881: Kennemerlander Tramway Compagnie onderneemt een poging om een verbinding Egmond-Alkmaar-Bergen tot stand te brengen.</p> <p>1882-1886: Plannen voor een tramverbinding Alkmaar-Egmond stranden wegens technische en financiële beperkingen.</p> <p>1890-1891 Een tramverbinding Alkmaar-Bergen-Egmond aan Zee wordt uitgevoerd, door paarden voortgetrokken. De dienst wordt echter al snel weer opgeheven.</p> <p>1899: Tracébesluit waarin de spoorlijn van Egmond aan Zee, via Alkmaar naar het centrum van Bergen loopt en eindigt bij hotel 'De Rustende Jager'.</p> <p>1905: De eerste trams rijden van station Alkmaar naar Egmond aan Zee en Bergen.</p> <p>1906: De Zeeweg tussen Bergen – Bergen aan Zee wordt voltooid.</p> <p>1909: Verlenging van het tracé tot aan Bergen aan Zee.</p> <p>1926: Verdere investeringen om meer passagiers sneller te kunnen vervoeren</p> <p>1934: Einde van de bediening van Egmond aan Zee</p> <p>1944-1945: Spoorvervoer bij Bergen ligt stil</p> <p>1950: De roep om opheffing wordt groter, de bevolking protesteert.</p> <p>1955: Laatste rit van de tram.</p> <p>Ca. 1960: Het station Bergen wordt gesloopt en vervangen door een modern winkelcentrum met enige woningen.</p>
Karakteristieken	<p>Spoortram, op een speciaal aangelegd tracé dwars door de duinen van Bergen naar Bergen aan Zee, halte vlak naast hotel Nassau Bergen.</p> <p>De naam 'Bello' is de naam van locomotief 7742.</p>
Reden opheffing	Teruglopende reizigersaantallen, als gevolg van daling populariteit Bergen aan Zee, toenemende vervoersmogelijkheden met bus en vrachtwagen en toenemende individuele automobilititeit. Met name buiten het seizoen werd de exploitatie steeds lastiger.
Input werksessies en interviews	De stoomtram Bello staat symbool voor een generatie zomervakanties van velen, die al begonnen bij de bijzondere wijze waarop men Bergen aan Zee naderde. De openbare verbinding was een onlosmakelijk onderdeel van de beleving en het concept van Bergen aan Zee als badplaats.
Bijzonderheid	De eerste openbare vervoersverbinding tussen Bergen en Bergen aan Zee
Uniciteit	Stoomtram 'Bello' is niet uniek, er werden vergelijkbare verbindingen werden gerealiseerd in andere badplaatsen langs de kust. Door de fraaie route naar de badplaats was de Bello echter een heus onderdeel van de vakantiebeleving.

Inspiratiewaarde	De Alkmaarsche Courant beschreef de komst van de stoomtram als volgt: “In de geschiedenis van Alkmaar en de rondom onze stad liggende landstreek is de dag van heden er een van grote betekenis. De schoone slaapster uit het bosch is heden gewekt door de spoorwegfluit”. Ook van Reenen hechtte veel waarde aan de komst van de verbinding naar Bergen aan Zee. Om een op de elite gerichte badplaats middenin de natuur te creëren moet natuurlijk ook de bereikbaarheid geborgd zijn. Dat die bereikbaarheid ook nog eens op een spectaculaire innovatieve wijze tot stand kwam, gaf extra exposure aan de badplaats.
Totaalwaardering	Een absoluut icoon van ooit, omdat het technische innovatie verbond met de ontwikkeling van de badplaatscultuur. Bovendien herbergde de stoomtram ook een belangrijk cultureel aspect van de kustontwikkeling.

Hotel Nassau Bergen

Praktische gegevens	Badplaats	Bergen aan Zee
	Architect/ ontwerpbureau	J.C. van Eepen (eerste deel 1907) H.P. Berlage (uitbreiding v.a. 1909, tweede fase in 1913)
	Tijdslijn	1905: Aanleg Zeeweg in opdracht van Van Reenen. 1907: Opening Café restaurant Nassau – met annex één logeerkamer 1909: Eerste uitbreiding en naamsverandering in Hotel Nassau-Bergen 1909: Eerste stoomtram komt in Bergen aan Zee aan vanuit Alkmaar (Bello). 1913: Uitbreiding voltooid 1925: Aanleg directe treinverbinding met Amsterdam 1942: Ontruiming hotel op last van de bezetter. 1943: Sloop op last van de bezetter. 1946: Heropening, tijdelijk in Hotel Villa ‘De Dennen’, nabij Parnassiapark. 1955: Einde dienstregeling Bello. 1955-1960: Nieuwbouw 1981: Uitbreiding met aangebouwde zuidvleugel.
Omschrijving	Karakteristieken	De schaal van het hotel was ongewoon: 77 kamers, 110 bedden, elektrische licht- en liftvoorziening. Aangesloten op het rijkstelefoonnet. Grote conversatiezaal met uitzicht op zee, rookkamer, kapsalon, toneelkamer, danssalon, eetzaal voor 200 personen, toneelzaal, buitenterras. Tennisbanen en het Parnassiapark in de buurt. In het hotel zelf werden nieuwe stoffen, apparaten en machines gebruikt die we nu gewoon vinden in hotels: flessenrekken, snijmachines, fornuizen, eetservies, etc.
	Reden gesloopt	Gesloopt vanwege de aanleg van de Atlantikwall.
Betekeniscollectievegeheug	Input werksessies en interviews	
Icoon-waarde	Bijzonderheid	Het totstandkomingproces kan worden gekenmerkt als top-down en planmatig met een zeer spectaculair resultaat. Geldschietter, visionair en eigenaar Jacob van Reenen, tevens burgemeester van Bergen, had de ambitie om rond 1906 Bergen aan Zee op de kaart te zetten als mondaine badplaats. Vanaf de oprichting tot de spoorverbinding met Amsterdam in 1925 waren het hotel en Bergen aan Zee als geheel het domein van een exclusieve gemeenschap. Later stromen ook dagjesmensen toe.
	Uniciteit	Het eerste grote hotel in Bergen, het begin van Bergen aan Zee, het begin van moderne luxueuze onderkomens voor badgasten.
	Inspiratiewaarde	Het ontwerp droeg als het ware de gewenste exclusiviteit van de badplaats.

Totaal-
waardering

Hotel Nassau-Bergen is het zwaartepunt en de kern van het plan van de heer Van Reenen om Bergen aan Zee te maken tot een exclusieve badplaats, gekenmerkt door een ongekennde luxe in combinatie met de opkomende populariteit van strandrecreatie. De omvang en schaal van het hotel, de plaats die het innam in het plan van Van Reenen om Bergen aan Zee te ontwikkelen alsmede de ongekennde populariteit onder de (hooggeplaatste) bezoekers maakt het tot een Icoon van Ooit.

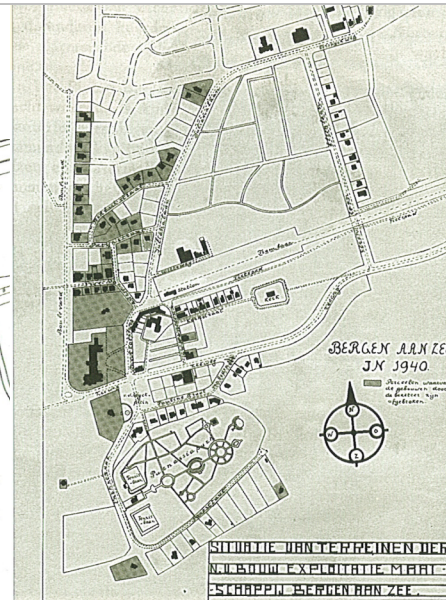
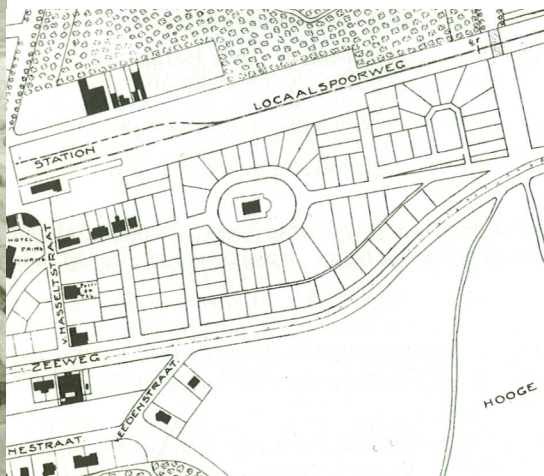
Beeld-materiaal

Panoramaplan Berlage

Badplaats	Bergen aan Zee
Architect/ ontwerpbureau	H.P. Berlage (1856 – 1934)
Tijdslijn	<ul style="list-style-type: none">• In 1851 kocht de Amsterdamse patriciër J.J.H. van Reenen een groot domein van de familie Barnaart uit Haarlem ten westen van Bergen.• Zijn zoon Jacob van Reenen volgde hem in 1885 op als burgemeester van Bergen. Hij wilde samen met zijn vrouw van Bergen aan Zee een vakantieoord maken. Rond die tijd kwam het strandtoerisme op in Nederland, maar er bestond toen nog geen Bergen aan Zee.• Van Reenen vroeg aan de Haarlemse architect L.A. Springer een ontwerp te maken voor het vakantieoord.• In 1904 presenteerde Springer zijn plan voor een ‘Ontwerp voor den aanleg van het villapark Bergen aan Zee’. Het plan werd in 1905 en 1906 uitgevoerd. Het bevat een stratenplan en een tweetal parken.• In 1908 presenteerde Berlage in opdracht van Van Reenen een stedenbouwkundige uitwerking van het Plan Springer: “Panorama Bergen aan Zee”.• Dit plan werd in de periode tot de Tweede Wereldoorlog grotendeels uitgevoerd. De plannen voor een compacte dorpskern werden echter niet ten uitvoer gebracht.
Karakteristieken	<p>Het plan van Springer, aanhanger van de Engelse stijl neemt het bestaande landschap als uitgangspunt. Kern vormde de aanleg van de Zeeweg, die fraai slingerend door het landschap richting strand leidde. Aan weerszijden van de toegangsweg tekende Springer parken, het Parnassiapark en het ‘Engelse Veld’. Dit laatste park bestond uit een aangeplant bos met wandelpaden.</p> <p>Het Parnassiapark sprong het meest in het oog, vanwege de geometrische vormen. Het betreft een oost-west gesitueerde zichtas, onderbroken door enkele rondelen. Centraal in de grootste hiervan is een kleine vijver met fontein gesitueerd; de overige paden in het park waaiëren vanuit deze centrale as over het terrein uit. Het plan van Berlage was een stedenbouwkundige invulling van het ontwerp van Springer. Dit ontwerp had de uiteindelijke stadsaanleg en verkaveling van Bergen aan Zee bepaald. Berlage ontwierp een compacte dorpskern met een aaneengesloten bebouwing, een kerk en raadhuis in het midden. De twee wegen die Springer rondom beide parken had getekend nam Berlage over.</p>
Reden nooit gebouwd	<p>De compacte dorpskern is er nooit gekomen. De grootschalige vestiging van nieuwe inwoners van Bergen aan Zee is nooit doorgezet. Hoewel het dorp populair was als vakantiebestemming, bleek permanente bewoning minder aantrekkelijk. De zee en het strandverblijf, bleken vooral een seizoengebonden activiteit. Het zomerseizoen is bovendien geen stabiele basis gebleken om voldoende werkgelegenheid te bieden het jaar door. In 1921 telde het dorp slechts 100 inwoners. In 2006 is dat aantal opgelopen tot 400.</p>

Input werksessies en interviews	
Bijzonderheid	De vorm en schaal van het plan van Berlage omvatten het gehele dorp. Omdat het voor een belangrijk deel ook langs de lijnen van het plan van Berlage is ontwikkeld, kan het gehele plan als bijzonder worden aangemerkt.
Uniciteit	Het plan voor de verdere ontwikkeling van Bergen aan Zee als woonoord voor de middenstand en beter gesitueerden is een fraai voorbeeld van de ideeën over woningbouw op bijzondere locaties, die mogelijk was geworden door betere openbaar vervoersverbindingen naar de steden. Daardoor zagen veel gemeenten interessante mogelijkheden om uit te groeien tot forenzendorp. Het ontwerp van Berlage is vooral interessant omdat het een geheel nieuwe dorpskern omvat, die bewust een 'oud-Hollands' karakter had. Daarmee moest de inwoners een herkenbare, intieme en gezellige kern geboden worden.
Inspiratiewaarde	Het is interessant om de vergelijking te maken met veel recente plannen voor nieuwbouw, waarbij ook teruggegrepen wordt op oude architectuurvormen en bouwtradities. In Bergen aan Zee is nog altijd sprake van een behoefte aan een echte kern. Wellicht kan dit oude plan van Berlage daarbij inspiratie bieden.
Totaalwaardering	De samenhang van de bebouwing in Bergen aan Zee, sterk bewaakt door de familie Van Reenen, samen met de solide basis van het plan van Berlage, alsmede de stedenbouwkundige en architectonische uitgangspunten, waarbij Berlage teruggreep op het karakter van oude Hollandse kernen en traditioenele bouwtradities, maken dit plan zeker tot een Icoon van Nooit.

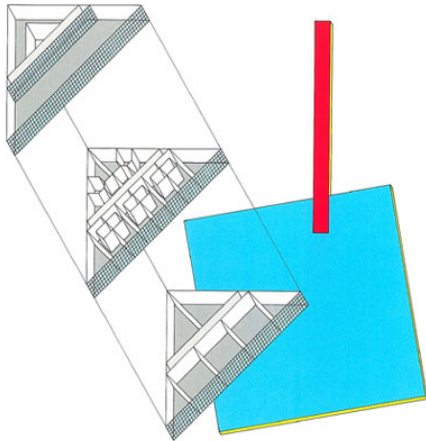
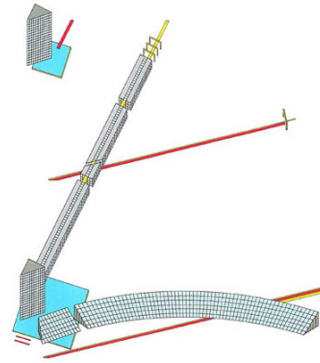
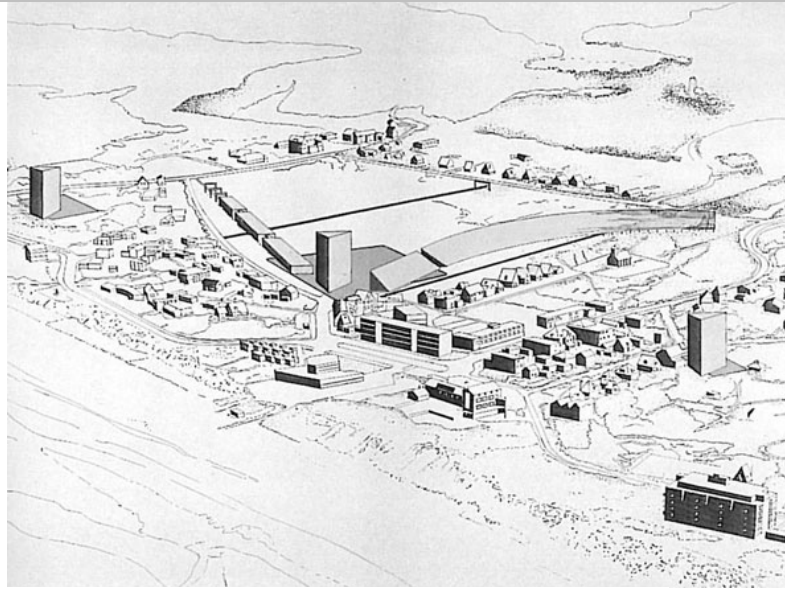
Links het Panoramaplan van Berlage.

Midden: Stedebouwkundig plan uit de jaren '20 van de 20e eeuw voor de compacte dorpskern.

Rechts: Bergen aan Zee omstreeks 1940, de gearceerde percelen zullen door de Duitsers worden gesloopt.

Plan Bullhorst / Wilderom

Badplaats	Bergen aan Zee
Architect/ ontwerpbureau	R. Bullhorst, samen met kunstenaar Coen Wilderom.
Tijdslijn	Gepresenteerd in 1984.
Karakteristieken	<p>Het plangebied bestaat uit het Engelse Veld in Bergen aan Zee. Vanuit een iconisch gebouw met een groot aantal verdiepingen ontspringt een tweetal armen in noordoostelijke en oostelijke richting. Zij omarmen het Engelse Veld, maar laten het grotendeels onbebouwd. De vormen zijn zeer futuristisch, grote brede vlakken waarin weinig onderbrekingen, speelse elementen of andere bijzondere details zijn te ontdekken.</p> <p>De schaal van het plan overstijgt de planvorming van voor de oorlog. Het dorp zou bij realisatie volledig uit zijn voegen worden getrokken, waarbij de huidige bebouwing grotendeels zou worden overschaduwd door de nieuwbouw.</p> <p>Naast de centrale hoogbouw is een tweetal torens aan weerszijden van de hoofdtoren op relatief grote afstand gepland.</p>
Reden nooit gebouwd	Het plan is nooit bedoeld om ook daadwerkelijk te worden gerealiseerd, maar diende als inspiratiebron. Het plan is in opdracht van de Rijksdienst (welke?) ontworpen om als inspiratie te dienen hoe vanuit cultureel planologische uitgangspunten ruimtelijke ontwikkeling zou kunnen plaatsvinden.
Input werksessies en interviews	Het plan is nooit gerealiseerd en alleen bedoeld als 'architectuur op papier'. De futuristische vormgeving was zeer innovatief en bijzonder.
Bijzonderheid (vorm & schaal)	De vorm en schaal waren beiden ongekennd, in ieder geval in Bergen aan Zee, maar zeker ook in de andere bestudeerde badplaatsen. Het gaat hier echter niet zozeer om de schaal, maar meer om de alternatieve wijze waarop de ruimte in Bergen aan Zee zou worden benut. Zoveel mogelijk behoud van het duinlandschap was hierbij een expliciet oogmerk. De gewenste compacte ontwikkelingsstrategie zou worden losgelaten, en overgaan op een meer langgerekte vorm, waarbij het Engelse Veld gevrijwaard zou blijven van bebouwing.
Uniciteit	Het Plan Bullhorst is uniek als zeer innovatief, bijna futuristisch stedenbouwkundig en artistiek concept, waarbij behoud van het open duinlandschap en de daarbij behorende natuurwaarden uitgangspunt was.
Inspiratiewaarde (voor de identiteit van de badplaats)	Het plan heeft zonder twijfel bijgedragen aan een beter besef van de specifieke kwaliteiten van de badplaats Bergen aan Zee, zowel waar het gaat om de bebouwing als om het omringende landschap.
Totaalwaardering	Het plan is vanwege de bijzondere stedenbouwkundige, landschappelijke en artistieke uitgangspunten en uitwerking uniek onder de uitbreidingsplannen voor de Noord-Hollandse badplaatsen en verdient zonder meer de titel van 'Icoon van Nooit'.

Badhotel/Oosterbadhuis Wijk aan Zee

	Naam	Badhotel/Oosterbadhuis
	Badplaats	Wijk aan Zee
	Architect/ ontwerp bureau	
	Tijdslijn	<ul style="list-style-type: none"> • 1834: Heinrich Tappenbeck wordt geboren in Olenburg (Duitsland). Hij ontwikkeld zich als tectielhandelaar en weet een goed lopend bedrijf op te bouwen. • 1854: Tappenbeck reist met een compagnon per trein naar Amsterdam om daar zaken te doen. In de Kalverstraat start hij een textielzaak. • In 1870 maakt Tappenbeck samen met een aantal relaties een uitstapje naar het in aanleg zijnde Noordzeekanaal. Zijn oog valt op het dorpje Wijk aan Zee. Hij ziet kansen om het dorp te ontwikkelen tot badplaats voor de Duitse elite. Geïnspireerd door de successen in Scheveningen en Zandvoort wil hij in Wijk aan Zee een luxueus badhotel stichten. Op dat moment kent Wijk aan Zee nog geen goede verbindingen met het achterland (Tappenbeck bezoekt Wijk aan Zee per boot) en het strand kent geen eigen strandopgang. • In 1879 koopt Tappenbeck een ouder herberg en laat de bouw aanvangen van een hotel. • In 1881 wordt het Oosterbadhuis gerealiseerd en worden op een speciaal gekozen plaats de duinen doorgegraven. • Vervolgens laat hij ook het Noorderbadhuis bouwen om voldoende capaciteit te kunnen bieden voor de verwachte stroom bezoekers. • De economische exploitatie valt echter tegen en in 1890 wordt zijn onderneming ontbonden. • In maart 1887 komt Tappenbeck in Noordwijk aan Zee aan en koopt Huis ter Duin. Hij start er een hotel. Tot 1962 blijft de familie Tappenbeck aan Noordwijk aan Zee verbonden en heeft er een grote invloed op de lokale economische ontwikkeling van het dorp. Met name de bereikbaarheid van Noordwijk aan Zee ten opzichte van Wijk aan Zee zal zijn keuze om het in Noordwijk te proberen hebben bepaald. •
Praktische gegevens	Karakteristieken	Gebouwd in het oude dorp, het oude centrum. Majestueus onderkomen voor de adellijken en zakenlieden uit Amsterdam. Geheel in steen opgetrokken. Wel 6 bouwlagen, uniek voor het dorp. Niet bijzonder mooi, weinig uitstraling zoals Hotel Dependance wel had. Het werd toen ook al niet mooi gevonden. De kamers van het Oosterbadhuis worden via een aggregaat voorzien van elektriciteit, een unicum voor het dorp.
	Reden gesloopt	Op de oorspronkelijke locatie staat nu 'Het Rode Dorp'. Een woonwijk, waarvan alle woningen rode daken hebben. De woningen zelf zijn niet bijzonder qua vorm of materiaalgebruik. Gebouwd in de typische jaren '70 stijl.
Omschrijving		

Betekeniscollectieve geheug	Input werksessies en interviews	Het Oosterbadhuis is niet heel geliefd geweest. Men zei in die tijd het volgende' Het enige wat mooi is aan dat pand, is de trapopgang op de begane grond'. Wel was het pand de eerste grote stap in de mogelijke ontwikkeling tot volwaardige badplaats.
Icoon-waarde	Bijzonderheid	Eerste echte hotel in Wijk aan Zee, opgericht door Tappenbeck. Vanwege de grandeur echt een 'eye catcher'. Viel vanwege de bouwhoogte extra op ten opzichte van de bestaande bebouwing.
	Uniciteit	Voor zowel Heinrich Tappenbeck als de inwoners van Wijk aan Zee was dit de eerste kennismaking met een grootschalige vorm van badplaatscultuur. Het badhotel zelf past qua omvang en vorm in de trend die sinds de tweede helft van de 19 ^e eeuw in Nederland ontstaat. Daarmee is het geen uniek gebouw, maar wel exemplarisch voor de ontwikkeling van de badplaatsen langs de Noord-Hollandse kust, toegespit op Wijk aan Zee.
	Inspiratiewaarde	Het Oosterbadhuis had bij een succesvolle exploitatie de profilering van Wijk aan Zee als mondaine badplaats veel sterker kunnen ontwikkelen. De (bewust) matig ontwikkelde bereikbaarheid voorkwam die ontwikkeling echter voor een belangrijk deel. Mogelijk zijn er ook nog andere redenen voor het niet slagen van het project aan te wijzen. Wat rest is de resolute omslag van arm vissersdorpje naar een badplaats met een eigen kleinschalige charme, misschien wel de grootste kwaliteit van Wijk aan Zee vandaag.
Totaal-waardering	Het Oosterbadhuis staat symbool voor de ommekeer van Wijk aan Zee van arm vissersdorp tot badplaats. Hoewel de ooit nagestreefde grandeur nooit werd behaald, is er wel een andere identiteit als badplaats voor in de plaats gekomen. Ondanks het andere karakter, markeert het Oosterbadhuis de ommezwaai tot badplaats van Wijk aan Zee en daarmee is het zeker een Icoon van Ooit.	

Beeld-materiaal

Hotel Dépendance

Praktische gegevens	Naam	(Bad)hotel en café Dépendance
	Badplaats	Wijk aan Zee
	Architect/ ontwerpbureau	
	Tijdslijn	Hotel Dépendance is rond 1910 gebouwd op een hoogte in de duinen vlakbij de trap die omlaag loopt naar het strand. Het is gesloopt in 1941/1942 voor de aanleg van de Atlantikwall. Op deze plek is in 1958 Hotel-restaurant Het Hoge Duin gebouwd, op de fundering van een bunker. Dit hotel staat er nog.
Omschrijving	Karakteristieken	Hotel Dépendance was een fraai gebouw met aan de voorzijde veel houtwerk en een hoog dak, een veranda op de begane grond en balkons op de eerste verdieping. Het was een relatief luxe gelegenheid voor de gegoede middenklasse.
	Reden gesloopt	Gesloopt in WOII vanwege de aanleg van de verdedigingslinie. Een van de betere gelegenheden voor de badgasten om te vertoeven..
Betekenis collectieve geheug.	Input werksessies en interviews	Er is over gesproken om het te herbouwen maar dit is er nooit van gekomen.
Icoon-waarde	Bijzonderheid	Hotel Dépendance had een markante ligging op een duintop en was van ver zichtbaar vanaf het strand. De architectuur straalde Hollandse ambachtelijkheid uit en had door de veranda en de balkons ook een zekere koloniaal karakter. Op dezelfde plek staat al ruim 50 jaar Hotel Het Hoge Duin en de herinneringen aan Dépendance zijn daardoor wat naar de achtergrond verdwenen. De foto's roepen echter sterke nostalgische gevoelens op over de vroegere allure van de badplaats Wijk aan Zee.
	Uniciteit	Hotel Dépendance heeft door de markante ligging en architectuur, maar ook door de voor die tijd moderne en luxe accommodatie een belangrijke bijdrage geleverd aan de populariteit van de badplaats Wijk aan Zee, met name onder de gegoede middenklasse.
	Inspiratiewaarde	Hotel Dépendance is bij uitstek een voorbeeld van de stijlvolle badhotels uit het begin van de 19 ^{de} eeuw en daarmee een interessante referentie bij het opwaarderen van de ruimtelijke kwaliteit en uitstraling van de badplaats Wijk aan Zee en andere plaatsen.

Totaal-
waardering

Badhotel Dépendance was één van de eerste horecagelegenheden in Wijk aan Zee, die gericht waren op het gegoede publiek. Het heeft door de markante ligging, de fraaie architectuur (met name de voorzijde met veranda en balkons) en door het moderne comfort belangrijk bijgedragen aan de bekendheid en aantrekkingskracht van de badplaats. Het is niet voor niets dat er serieuze plannen waren voor een exacte herbouw van het hotel, wat om financiële redenen echter geen werkelijkheid is geworden. Dépendance verdient het, als object op zichzelf en vanwege de betekenis voor de badplaats Wijk aan Zee, een Icoon van Ooit van de Noord-Hollandse kust genoemd te worden.

Beeld-materiaal

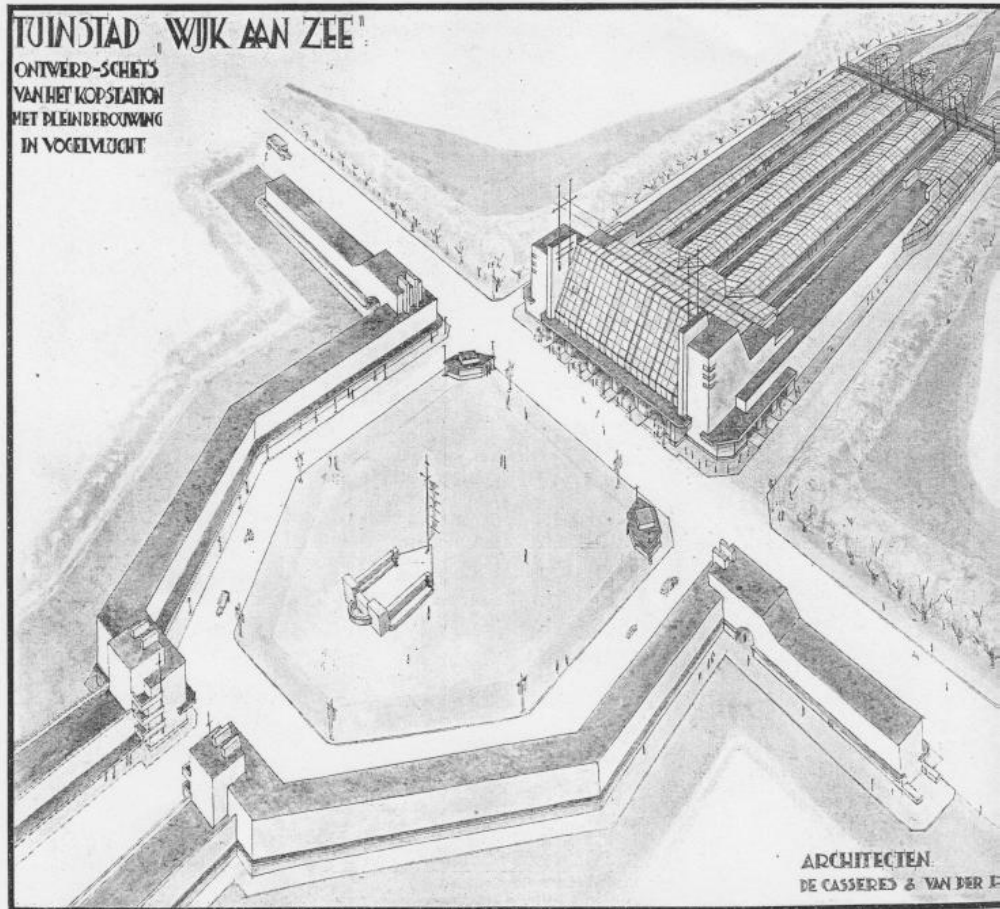

Tuinstad Wijk aan Zee

Naam	Tuinstad ontwerp/schets voor Wijk aan Zee
Badplaats	Wijk aan Zee
Architect/ ontwerpbureau	J.M. De Casseres
Tijdslijn	<p>Ontwerp gepresenteerd en beschreven in 1924 in tijdschrift Het Bouwbedrijf. In de jaren voorafgaand aan zijn ontwerp is de stad Amsterdam druk bezig met het maken van plannen voor de huisvesting van haar groeiende bevolking. De bodemgesteldheid van Amsterdam leidt er volgende De Casseres toe dat ook buiten de huidige stadscontouren naar ruimte voor nieuwe woningen moet worden gezocht.</p> <p>In zijn artikel beschrijft De Casseres het Tuinstad concept als een stedenbouwkundig praktisch voorstel om het probleem van de Amsterdamse volkshuisvesting tot een redelijke oplossing te brengen. Onder leiding van een Tuinstadcommissie worden plannen voor tuindorpen ontwikkeld waar dit plan een belangrijk structurerend onderdeel van is. Het grote voordeel van de tuinstad systematiek is dat er op gronden wordt gebouwd die geen kostbare funderingen vergen. Omdat deze gronden wel verder weg van de stad liggen is een aantal goede infrastructurale verbindingen nodig. In het ontwerp van De Casseres vormt infrastructuur echter geen onderdeel van het plan, maar vormt het de basis voor het stedenbouwkundig ontwerp. De infrastructuur is als het ware de basis waar de overige planvorming op leunt.</p>
Karakteristieken	<p>De Casseres beschrijft zijn plan zelf als een grootsche uitbreiding van de badplaats Wijk aan Zee:</p> <p><i>“ Ter verbinding van de nieuwe badplaats en de tuindorpen met Amsterdam, is een nieuwe verbinding geprojecteerd. Deze zal de reisafstand terugbrengen van 36 tot 24 kilometer, in 25 minuten af te leggen. Langs de spoorbaan is een verbrede verbindingsweg voor autoverkeer geprojecteerd, die in de nieuwe stad aan weerszijden van de baan is gedacht. Het eindstation van de elektrische trein vormt het beginpunt van een breeden verbindingsweg naar zee. Deze avenue, waaraan hotels enz. gedacht zijn, eindigt in een strandboulevard en wordt architectonisch naar de zeezijde afgesloten door een Kurhaus., terwijl aan de andere zijde het kopstation gelegen is, waar voor het stationsplein, dat omgeven door winkelgalerijen het communale forum voor tuindorpen en badplaats zal worden”</i></p>
Reden nooit gebouwd	<p>Het plan overschreed de grenzen van de toenmalige gemeente Wijk aan Zee en Duin. Enkele noordelijk gelegen planonderdelen lagen op grondgebied van de gemeente Heemskerk, zuidelijke plandelen lagen binnen de gemeentegrenzen van Velsen. Daarom werd het plan door de provinciale commissie voor het streekplan soberder herontworpen. Een aantal jaar later werd Wijk aan Zee en Duin ingelijfd bij Beverwijk. Bovendien bleef het tot jaren na de herindeling onzeker hoe het Rijkswegennet in die regio zou worden ontwikkeld.</p>
Input werksessies en interviews	<p>Het ontwerp is niet bekend bij de aanwezigen van de workshops.</p>
Bijzonderheid	<p>Wijk aan Zee wordt in dit plan op een ongekende schaal ge transformeerd tot tuindorp van Amsterdam. De oriëntatie op de kust van het huidige dorp zou worden uitgebreid met een dubbele oriëntatie op de stad Amsterdam.</p>
Uniciteit	<p>Het plan voor Tuinstad Wijk aan Zee maakt onderdeel uit van het plan van de Tuinstadcommissie voor in totaal 8 tuindorpen. Door het stedenbouwkundige concept van scheiding van wonen, groen, bereikbaarheid en voorzieningen, wordt voorkomen dat (in de woorden van De Casseres) ‘een eindeloze huizenzee’ ontstaat.</p>

Inspiratiewaarde

In het Tuinstadplan wordt Wijk aan Zee een onderdeel van Amsterdam, een vestigingsplaats voor woningzoekenden die in Amsterdam geen geschikte woning kunnen vinden. Dit roept de vraag op wat de oriëntatie van Wijk aan Zee de komende jaren zou moeten zijn, wat die oriëntatie nu is en in hoeverre de

Paviljoen 't Ronde Huis Bloemendaal aan Zee

Praktische gegevens	Naam	Paviljoen 't Ronde Huis
	Badplaats	Bloemendaal aan Zee
	Architect/ ontwerpbureau	Architect Van Kempen
	Tijdslijn	Gebouwd rond 1930 Gesloopt 1944
Omschrijving	Karakteristieken	Op een hoge duin geplaatst, tegenover restaurant Les Pyramides aan het eind van de Zeeweg. Futuristisch ogend ontwerp met een dak van scherpe hoeken. Twee bouwlagen. De bouwlagen ogen laag en breed door de raamindeling. Het Ronde Huis lag op een markante plek aan het eind van de Zeeweg en was een voor die tijd al even markant, modernistisch gebouw. Het had aantrekkingskracht en gaf de verblijfskwaliteit aan de kust een impuls vanwege het uitzicht en de moderne uitstraling.
	Reden gesloopt	Op last van de Duitsers in 1944 afgebroken.
Betekenis collectieve geheug	Input werksessies en interviews	Het paviljoen lag aan de Kop van de Zeeweg en was een zeer geliefde plaats om even uit te rusten. In 1942 werd het door de Duitsers in beslag genomen. Vanaf de zomer van 1942 was het al verboden het strand te betreden. In 1944 werd het gesloopt.
Icoon-waarde	Bijzonderheid	Het badpaviljoen 't Ronde Huis is een van de weinige 'echte' gebouwen geweest aan het Bloemendaalse strand. Door de strategische ligging aan het eind van de Zeeweg en door de voor die tijd zeer moderne uitstraling heeft het bijgedragen aan het trendy karakter van Bloemendaal aan Zee, dat het nog altijd heeft.
	Uniciteit	Zeldzaam voorbeeld van modernistische badplaatsarchitectuur uit de jaren '30, met grote pglaspertijen voor een weids panorama. Opvallend door de solitaire en strategische ligging aan het einde van de Zeeweg en aan het Bloemendaalse strand, waar verder nauwelijks bebouwing was.
	Inspiratiewaarde	Het Ronde Huis markeerde in de vooroorlogse periode de hang naar een nieuwe tijd, door de modernistische architectuur en uitstraling. Het droeg bij aan de eigentijdse, trendy allure van Bloemendaal aan Zee, die het in zekere zin altijd behouden heeft.
Totaal-waardering	Badpaviljoen 't Ronde Huis is een icoon van de vernieuwende, modernistische architectuur in de jaren '30, en heeft door haar dominante ligging aan het einde van de Zeeweg mede de toon gezet voor de identiteit van Bloemendaal aan zee als trendy badplaats.	

Beeld-materiaal

Huize Duinrust/Marinehospitaal Bloemendaal

Praktische gegevens	Naam	Huize Duinrust, later Marinehospitaal
	Badplaats	Bloemendaal
	Architect/ ontwerpbureau	
	Tijdslijn	Gebouwd tussen 1908-1911 als Huize Duinrust in opdracht van de St. Lambertusstichting als onderkomen voor niet onbemiddelde ouderen, vanwege de ligging bij de kust en de gezonde lucht. Vanaf 1948 was het Marinehospitaal Overveen (MHO), tot het door een brand werd verwoest in 1994.
Omschrijving	Karakteristieken	Grootschalig complex van vier bouwlagen, geplaatst als carré met een uitloop aan een zijde. Het carré had een puntvorming dak, de uitloop een plat dak. Het kende rechthoekige ramen en vensters. Het puntdak telde op regelmatige afstand dakkapellen. Binnenin het carré was een binnenplaats. Er was voldoende afstand tot de oude statige villa's en rondom het complex stond een groot aantal monumentale bomen.
	Reden gesloopt	Na periode van verval door brand verwoest in 1994.
Betekenis collectieve geheug	Input werksessies en interviews	Direct na de bevrijding diende het als noodgevangenis voor vrouwelijke NSB'ers. Na de sloop volgde een lange en heftige periode van planontwikkeling en discussie over de toekomstige ontwikkeling, die nu haar beslag krijgt. Het wordt een woongebied met zowel grondgebonden woningen als appartementen.
Icoon-waarde	Bijzonderheid	Bijzonder vanwege de grootschaligheid en monumentaliteit en vanwege de bijzondere sociaal-maatschappelijke geschiedenis, als ideëel initiatief van de St. Lambertusstichting, die er ouderen een goede oude dag wilde bezorgen, als bijzonder overheidsinitiatief (marinehospitaal), als noodgevangenis voor vrouwelijke NSB'ers na de oorlog. In dit complex zaten vele persoonlijke herinneringen besloten,
	Uniciteit	Relatief grootschalig en monumentaal complex, aanvankelijk voor het huisvesten van oude van dagen, later voor de verzorging van gewonde mariniers. Vooral ook uniek als voorbeeld van grootschalige maatschappelijke voorziening waarvoor bewust gekozen was voor een locatie vlakbij zee.
	Inspiratiewaarde	Het complex inspireert vooral vanwege de ideële achtergronden en de monumentaliteit en architectonische rijkdom van het exterieur en interieur van een niet voor rijken bedoeld oord.

Totaal-
waardering

Huize Duinrust, het latere Marinehospitaal, is een uniek complex dat uit ideële maatschappelijke motieven is gesticht en daarvoor altijd heeft gefunctioneerd, eerst ten behoeve van ouden van dagen, later van gewonde en zieke mariniers. De keuze voor de ligging vlakbij zee was een bewuste, vanuit de heilzame werking van de zee en de gezonde lucht. Het is een icoon van de betekenis van de kuststrook voor huisvesting van ouderen en voor de gezondheidszorg. Daarbij is het vanwege de vele gebeurtenissen die zich er hebben afgespeeld, van grote sociaalhistorische betekenis.

Beeld-materiaal

Draf- en Renbaan Woestduin Bloemendaal

Praktische gegevens	Naam	Draf- en Renbaan Woestduin
	Badplaats	Bloemendaal
	Architect/ ontwerpbureau	?
	Tijdslijn	Aangelegd in 1901 bij het Huis Woestduyn, dat toen Hotel werd. Gesloten in 1910 en kort daarna gesloopt.
Omschrijving	Karakteristieken	Bij het Hotel Woestduin werd in 1901 een draf- en renbaan gebouwd, die al snel als de belangrijkste en mooiste van Nederland gold vanwege de fraaie ligging. Er was een fraaie tribune en paviljoen in chaletstijl, een jockeyhotel en een trainingsterrein.
	Reden gesloopt	In 1909 verbood het gemeentebestuur de koersen op zon- en feestdagen om de goklust te beteugelen. De koersen werden nog een tijd op zaterdag gehouden, maar al in 1910 moesten de baan sluiten. De contouren van de baan zijn nog zichtbaar in het landgoed, dat eigendom is van het Noord-Hollands Landschap en vrij toegankelijk. Op de fundering van de totalisatorkiosk is een achthoekige bungalow gebouwd.
Betekenis collectie ve geheuge	Input werksessies en interviews	In de werksessies is gediscussieerd over de vraag in hoeverre het fenomeen van de draf- en renbanen direct verbonden waren met de badplaatsfunctie. Een verkenning van draf- en renbanen in europa laat echter zien dat ze sterk vertegenwoordigd waren in de chiquere badplaatsen. Er zal waarschijnlijk een relatie zijn geweest tussen het bezoek aan de draf- en renbaan en het verblijf aan de kust, aan de boulevard, in een casino, Kurhaus, café of paviljoen, dan wel om er te verblijven in een hotel.
Icoon- waarde	Bijzonderheid	Een renbaan (hippodroom) hoorde in die tijd tot de standaardactiviteiten in badplaatsen en kuuroorden met allure. In Nederland zijn er slechts enkele geweest. De draf- en renbaan in Bloemendaal trok mensen van heinde en verre. Het betekende meer bekendheid van Bloemendaal en bezoekers bleven deels logeren in Hotel Woestduin of combineerden een bezoek aan de baan met strandbezoek.
	Uniciteit	Uniek vanwege het zeer beperkte aantal renbanen in Nederland en vanwege de architectonische en landschappelijke schoonheid.
	Inspiratiewaarde	Inspireert tot een hoogwaardige ontwerpqualität van recreatieve en sportvoorzieningen.
Totaal- waardering	De draf- en renbaan Woestduin in Bloemendaal is een zeldzaam voorbeeld van een typische sport- en vermaakvoorziening, die eind 19 ^{de} en begin 20 ^{ste} eeuw vaak onderdeel uitmaakte van het sportieve en culturele aanbod in de chiquere badplaatsen. Er zijn er maar enkele geweest langs de Nederlandse kust en Woestduin was daarvan de meest monumentale met een (inter)nationale aantrekkingskracht.	

Beeld-materiaal

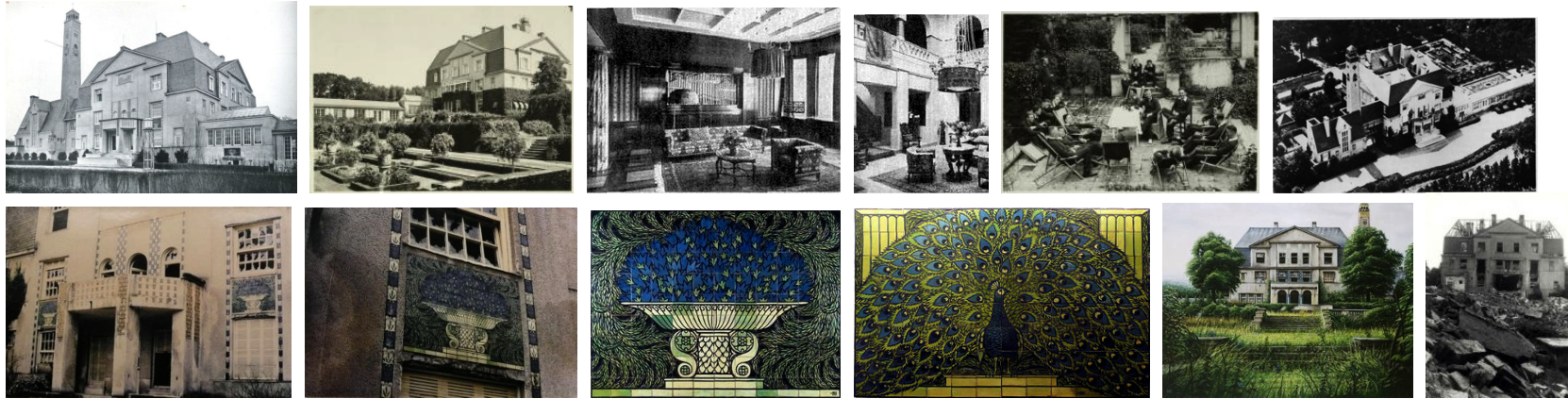
Landhuis Kareol Bloemendaal

Praktische gegevens	Naam	Landhuis Kareol
	Badplaats	Bloemendaal
	Architect/ ontwerpbureau	Naast de Zweedse architect Anders Lundberg hebben diverse architecten en kunstenaars bijgedragen geleverd aan het interieur en de tuin.
	Tijdslijn	Gebouwd tussen 1908-1912 in Bloemendaal, dat destijds grote aantrekkingskracht had op vermogende Amsterdammers die hier een droom konden realiseren die in Amsterdam onbetaalbaar was. Mede door deze initiatieven werd Bloemendaal ook in cultureel opzicht een ‘buitenpost aan zee’ van Amsterdam. Het is gesloopt in 1979 na een langere periode van verval.
Omschrijving	Karakteristieken	Buitenplaats in Aerdenhout, met een statig woonhuis, kassen en kweekbedden, een tennisbaan, een orangerie en rozentuin. Elementen van Jugendstil, Art Deco en Expressionisme. Gesloopt in 1979 na veel verzet, zowel uit de hoek van deskundigen en notabelen als uit de lokale gemeenschap, en media-aandacht. Sinds 1946 op de gemeentelijke monumentenlijst, versneld op de voorlopige rijkslijst geplaatst. Kareol is gebouwd in opdracht van koopman Julius Carl Bunge, een groot Wagner-liefhebber, die er een cultureel trefpunt van maakte met een (inter)nationale aantrekkingskracht.
	Reden gesloopt	Leegstand en verval
Betekenis is collectieve geheugen	Input werksessies en interviews	In een interview met een vertegenwoordiger van Ons Bloemendaal kwam naar voren dat de sloop van landhuis Kareol veel beroering heeft teweeggebracht in de Bloemendaalse gemeenschap en nog altijd ernstig wordt betreurd. Er zijn veel herinneringen verbonden aan Kareol met zijn bijzondere bewoners en gasten. Het wekt inderdaad verbazing dat een monument van deze klasse nog maar 30 jaar geleden onder de slopershamer is gevallen.
Icoon-waarde	Bijzonderheid	Kareol was lange tijd een ontmoetingsplek van musici en andere kunstenaars en intellectuelen en de invloed op het artistieke leven in Nederland was aanzienlijk. Er zijn films opgenomen, er waren beroemde wereldburgers te gast en Golden Earring maakte er groepsfoto's. Tussen 1940-1947 werden gewonde NL militairen hier verpleegd. Korte tijd was het Militair Gezag (MG) er gevestigd.
	Uniciteit	Uniek vanwege de architectonische en kunsthistorische rijkdom van exterieur, interieur, inrichting en tuinontwerp en -inrichting. Het zeer fraaie interieur ontleende haar bijzondere waarde onder andere aan de tegeltableaux van Max Läger.
	Inspiratiewaarde	Kareol was een zeer indrukwekkend gebouw, niet alleen vanwege de architectonische uitstraling van het gebouw maar vooral ook vanwege de sociaal-culturele betekenis die het had in de context van het Bloemendaal van destijds als een soort ‘buitenpost aan zee’ van Amsterdam. Hoewel het niet direct bij de zee gelegen was, heeft de ligging in de nabijheid ervan en bij het duinenlandschap mede de keuze voor deze locatie bepaald. Het kan daarmee beschouwd worden als een icoon van de culturele, hoogstaande identiteit van de kustzone en Bloemendaal met haar landgoederen in het bijzonder.

Totaal-
waardering

Schitterend voorbeeld van een landhuis, gebouwd in Bloemendaal, waar vermogende Amsterdam een droom konden realiseren die in Amsterdam zelf onbetaalbaar was. Julius Carl Bunge, groot Wagner-liefhebber, maakte van Kareol een cultureel en academisch trefpunt met (inter)nationale uitstraling. Kareol kan om die reden en vanwege de grote architectuur- en kunsthistorische betekenis, gezien worden als een icoon van de landgoederen en villa's die in die tijd in grote aantallen gebouwd werden en die door hun uitstraling en de culturele activiteiten van hun bewoners hebben bijgedragen aan de culturele identiteit van kustplaatsen als Bloemendaal.

Beeld-materiaal

Blaauwe Tram Bloemendaal

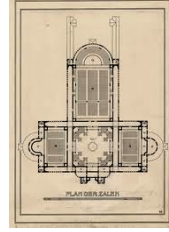
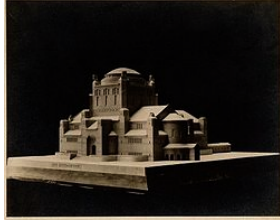
Praktische gegevens	Naam	Blaauwe Tram
	Badplaats	Bloemendaal
	Architect/ ontwerpbureau	
	Tijdslijn	<p>De oorsprong van de Blaauwe Tram lag in de Bollenstreek. In 1881 werd een stoomtramlijn aangelegd die de steden Haarlem en Leiden met elkaar verbond. Door diverse overnames van paardentram- en stoomtramlijnen kreeg de NZH een tramlijnnet dat zich uitstreckte van Volendam tot Scheveningen. In april 1898 werd de "Eerste Nederlandsche Electriche Trammaatschappij (E.N.E.T.)" opgericht. Op 1 juli 1899 vond de officiële opening plaats van de lijn Haarlem-Zandvoort. De verbinding van Amsterdam naar Haarlem, Zandvoort en Bloemendaal was van groot economisch belang. Op 1 september 1957 werd de laatste rit met de Blaauwe Tram gemaakt. De Haarlemse tram is de benaming voor de trams die tussen 1878 en 1957 in en om Haarlem reden. Het tramnet rond Haarlem bestond uit twee deelnetten: een met normaalspoor (1435 mm. spoorwijdte) en een met smalspoor (1000 mm.). Op beide netten hebben zowel lokale trams gereden (binnen Haarlem en de randgemeenten Bloemendaal, Heemstede, Overveen en Schoten) als interlokale tramlijnen. In 1924 werd de blauwe kleur geïntroduceerd, waardoor de NZH-trams algemeen bekend werden als de blauwe tram. Op 5 oktober 1900 opende ENET een 2,7 kilometer lange tramlijn naar Bloemendaal. De trams reden van het Haarlemse Stationsplein via het Statenbolwerk, de Ostadestraat, de Kleverparkweg en de Kleverlaan naar het eindpunt aan de Korte Kleverlaan in Bloemendaal. De lijn was aangelegd in enkelspoor, met een wisselplaats nabij het Kleverpark. In 1914 werd de lijn verdubbeld. Op de Kleverlaan kruiste de tram de HSM-spoorlijn Haarlem-Uitgeest gelijkvloers. HSM weigerde aanvankelijk toestemming voor deze tramkruising, maar moest deze na ministerieel ingrijpen gedogen. De kruising werd bewaakt door een seinwachter van HSM. Bij het naderen van een trein legde hij de tramwissels in een zodanige stand dat de tram, bij het negeren van het onveilig sein, dood zou lopen op een stootjuk, en niet de spoorbaan op zou rijden.</p> <p>Op 6 september 1934 werd de lijn naar Bloemendaal vervangen door een busdienst.</p>
Omschrijving	Karakteristieken	De tram was een beeldbepalend element in het straat- en dorpsbeeld van Bloemendaal. Het gaf een levendige, stadse sfeer. De blauwe kleur maakte de tram herkenbaar en heeft er extra toe bijgedragen dat de tram nog altijd in het collectieve geheugen van Bloemendaal gegrift zit.
	Reden gesloopt	De tramlijn naar Bloemendaal werd in 1934 vervangen door een busdienst.
Betekenis collectieve geheuge	Input werksessies en interviews	Uit gesprekken met o.a. vertegenwoordigers van gemeente en Ons Bloemendaal komt desgevraagd de Blaauwe Tram spontaan naar voren als een icoon van het vroegere Bloemendaal. De tram was sterk sfeerbepalend en heeft gezorgd voor een gestage groei van gasten van buiten en vooral dagjesmensen uit Haarlem en Amsterdam. Ook heeft het de groei gestimuleerd van plaatsen als Bloemendaal en Overveen als forenzenplaats.

Icoon-waarde	Bijzonderheid	De Blauwe Tram was uiteraard vooral van belang voor de bereikbaarheid van Bloemendaal vanuit Haarlem en Amsterdam vice versa en daarmee voor de aantrekkingskracht van o.a. Bloemendaal op forenzen, dagjesmensen en toeristen. Het bijzondere van deze tram was vooral de donkerblauwe kleur, die hem schijnbaar onuitwisbaar op het netvlies van de Bloemendaalse bevolking heeft gezet.
	Uniciteit	De tram was in die tijd een gangbaar vervoermiddel in de steden, daarbuiten veel minder. De regionale ontsluiting van Amsterdam tot aan Zandvoort was bijzonder en maakt het belang van de badplaatsen voor Amsterdammers duidelijk. De blauwe tram was een unieke verschijning vanwege de kleur.
	Inspiratiewaarde	Een directe openbaar vervoerverbinding tussen Amsterdam, Haarlem en de kust wierp duidelijk vruchten af. In de huidige tijd van files en parkeerproblemen richting en aan zee zou het ook nu welkom kunnen zijn. De Blauwe Tram kan een inspiratiebron zijn in het nadenken over nieuwe eigentijdse OV-verbindingen tussen Amsterdam en 'haar' badplaatsen.
Totaal-waardering	De Blauwe Tram maakte badplaatsen als Bloemendaal, Overveen en Zandvoort goed bereikbaar voor dagjesmensen en toeristen uit Haarlem, Amsterdam en verder weg. Het was een bijzondere en zeer herkenbare verschijning in het straatbeeld in Bloemendaal vanaf het eind van de 19 ^{de} eeuw tot halverwege de jaren '30 van de 20 ^{ste} eeuw. Het heeft een onuitwisbare indruk achtergelaten bij de Bloemendaalse bevolking. De Blauwe Tram kan beschouwd worden als een icoon van de bereikbaarheid van Bloemendaal en andere plaatsen voor de bezoeker van buiten.	
Beeld-materiaal		

Beethovenhuis Bloemendaal

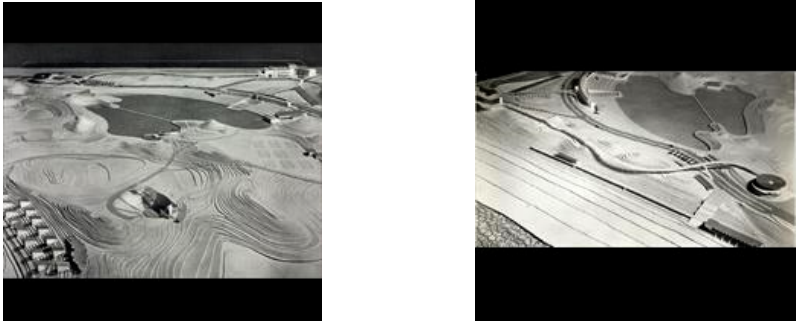
Praktische gegevens	Naam	Beethovenhuis
	Badplaats	Bloemendaal
	Architect/ ontwerpbureau	H.P. Berlage
	Tijdslijn	Ontworpen in 1908
Omschrijving	Karakteristieken	De bekende architect H.P. Berlage maakte het ontwerp voor het zogenoemde Beethovenhuis in opdracht van Willem Hutschenruyter, een sleutelfiguur in de Amsterdamse muziekwereld. Bedoeld om door karakter en afmetingen en ligging op een duintop, midden in de ongerepte natuur, te imponeren. Duinlandschap moest als stemmig decor dienen. Het ontwerp voorzag in een brede, vierkante toren met een platte koepel, die doet denken aan het Vredespaleis. Het wekt de indruk van een vroeg-romaanse kerk met absiden. De concertzaal was zeer monumentaal van opzet.
	Reden nooit gebouwd	Vanwege gebrek aan financiële middelen is het plan nooit tot uitvoering gekomen.
Betekenis	Input werksessies en interviews	Het Beethovenhuis wordt snel genoemd als gevraagd wordt naar nooit gerealiseerde gebouwen. Het spreekt zeer tot de verbeelding, niet alleen als architectonisch ontwerp, maar ook vanwege de prominente plek die de regio in de culturele muziekwereld had kunnen krijgen.
Icoon-waarde	Bijzonderheid	Het ambitieuze geeft en de relatie tussen cultuureducatie/ontspanning en de kust. de toenmalige populariteit van Beethoven aan
	Uniciteit	De keuze voor de locatie van een dergelijke muziektempel had romantische achtergronden, maar was ook gericht op de (potentiële) aanwezigheid van bemiddelde en cultuurminnende bewoners van rijke huizen in de duinstreek en badgasten. De ambitie was om mensen in contact te laten komen met kunstvormen die hen uit de werkelijkheid sleuren in een droomwereld. Niet gerealiseerd door geldgebrek
	Inspiratiewaarde	
Totaal-waardering	Het Beethovenhuis is bij uitstek een symbool van de betekenis die de kuststrook van het Kennemerland had als 'buitenpost aan zee' van Amsterdam, ook waar het ging om culturele voorzieningen. Blijkbaar was de verwachting dat men een reis naar de kust over had om te genieten van een bijzondere cultuuraanbod, mogelijk in combinatie met een verblijf in een badplaats. Ongetwijfeld zou het monumentale, indrukwekkende gebouw, dat bedoeld was voor een bijzondere plek in de duinen, een grote aantrekkingskracht gehad hebben. De kans is groot dat het daarmee een icoon zou zijn geworden van de culturele identiteit van deze kustzone en Bloemendaal in het bijzonder.	

Beeld-materiaal
Bron: bonas.nl (archief-
wijzer)

Badcomplex Bloemendaal aan Zee

Praktische gegevens	Naam	Badcomplex Bloemendaal aan Zee
	Badplaats	Bloemendaal aan Zee
	Architect/ ontwerpbureau	Auke Komter
	Tijdslijn	Komter maakte dit vooruitstrevende ontwerp in 1934 op eigen initiatief. Het werd door geldgebrek in deze periode van crisis niet tot uitvoer gebracht. Later, in 1950 zou hij door de gemeente Bloemendaal aangetrokken worden als stedenbouwkundig ingenieur. In januari 1952 komt er goedkeuring voor het uitbreidingsplan Bloemendaal aan Zee, met herzieningen in 1963 en 1966. Op 8 april 1970 werd besloten de samenwerking tussen de gemeente Bloemendaal en Auke Komter stop te zetten wegens verschil van mening met betrekking tot het ontwerp van de badinrichting van Zwiers die niet overeenkwam met het bestemmingsplan van Komter
Omschrijving	Karakteristieken	Het badcomplex was uitgestrekt en groots opgezet, met een openluchttheater, cafetaria, theehuis, een binnenmeer ingericht als zwembad met wedstrijdbaan en kanovijver, tennisbanen, winkelgalerijen, fietsenstallingen, zomerhuisjes, parkeerterreinen voor auto's en bussen en verkeerswegen
	Reden nooit gebouwd	Ondanks dat het gemeentebestuur en B&W zeer enthousiast waren over het plan is er door de crisis geen geld, en worden er geen investeerders gevonden voor de uitvoer van het plan.
Betekenis	Input werksessies en interviews	
Icoon-waarde	Bijzonderheid	De hoeksteen van het plan was een gebouw, casino genaamd, met een theater en een feestzaal, een foyer en een café-restaurant. Het stond met een loopbrug over de autoweg in verbinding met het binnenmeer. Een andere loopbrug liep parallel aan de kustlijn over de duinen naar een café-restaurant: Het Ronde Huis. De opzet van het plan was om zoveel mogelijk uit te gaan van de natuurlijke situatie van dat moment en nergens de duinen of kustlijn aan te tasten. De maquette verwierf een prominente plek op de door de 8 en de CIAM georganiseerde tentoonstelling 'de functionele stad', die in 1935 in het Stedelijk Museum Amsterdam werd gehouden.
	Uniciteit	Het ontwerp richtte zich niet alleen op de gegoede maatschappij, maar juist ook op de minder bedeelden. Daarmee is het een voorbeeld van een idealistische visie op de ontwikkeling van het massatoerisme. Het ontwerp is uniek door de voor die tijd multifunctionele, grootschalige en moderne opzet en de bedachtzame inpassing van het geheel in het duinlandschap.

	Inspiratiewaarde	Pas halverwege de jaren '30 werden zeelucht en zwemmen en zee als gezond voor de mens aangemerkt, waarmee het ontwerp inspeelde op actuele ontwikkelingen in de samenleving. Het had ook al een zweem van duurzaamheidsdenken, waar het uitging van de bestaande landschappelijke setting, waarvan het zo weinig mogelijk wilde aantasten.
Totaal-waardering	Het ontwerp van Komter voor een badcomplex in de duinen getuigt van een visionaire blik op de ontwikkeling van het toerisme dat voor een steeds breder publiek toegankelijk zou worden. Uit het plan blijkt ook een vooruitstrevende visie op de betekenis van het landschap en voor de vorm van toerisme die we tegenwoordig wellness noemen. Realisatie van het plan zou het karakter van Bloemendaal aan Zee aanzienlijk hebben veranderd door de toevoeging van een weliswaar verspreid maar toch aanzienlijk volume bebouwing.	
Beeld-materiaal Bron: bonas.nl (archief-wijzer)		

Badhotel Armeria Castricum aan Zee

Praktische gegevens	Naam	Badhotel Armeria
	Badplaats	Castricum aan Zee (soms wordt de locatie van badhotel Armeria ook aangeduid als Bakkum aan Zee)
	Architect/ ontwerpbureau	
	Tijdslijn	<ul style="list-style-type: none"> - 1925 bouw strandpaviljoen Armeria. - 1933 bouw badhotel Armeria, vlakbij het strandpaviljoen - 1943 gesloopt op last van de bezetter - Tussen 1950 en 1954 heeft het gemeente bestuur bij de eigenaar aangedrongen op herbouw, deze pogingen zijn echter gestaakt.
Omschrijving	Karakteristieken	In steen opgetrokken imposante constructie, gebouwd bovenop een duintop en vanaf het strand duidelijk zichtbaar. Het gebouw had een schuine kap, gedekt met dakpannen. Aan de voorzijde was een houten veranda/serre aangebouwd, als een halve cirkel tegen het gebouw aan. Veel kamers hadden een eigen zonneluifel. Voor het hotel op het strand stond al iets langer een strandpaviljoen met dezelfde naam. Het was een wit geschilderd houten gebouw, van waaruit de badgastenvoorzien werden van de nodige versnaperingen. Het Badhotel werd gebouwd naast de strandopgang bij (wat later genoemd werd) Castricum aan Zee).
	Reden gesloopt	Het badhotel werd op last van de bezetter in 1943 gesloopt
Beteke nis collecti eve geheug	Input werksessies en interviews	
Icoon-waarde	Bijzonderheid	Castricum heeft nooit een grootschalige ontwikkeling als badplaats gekend. Met de bouw van hotel Armeria kwam er echter een zekere ontwikkeling van 'Castricum aan Zee' op gang. Door de oorlog is deze ontwikkeling tot stilstand gekomen. Ook na de oorlog was geen sprake meer van een echte badplaatsontwikkeling. Plannen die in en na de jaren '60 werden ontwikkeld, zijn steeds gestrand, o.a. door beleidsmatige belemmeringen van de kant van de provincie. Badhotel Armeria is daarmee op deze plek uniek gebleven.
	Uniciteit	Armeria was het eerste echte, wat grotere hotel, dat direct aan zee gebouwd werd. Er was plaats voor een relatief groot aantal gasten en het was van alle moderne gemakken van die tijd voorzien.
	Inspiratiewaarde	Er zijn in de loop van de tijd regelmatig discussies geweest over een eventuele verdere ontwikkeling van de badplaats Castricum aan Zee. Dit icoon, dat het strand op deze plek gezicht gaf, kan bij die discussie als referentie dienen.

Totaal-
waardering

Badhotel Armeria is als enigszins grootschalig hotel bijzonder in de geschiedenis van de badplaats Castricum aan Zee. Het was het begin van de badplaatsontwikkeling, die echter door de oorlog tot stilstand kwam en daarna nooit werkelijk doorgezet is. In de herinnering van Castricum is badhotel Armeria om die reden, maar ook door de bijzondere ligging op een duintop vlak bij zee, een markant icoon.

Beeld-materiaal

Kalkovens Castricum

Praktische gegevens	Naam	De Kalkovens (Stetweg/Schulpstet)
	Badplaats	Bakkum/Castricum
	Architect/ ontwerpbureau	
	Tijdslijn	Rond 1760 zijn er ter plaatse van de Schulpstet bij Bakkum vermoedelijk al kalkovens gebouwd. Deze zijn begin 19 ^e eeuw alweer afgebroken. Cees de Groot bouwde rond 1929 op deze locatie twee nieuwe kalkovens. Met het uitbreken van WOII werd het strand verboden gebied, de aanvoer van de schelpen vond toen plaats vanaf de Waddenzee. In 1943 moesten de ovens op last van de bezetter worden afgebroken en het omliggende gebied werd ontruimd. Van het materiaal van de ovens werd in 1946 in Uitgeest weer een oven opgebouwd.
Om schr ijvi ng	Karakteristieken	De bakstenen schelpenovens hadden een kenmerkende vorm, breed van onderen en naar boven toe smal toelopend.
	Reden gesloopt	De kalkovens zijn gesloopt op last van de bezetter tijdens WOII.
Beten is collectie ve geheuge	Input werksessies en interviews	Er is gediscussieerd over de vraag in hoeverre de kalkovens relevant zijn geweest voor de identiteit van Castricum als badplaats. Hieruit kwam naar voren dat de kalkovens vanwege hun bijzondere industriële functie (die uiteraard direct gerelateerd is aan de zee) en vanwege hun bijzondere vorm altijd een bijzondere aantrekkingskracht hebben gehad, met name ook op de bezoekers van buiten. Daarmee hebben ze bijgedragen aan de herkenbaarheid van Castricum als een badplaats met een eigen gezicht en geschiedenis.
Icoon-waarde	Bijzonderheid	In Castricum waren veel mensen afhankelijk van de schelpenvisserij. Het betekende hard en zwaar werken waar een mager loon tegenover stond. De kalkovens waren vooral bijzonder vanwege hun markante verschijning, zowel door de vorm als de ligging.
	Uniciteit	De schelpennering werd aan de kust al eeuwenlang uitgevoerd. De ovens van Castricum waren niet enig in hun soort; vergelijkbare kalkovens hebben op verschillende plekken in de kuststreek gestaan. Het complex in Castricum was echter door de ligging zonder meer markant.
	Inspiratiewaarde	De kalkovens representeren de directe economische verbinding die de bewoners van de kuststreek hadden met de zee. Ze waren een tastbare herinnering aan de economische geschiedenis van vóór de ontwikkeling van de badplaats. Die gelaagdheid in de geschiedenis en de veelzijdigheid in de identiteit kunnen inspiratie bieden voor een ruimtelijke ontwikkeling waarbij de verschillende ‘gezichten’ van Castricum uitgangspunt zijn.
Totaal-waardering	De verdwenen kalkovens van Castricum verwijzen naar een vroege industriële ontwikkeling uit de tijd dat van zeetoerisme nog geen sprake was. Ze staan symbool voor de aloude economische verbinding tussen het dorp Castricum en de zee en laten een aspect van de identiteit van Castricum zien, die weliswaar niet direct gerelateerd is aan de badplaatsontwikkeling, maar die toch heeft bijgedragen aan de herkenbaarheid en bijzonderheid van Castricum, ook voor de bezoekers van toen.	

Beeld-materiaal

Commissarishuis, Castricum

Praktische gegevens	Naam	Commissarishuis
	Badplaats	Castricum aan Zee
	Architect/ ontwerpbureau	
	Tijdslijn	Het Commissarishuis is rond 1830 gebouwd in verband met de ontginning van het duingebied. Toen in de jaren '20 van de 20e eeuw het strandtoerisme opkwam, werd hier de eerste kampeerplaats gevestigd. In WOII kwam het in Duitse handen, in 1946 is het gesloopt.
Omschrijving	Karakteristieken	Het Commissarishuis is in oorsprong een duinboerderij, gebouwd in de ontginningsperiode. Het ontleende zijn naam aan het feit dat de 'commissarissen', die namens Koning Willem I belast waren met het beheer van het duingebied, hier een vergaderkamer hadden. Het pand kreeg bij de opkomst van het strandtoerisme een bestemming als uitspanning en er kwam een kampeerplaats bij. Tijdens de bezetting werd het in beslag genomen en in 1946 gesloopt.
	Reden gesloopt	Vermoedelijk doordat het in Duitse handen was gekomen en in korte tijd werd uitgewoond.
Betekenis collectieve geheug	Input werksessies en interviews	De link tussen het Commissarishuis en de identiteit van de kuststrook zit in de economische functie, met name van eerste kampeerplek. Kampeerders konden hun strozak vullen bij het Commissarishuis en konden er overnachten.
Icoon-waarde	Bijzonderheid	Het Commissarishuis is vooral historisch van belang, omdat het duidelijk getuigt van de overgang van de agrarische economie naar toerisme en recreatie. Hier werd ook de eerste kampeerplek in de omgeving gevestigd.
	Uniciteit	Uniek als vroeg voorbeeld van relatief eenvoudige verblijfsaccommodatie in de sfeer van 'kamperen in het groen' en als symbool van de overgang van een op landbouw gerichte economie naar recreatie en toerisme.
	Inspiratiewaarde	De bouw en de naam van het Commissarishuis hangen samen met de start van de doelgerichte ontginning en beheer van het duingebied. Van hieruit ontwikkelde het gebouw met de omliggende ruimte in de richting van verblijfsaccommodatie. Tegenwoordig wordt de identiteit van het duingebied bij Castricum echter sterk bepaald door "rust en ruimte" en daar hechten zowel de bewoners als de bezoekers aan. Hoewel de relatief eenvoudige vorm van kamperen en overnachten (bed&breakfast) ook nu weer erg aanspreken, is het beleid primair gericht op terughoudendheid ten aanzien van dergelijke functies in het gebied.

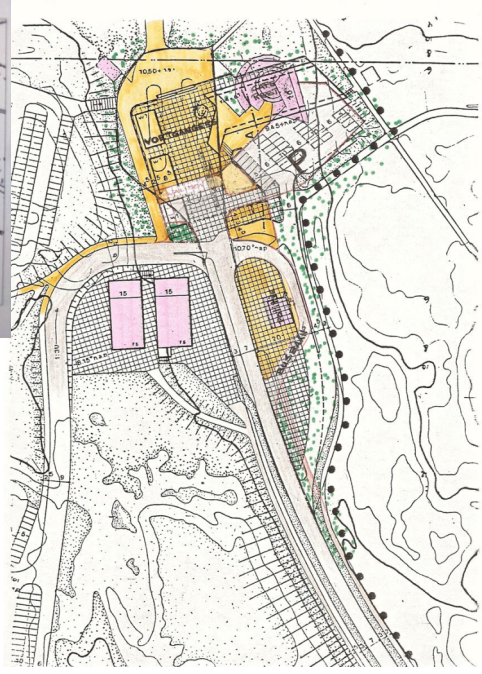
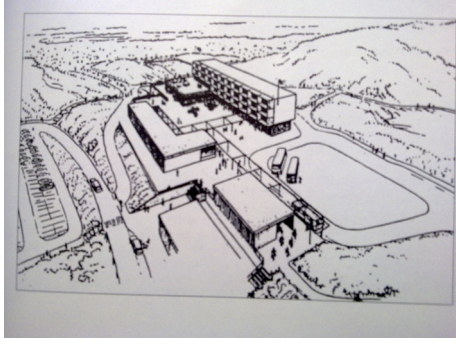
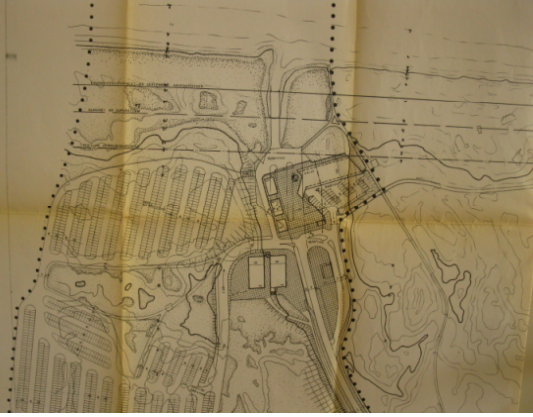
Totaal- waardering	<p>Het Commissarishuis is historisch gezien een icoon van de ontwikkeling van Castricum waarbij het naast een dorp van ambachtelijke en agrarische bedrijvigheid ook een badplaats werd.</p>
Beeld-materiaal	

Plan appartementencomplex Castricum aan Zee

	Naam	
	Badplaats	Castricum aan Zee
	Architect/ ontwerpbureau	
	Tijdslijn	<ul style="list-style-type: none"> • In 1966 werd een bestemmingsplan Castricum aan Zee vastgesteld en in 1967 goedgekeurd door gedeputeerde staten. • In 1970/1971 werd een nieuw bestemmingsplan vastgesteld en goedgekeurd, op grond waarvan een groot parkeerterrein en accommodaties konden worden gerealiseerd. • De planontwikkeling stagneerde echter, waarschijnlijk vooral om economische redenen, maar mogelijk ook door het zich toen al aankondigende nieuwe beleid van de provincie en de Provinciale Waterleidingsmaatschappij Noord-Holland. • In het Streekplan Noord-Kennemerland (begin jaren '80) kwam de provincie tot een uitgesproken beleidswijziging, waarbij natuur- en landschappelijke waarden een meer dominante rol speelden. Verblijfsaccommodatie werd niet meer wenselijk geacht. • Onderhandelingen tussen de ontwikkelaar en de provincie en PWN leidde tot een aangepast erfpachtcontract. In planologisch-juridisch opzicht kon er echter wel degelijk gebouwd worden conform het bestemmingsplan. • Nadat het nieuwe contract met de eigenaar getekend was, heeft de gemeente het bestemmingsplan aangepast. Daarmee kon een schadeclaim vanwege het wegvallen van de bouwmogelijkheid voorkomen worden. • In het nieuwe, goedgekeurde bestemmingsplan (BP Castricum aan Zee, 1991) verdween de functie verblijfsaccommodatie en werden alleen de bestaande horecabedrijven, stallingruimte en parkeerplateau bestemd. • Weer later is, op basis van nieuwe overeenkomsten tussen de partijen (inclusief grondruil), het plateau opnieuw ingericht tot voetgangersdomein en is de politiepost daartoe gesloopt, een en ander via een artikel 19 Wro procedure. Een vervolgfase van deze nieuwe overeenkomst, die een bouwoptie inhoudt, is planologisch nog niet geregeld.
Praktische gegevens		
Omschrijving	Karakteristieken	<p>In navolging van een bestemmingsplanwijziging werd een grootschalig plan ontwikkeld om de positie van Castricum als badplaats te versterken. Het plan voorzag naast parkeergelegenheid in een bebouwing rondom een centraal ontvangstplein. Het bestemmingsplan dat rond 1970 opnieuw door de gemeenteraad werd vastgesteld, bood ruimte voor de volgende ontwikkelingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een gebouw met op de begane grond een horecagelegenheid en daar bovenop 4 bouwlagen voor appartementen. Onder het gebouw ruimte voor garageboxen. - een parkeerkom met parkeerplaatsen voor dagrecreanten.

		- winkels in de directe nabijheid van het appartementencomplex.
	Reden niet gerealiseerd	Na een vrij fundamentele beleidswijziging van de provincie Noord-Holland is in de jaren '80 een nieuw bestemmingsplan vastgesteld en goedgekeurd. In dit nieuw beleid van die tijd werd aan Egmond aan Zee en Bergen aan Zee zowel een woon- als recreatiefunctie toegekend. Castricum aan Zee diende echter enkel de recreatiefunctie te krijgen. Op de provinciale plankaart werd het gebied tussen Castricum en de duinen dan ook als waterwingebied aangemerkt. Door die bestemming werd een appartementencomplex onmogelijk gemaakt.
Beteke nis collecti eve geheug	Input werksessies en interviews	
Icoon-waarde	Bijzonderheid	In de jaren '60 en '70 werd de toegankelijkheid voor en de zichtbaarheid van auto's in de badplaats gezien als een teken van luxe en welvaart, als een gewenste ontwikkeling. Ook voor de ontwikkeling van een badplaats Castricum aan Zee was dit de gedachte. Door het veranderende beleid ten aanzien van natuur- en landschapswaarden van de kuststreek werd de bebouwing echter op enkele plaatsen geconcentreerd. De gestrande planvorming voor Castricum aan Zee is daar een boeiend voorbeeld van.
	Uniciteit	Het plan voor een appartementencomplex aan zee is vooral uniek omdat het de overgang markeert naar een visie op de ontwikkeling van de kust waarbij natuur- en landschappelijke waarden een veel dominantere rol gingen spelen en bewust gekozen werd om bebouwing te concentreren in en beperken tot enkele badplaatsen.
	Inspiratiewaarde	De discussie over de ontsluiting van en bebouwing aan de kust is nog steeds actueel. Door terug te kijken naar de discussie en de overwegingen van destijds, kan het actuele debat in de context van de historische ontwikkeling geplaatst worden.
Totaal- waardering	Het plan voor een appartementencomplex in Castricum aan Zee is een icoon van de ontwikkeling van de Noord-Hollandse badplaatsen omdat het heel goed de overgang markeert naar een visie waarin natuur- en landschappelijke waarden veel nadrukkelijker invloed kregen op de planvorming.	

Beeld-materiaal

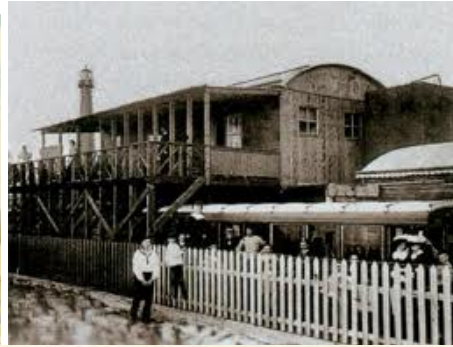
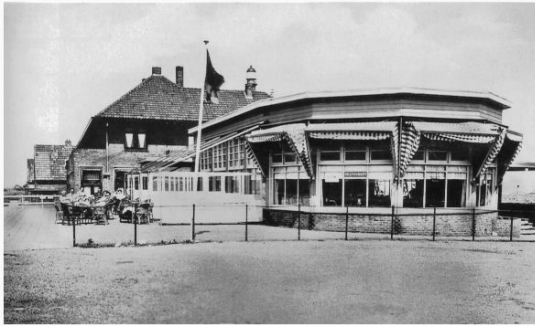
Hotel de Rustende Jager Castricum

Praktische gegevens	Naam	Hotel de Rustende Jager
	Badplaats	Castricum
	Architect/ ontwerpbureau	
	Tijdslijn	Vanaf de middeleeuwen was er een herberg De Rustende Jager, tot 1910. Rond 1911 nieuw hotel gebouwd 1976 gesloopt
Omschrijving	Karakteristieken	Midden in Castricum stond al vanaf de middeleeuwen een herberg, de “Rus” in de volksmond. Rond 1911 verrees op dezelfde plek hotel De Rustende Jager.
	Reden gesloopt	Gebouw moest plaats maken voor nieuw bankgebouw. Hiertegen werden door de inwoners van Castricum 2000 handtekeningen verzameld. Het accent van de actie lag op het behoud van de leefbaarheid van de dorpskern door handhaving van karakteristieke panden, zoals “De Rus”. Ook de poging om dan in ieder geval de gevel te behouden slaagde niet.
Betekenis collectieve geheug	Input werksessies en interviews	
Icoon-waarde	Bijzonderheid	Kenmerkend pand, volledig in steen opgebouwd, drie bouwlagen, puntdak met aan de zijkante getrapte kantelen, dakkapellen, een schoorsteen. Grote rechthoekige ramen. Ernaast een klassieke muziektent.
	Uniciteit	Lange tijd was de Rustende Jager beeldbepalend voor de dorpsstraat.
	Inspiratiewaarde	Ontmoetingsplek voor de dorpsbewoners. Gevelstenen van het in 1976 gesloopte pand zijn in de gevel van de daar nieuw gebouwde bank gemetseld. Hergebruik van materialen. Fragment uit gedicht van Zuster B.Bots / gepubliceerd 28 januari 1976 in Nieuwsblad voor Castricum <i>En dan hersteld zoals voorheen, dat is de wens van velen. Een vraag dus aan de Rabobank Wilt u het spel mee spelen. De oude ‘Rus’ hij hoort voorwaar hier in ons dorp, ’t is zonnklaar</i>

Badhotel Huisduinen + paviljoen

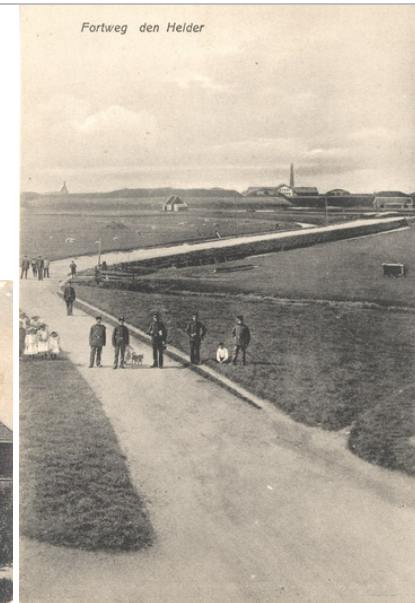
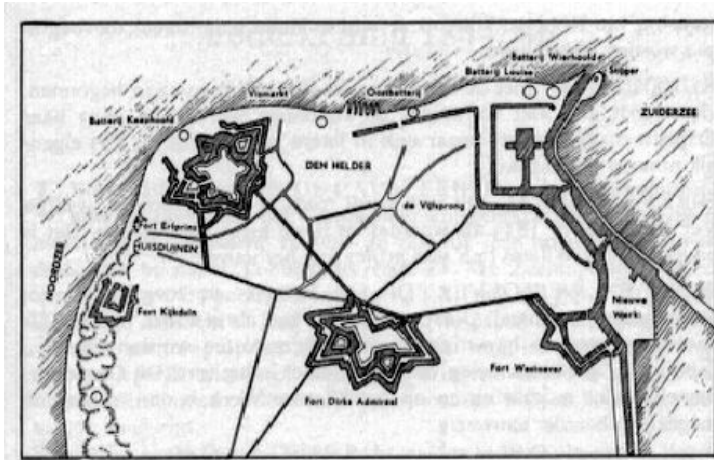
Naam	Badhotel Huisduinen + paviljoen
Badplaats	Huisduinen
Architect/ ontwerpbureau	onbekend
Tijdslijn	<ul style="list-style-type: none">• 1890: Opening 1^e houten badpaviljoen• 1932: Sloop• 1935: Bouw van een nieuw stenen badhotel + aanbouw houten paviljoen.• Ca. 1960: badhotel wordt in gebruik genomen als bejaardentehuis Irene.• 1973-1976: Diverse dijkverzwaringen leiden in Huisduinen tot de sloop van het voormalige badhotel.
Karakteristieken	<p>Het badpaviljoen vormde samen met het botenhuis van de Huisduiner reddingsbrigade, de zeevilla's en Vuurtoren De Lange Jaap de skyline van de badcultuur van Huisduinen. Alleen de vuurtoren is nog bewaard gebleven. Alle andere gesloopte objecten waren bovenop het duingebouwd en daarmee goed zichtbaar zowel vanuit het dorp als vanaf zee.</p> <p>Het eerste houten badpaviljoen was kleinschalig van opzet. De latere stenen variant was groter.</p> <p>Bovenop het van hout gebouwde paviljoen is een kleinere tweede bouwlaag gerealiseerd. Beneden zijn de wanden van glas, aan de strandzijde is een groot terras neergezet.</p>
Reden gesloopt	<p>Het oorspronkelijke badpaviljoen wordt nadat de populariteit van Huisduinen als badplaats daalt, in eerste instantie in gebruik genomen als bejaardentehuis Irene. Vervolgens wordt het pand gesloopt om de dijken te kunnen ophogen tot Deltahoogte.</p> <p>Buitenwaarts een nieuwe dijk aanleggen, wordt te duur bevonden. Wel wordt in 1935 een nieuw paviljoen gebouwd, maar ook dat verdwijnt al snel wegens te weinig toeloop van toeristen. De start van WOII betekent het definitieve einde.</p>
Input werksessies en interviews	
Bijzonderheid	<p>Het eerste strandpaviljoen van Den Helder en omgeving. Tijdens de opening en daarna ziet het 'zwart van de mensen'. Bezoekers worden met rijtuigen tot voor de deur afgezet. Er wordt een speciaal pad van het paviljoen naar het strand aangelegd. Een aantal appartementen wordt volledig verhuurd aan pensiongasten. Ondanks de economische neergang midden jaren '30 en het plan om de dijken op Deltahoogte te brengen, wordt een nieuw paviljoen gebouwd.</p>
Uniciteit	<p>Het eerste en enige paviljoen van Huisduinen. Ondanks dat Den Helder geen eigen strand heeft gehad, was de populariteit van Huisduinen nooit groot geweest.</p>
Inspiratiewaarde	<p>Het badpaviljoen van Huisduinen is net als het hotel Nassau Bergen in Bergen aan Zee, het Oosterbadhuis in Wijk aan Zee en hotel Prinses Juliana in De Koog een voorbeeld van het concept om een badplaats te ontwikkelen door middel van de realisatie van een grootschalig, trendbrekend modern project.</p>

Fortenlinie Den Helder

Praktische gegevens	Naam	Fortenlinie Den Helder
	Badplaats	Den Helder
	Architect/ ontwerpbureau	Kirgener, Franse generaal-ingenieur (1812), vz van Comité Central des Fortifications' iov Keizer Napoleon.
	Tijdslijn	<ul style="list-style-type: none"> Al vanaf de Tachtig jarige oorlog (1568-1648) worden in Den Helder verdedigingswerken aangelegd om de doorvaarroute naar Amsterdam veilig te stellen. De verdedigingswerken richten zich met name op de kust, omdat vanuit die hoek het gevaar van een eventuele bezetting wordt verwacht. In september 1799 vallen de Engelsen, later gesteund door de Russen, Nederland binnen via Callantsoog, officieel met als doel om de Fransen die Nederland bezet houden te verslaan. Dit geallieerde leger neemt in korte tijd de Kop van Noord-Holland in beslag en valt ook Den Helder aan. De Helder wordt door het Engels-Russische leger vanuit de landzijde aangevallen, waardoor de stad relatief makkelijk in handen valt van de geallieerden. Zij trekken op naar het zuiden richting Beverwijk, maar worden alsnog in oktober door de Fransen verslagen. Napoleon vindt de strategische positie van Den Helder belangrijk en besluit om landforten te bouwen. Dit besluit vindt zijn (ruimtelijke) doorwerking tot de dag van vandaag. Tussen 1811 en 1814 wordt een zestal zwaar bewapende en versterkte landforten rondom het toenmalige Den Helder gebouwd waaronder Fort Kijkduin. Ook worden er batterijen en bunkers aangelegd die de nieuwe Stelling van Den Helder compleet maken. Tot 1958 doet de Stelling van Den Helder officieel dienst als verdedigingswerk. De status van militair object wordt in dat jaar opgeheven.
Omschrijving	Karakteristieken	Een beschermende ring van een zestal grootschalige forten, deels ingegraven in het landschap, gebruikmakend van het omringende water. Rondom de forten is een aantal batterijen en andere kustverdedigingswerken gerealiseerd. De forten bestrijken een volledig schootsveld aan de landzijde van Den Helder, om daarmee de stad te kunnen verdedigen tegen aanvallen vanuit het zuiden.
	Reden getransformeerd	<p>Tijdens de Tweede Wereldoorlog wordt een aantal van de forten en andere werken ingrijpend getransformeerd door de Duisters. Veel wordt vernietigd. Fort Kijkduin wordt door de bezetters bijvoorbeeld voorzien van een zware betonnen kap.</p> <p>In 1957 besloot men in verband met de uitvoering van de havenwerken de bovenbouw van het pantserfort Harssens te slopen. In formele zin werden uiteindelijk bij KB van 1 november 1958 (Staatsblad 503) als vestingwerk opgeheven de forten Dirksz Admiraal, Kijkduin, Westoever en Oostoever de kustbatterijen Kaaphoofd en de Oostbatterij.</p> <p>Vanwege het ophogen van de dijken midden jaren vijftig werden de kustbatterijen Wierhoofd, Kaaphoofd, het werk Vismarkt alsmede alle bunkers op de dijk gesloopt.</p> <p>Fort Harssens werd in verband met het uitbreiden van de Nieuwe Haven onder het puin en zand bedolven. Tenslotte werd in 1976</p>

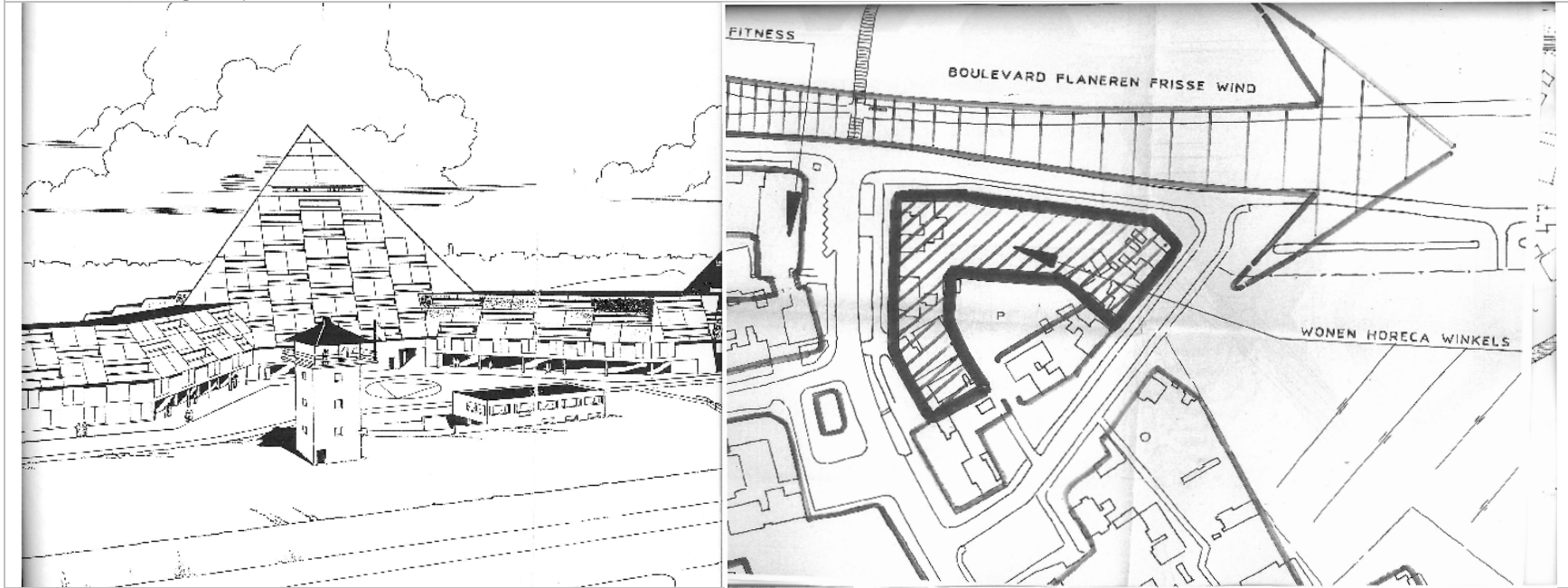
		<p>tijdens het verhogen van de dijk tot Delta-hoogte de unieke kustbatterij Oostbatterij gesloopt.</p> <p>Fort Erfprins heeft haar toenamige vorm nog voor een belangrijk deel behouden, maar is door vereiste dijkophogingen toch deels getransformeerd. Een ander fort, Dirx Admiraal, wordt nooit helemaal afgebouwd, veel kenmerkende elementen zijn inmiddels verdwenen. Van Fort Oostoever zijn de toegangsbrug en een deel van de fortgracht verdwenen tijdens de dijkverzwaringen. Het verkeert in een slechte staat.</p>
Beteke nis collecti eve geheug	Input werksessies en interviews	De fortelinie dient absoluut te worden opgenomen op de Iconen top 50 lijst. Het maritieme verleden, met name het militaire verleden, is onlosmakelijk met Den Helder verbonden en heeft daarnaast een bijzondere ruimtelijke en identiteitsbepalende stempel op de stad gedrukt.
Icoon-waarde	Bijzonderheid	Qua omvang en schaal is dit complex zeer bijzonder. De samenhang tussen de forten is uitgekiend door de ontwerper, om de vijand ten allen tijde en vanuit elke mogelijke hoek onder schot te kunnen houden. Bovendien zijn de forten stedenbouwkundig de structuur geweest waarbinnen, en later ook waar buiten de stad Den Helder zich ruimtelijke heeft ontwikkeld. Het is een beeld- en identiteitsbepalend Icoon geworden.
	Uniciteit	De fortelinie van Den Helder is een uniek project en herbergt een aantal van de grootste militaire werken in zijn soort in Nederland. Bovendien is de geschiedenis van het complex kenmerkend voor die tijd en schetst daarmee een helder tijdsbeeld.
	Inspiratiewaarde	
Totaal- waardering	Den Helder is een stad waar de term kustplaats de identiteit van het gebied beter dekkend is dan badplaats. Hoewel Huisduinen al in 870 bestond en daarna de Helderse Buurt pas volgde, is Den Helder als badplaats veel minder bekend dan als maritieme hoofdstad van Noord-Holland. De maritieme identiteit evenals het reddingswezen zijn veel sterker verbonden met Den Helder, waardoor het opnemen van de fortelinie als Icoon van Ooit, als belangrijkste voorbeeld van het maritieme verleden en heden, zeer gerechtvaardigd is.	

Zeebad Huisduinen / Boulevardplan (1989)

Naam	Plan Zeebad Huisduinen / Boulevard Huisduinen
Badplaats	Huisduinen
Architect/ ontwerpbureau	Plan Zeebad Huisduinen zoals geschetst in gemeentelijke concept structuurvisie
Tijdslijn	<ul style="list-style-type: none">• In oktober 1988 dient een Helders bouwbedrijf (vd Wal) een plan in bij het college van B&W van Den Helder voor ontwikkelingen rondom Fort Kijkduin. Het gaat om herbestemming en herontwikkeling van het fort zelf (o.a. zeeaquarium) als de nieuwbouw van appartementen bovenop/direct naast het fort.• In korte tijd dienen zich bij het college nog een aantal andere plannen aan, zoals een mobiele zeesurfaccommodatie, een herbestemming van het kustwachthuisje, een plan voor een watersportpaviljoen en een plan voor een seniorenflat.• De gemeente wil op een transparante en georganiseerde manier deze ontwikkelingen bespreken en stelt een ambtelijke werkgroep 'Ontwikkeling zeevering Huisduinen' aan in november 1988.• In december 1988 wordt de Stichting Stelling Den Helder opgericht om een tegenwicht te bieden aan mogelijke plannen die geen recht doen aan de monumentale waarde van de forten en om de achteruitgang van de bouwkundige staat van de forten tegen te gaan.• Nieuwe initiatieven worden ingediend zoals de exploitatie van fort Kijkduin door de Stichting Stelling Den Helder, het plaatsen van een kunstwerk en de bouw van een kiosk op de zeevering. De gemeente vraagt Rijkswaterstaat om de bouw mogelijkheden van de zeevering.• In april 1989 wordt een conceptrapport 'Zeebad Huisduinen' aan het college aangeboden, waarin de gemeentelijke beleidskaders staan opgesteld voor ontwikkeling van Huisduinen.• Er verschijnt een krantenartikel in de zomer van 1990 waarin de gemeente door geïnteresseerden ondernemers wordt verweten geen uitvoering te geven aan de visie Zeebad Huisduinen. De gemeente deelt mee dat een groot deel van de voorgestelde plannen geen doorgang kunnen vinden vanwege beperkingen vanuit het beleid van Rijkswaterstaat en eigendommen van gronden.
Karakteristieken	<p>Zeebad Huisduinen (april 1989) bevat:</p> <p><u>Fort Kijkduin</u> restaureren en inrichten voor mogelijk een restaurant, culturele voorzieningen, een theater, zee aquarium en een kuuroord. Langs de Zeezijde van de Zeeweg de volgende bestemmingen mogelijk maken: watersportrecreatie, uitkijkpost, surfen, duiken, zwemmen, catamaranzeilen, speedboten, restaurants, kustwacht en ruimte voor RWS.</p> <p><u>Hoek Zeeweg-Badhuisstraat de volgende functies mogelijk maken:</u></p> <p>Permanent wonen in luxe appartementen met uitzicht op zee. Horeca Winkels <u>Strandaccommodaties</u> mogelijk maken, zoals een EHBO post, een reddingsbrigade en een strandpaviljoen.</p>

Reden nooit gebouwd	De beperkingen van bouwen op rondom de zeekering blijken in de weg te staan van de plannen.
Input werksessies en interviews	Het plan Zeebad Huisduinen is serieuze poging van de gemeente Den Helder om, gebaseerd op de ruimtelijke kenmerken van het huidige Huisduinen een helder kader te bieden voor particuliere initiatieven, die draagvlak kunnen vinden bij alle betrokken partijen.
Bijzonderheid	Vergelijkbare functies in het plan zien we ook terug in andere plannen voor badplaatsen.
Uniciteit	Het plan is daarmee geen uniek plan qua bestemmingen. Wel uniek is de voorgestelde schaal en vorm waarmee Huisduinen zou worden herontwikkeld.
Inspiratiewaarde	
Totaalwaardering	

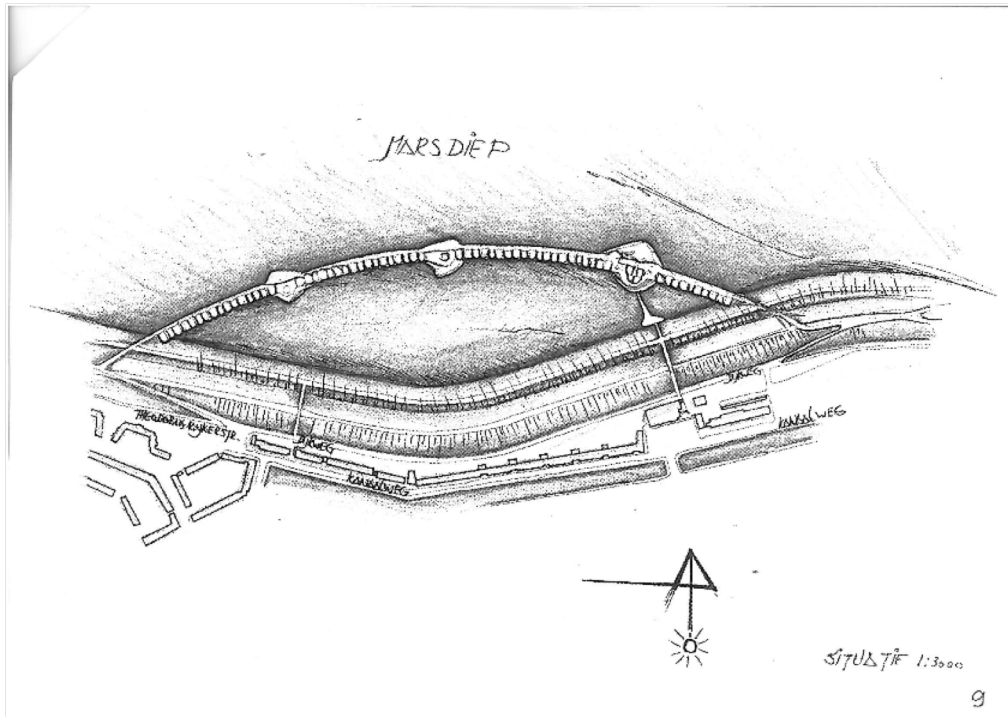

Links: Impressie Pyramide achtige appartementengebouw in Huisduinen, Bouwbedrijf v/d Wal.
 Rechts: deel van de plankaart bij het Plan Zeebad Huisduinen (Gemeente Den Helder).

Port Poseidon

Naam	Port Poseidon
Kustplaats	Den Helder
Architect/ ontwerpbureau	Alberts & Van Huut
Tijdslijn	<ul style="list-style-type: none">• De regionale economie in de Kop van Noord-Holland komt vanaf de jaren '50 steeds meer onder druk te staan. Defensieactiviteit, maar ook de scheepsbouw, off-shore en visserij brengen economisch minder rendement.• Door de dijkverzwaringen in de jaren '70 (Deltaplan) raakt de stad de stedenbouwkundige relatie met de zee kwijt. De dijk vormt de grens met het water.• Ook dreigt een vorm van bevolkingskrimp te ontstaan eind jaren '80. De gemeente wil daarom begin jaren '90 inzetten op activering economische ontwikkeling, toerisme en hoofdinfrastructuur.• Dhr. Gerard Vogel brengt een plan in om buitendijks te bouwen om het zeefront te vernieuwen. Ontwikkelaar Rene Colthof (bouwde eerder Port Zelande) koopt het idee van Vogel en vraagt aan architectenbureau Alberts & Van Huut om het plan op te tekenen.• Noord-Holland Beheer b.v. wil plan Poseidon realiseren. Het plan valt binnen de officiële grenzen van de Waddenzee, maar ligt tegen de stad Den Helder aan.• De gemeente beoordeelt het plan onder andere op haar beleidsdoelstellingen zoals hierboven beschreven• Een adviesbureau brengt advies uit over het plan in een rapport getiteld: Port Poseidon, stad, landschap, en milieu. Naast maatschappelijke effecten, wordt ook gestudeerd op ecologische effecten, visuele effecten en economische effecten. De gemeente concludeert dat het plan kans van slagen heeft omdat er gunstige economische effecten uit voort vloeien, de waddenzee op dit gebied geen staatsbescherming geniet, er geen gevaar dreigt voor zeestroomverstoring en de stedenbouwkundige eisen via het architectenbureau zijn geborgd.• De gemeente bereid een concept bestemmingsplan voor• Van maart tot juli 1994 vindt de inspraakprocedure op het plan plaats die felle reacties oproept van inwoners van Den Helder, maar bijvoorbeeld ook de Waddenvereniging. Belangrijkste bezwaren: de vormgeving, verkeersintensiteit, belasting natuur, financiële risico's.• In november 1994 stelt Colthof, financier, voor om een gemeentelijk referendum te organiseren.• In maart 1995 past architect Van Huut het plan ingrijpend aan. In plaats van een ronde boog, worden drie afzonderlijke eilanden ingetekend met elk 100 appartementen.• In maart 1995 stelt de Inspecteur Ruimtelijke Ordening dat de maatschappelijke noodzaak voor het plan ontbreekt en mogelijk precedentwerking zal ontstaan.• Een Ministerieel besluit is nodig om het bouwplan er door te krijgen. De gemeente is in ieder geval voor realisatie. Omdat

	de Rijksinspecteur negatief adviseert komt het plan er uiteindelijk niet.
Karakteristieken	<p>Pijlerconstructie in het Marsdiep, omvat 350 appartementen, 2.500 m2 commerciële ruimtes (detailhandel en horeca), een wandelpromenade en een inpandige parkeerruimte voor ca. 500 auto's.</p> <p>De stedenbouwkundige schets laat een ronde boog zien voor het gedeelte waar de dijk van Den Helder een 'knik' maakt. De ronde boog wordt gekenmerkt door een hoge woontoren met aan beide zijden vervolgens diverse andere functies.</p>
Reden nooit gebouwd	De Rijksinspecteur adviseert negatief, omdat hij vreest voor precedentwerking van bouwprojecten in of tegen de rand van de Waddenzee aan. Het exacte gebied waarop het plan is gelokaliseerd ligt echter niet binnen de plangrens van de PKB Waddenzee.
Input werksessies en interviews	Een zeer grootschalig plan, dat veel mensen in verweer bracht. Met name de schaal, de blokkering van uitzicht, financiële risico's en de mogelijk verstoring van flora en fauna in zee was reden voor bezwaar.
Bijzonderheid	
Uniciteit	
Inspiratiewaarde	Het inbrengen van een plan om een grootschalig niet zeefront te bouwen was spectaculair. Het idee om de dijk niet meer de grens met de zee te laten zijn was innovatief.

Factsheets Egmond aan Zee

Ooit gesloopt

Boulevard en Westeinde met o.a. Kurhaus en (bad)hotels

Troelstra-oord

Prins Hendrik Stichting

Koloniehuis Beatrix

Vakantiehuisjes Verkade/Duivis/Bruynzeel

Huisje van Hitchcock

Nooit gebouwd

Boulevardplan – en Pierplan

Boulevard en Westeinde met o.a. Kurhaus en (bad)hotels

Praktische gegevens	Naam	Boulevard en Westeinde Egmond aan Zee
	Badplaats	Egmond aan Zee
	Architect/ ontwerpbureau	Er waren meerdere architecten betrokken bij de ontwikkeling van bebouwing aan de Boulevard.
	Tijdslijn	De ontwikkeling van Egmond aan Zee kwam in het derde kwart van de 19 ^{de} eeuw op gang. Rond de eeuwwisseling was het al een chique badplaats en stonden er langs de boulevard al de nodige comfortabele en mooie hotels. Met name rond het Westeinde en het Pompplein en aan de Boulevard die ten noorden van de vuurtoren lag, was een concentratie van horecapanden en veel leven in de brouwerij. Tot de oudere hotels behoorden Badhotel Zeezicht en Hotel Zeerust. Uit de periode van net voor de eeuwwisseling en de jaren daarna dateren cafés en hotels als Hotel Welgelegen, het Kurhaus, Hotel Trompenberg en Hotel Bellevue, alsmede fraaie villa's waaronder de Villa Vuureboetsduin. Er was ook een Glijbaan waarmee men omlaag kon glijden naar het strand. Het Kurhaus was een toonaangevend gebouw dat een zekere allure en grandeur bracht. Naast overnachten, kon men er concerten bijwonen, er was een tennisbaan, er werden concours hippique gehouden. Het was het eerste hotel met gas in Egmond, en had een grote aantrekkingskracht, ook op Duitse gasten. De eerste wereldoorlog samen met de economische recessie zorgde voor een teruggang in Duitse toeristen, waardoor het bijna failliet ging. Het brandde al in 1914, onder verdachte omstandigheden, af.
Omschrijving	Karakteristieken	De Egmondse Boulevard sloot harmonieus aan op het oude vissersdorp. Hoewel de gebouwen zeker allure en grandeur uitstraalden, had de Boulevard net als het Westeinde, waar ook een concentratie van horeca te vinden was, door de kleinschaligheid van de bebouwing een knus en familiair karakter, dat het altijd behouden heeft.
	Reden gesloopt	Het Kurhaus is onherstelbaar beschadigd door een brand in 1914. Het werd mogelijk aangestoken door de eigenaar om verzekeringsgeld op te strijken in een tijd waarin door de Eerste Wereldoorlog de zaken niet meer goed liepen. Op deze locatie is een appartementengebouw gekomen met 10 verdiepingen (de zogenoemde 'Sterflat'), dat door de Egmonders bepaald niet als aanwinst werd en wordt beschouwd. De overige bebouwing langs de Boulevard is grotendeels gesneuveld voor de aanleg van de Atlantikwall. Alleen een aantal villa's en pensions aan de Boulevard Noord werden gespaard.
Betekenis collectieve geheugen	Input werksessies en interviews	Naar aanleiding van de discussie zijn niet enkele individuele objecten geselecteerd, maar is het totale ensemble van de structuur en de bebouwing van Boulevard en Westeinde als geheel aangemerkt als een icoon van de vroegere allure van Egmond aan Zee en de kuststrook als geheel. Verhalen en oude afbeeldingen geven blijk van de bijzondere sfeer van destijds, die vooral bepaald werd door het flaneren over de Boulevard en talrijke culturele activiteiten, muziek en dans, en levendigheid op straat, op het duin en in het paviljoentje, waar thee werd geschonken.
Ic oo n- wa ar	Bijzonderheid	De Boulevard van Egmond aan Zee is bijzonder als een van de weinige echter boulevardontwikkelingen met (inter)nationale uitstraling, waaraan fraaie gebouwen zoals het Kurhaus en andere mooie hotels en villa's, naast de vuurtoren en de koloniehuisen

		bijdroegen. Het weliswaar aanvankelijk elitaire, maar tegelijk ook knusse, familiale karakter van de Boulevard, is kenmerkend voor de Noord-Hollandse badplaatsen.
Uniciteit		Naast de Boulevard van Zandvoort is Egmond aan Zee de enige plaats met een echte boulevardstructuur, en de enige aan de Noord-Hollandse kust boven het Noordzeekanaal.
Inspiratiewaarde		De harmonieuze verbinding tussen het oude vissersdorp, het Westeinde en de Boulevardzone is een sterke referentie en een inspiratiebron voor de verbetering van het verblijfsklimaat in de badplaats. De familiale knusheid past bij Egmond en kan een leidraad zijn bij vernieuwingsplannen.

Totaal-waardering

De Boulevard van Egmond aan Zee en het Westeinde met de fraaie, charmante bebouwing erlangs, is voor de Noord-Hollandse badplaatsen een uniek geheel en behoort zonder meer tot de belangrijkste iconen van de vroegere badplaatscultuur.

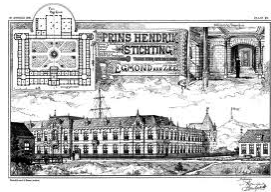

Troelstra-oord

Praktische gegevens	Naam	Troelstra oord
	Badplaats	Egmond aan Zee
	Architect/ ontwerpbureau	?
	Tijdslijn	Gebouwd rond 1930 als Bondshotel van de vakbond NVV. Leden konden er vakantie houden tegen een redelijk tarief. Later werd het Hotel Boulevard en Badhotel. Medio jaren '90 afgebroken voor appartementencomplex Seeduyn
Omschrijving	Karakteristieken	Het gebouw had een massief front, gekenmerkt door brede horizontale bouwlagen, die op elkaar gestapeld leken. Het Troelstra-oord paste qua functie goed in Egmond aan Zee dat inmiddels een traditie had waar het ging om het bieden van een vakantie voor mensen die het zich anders moeilijk konden veroorloven. Het gebouw was echter voor die tijd nogal grootschalig en dominant, ook voor de skyline van Egmond vanaf het strand en de zee. Onder de Egmonder bevolking werd de sloop niet echt betreurd, hoewel men bevreesd was voor wat er op deze plek komen ging.
	Reden gesloopt	Het Troelstra-oord overleefde de oorlog, werd later een 'gewoon' hotel, maar had daarvoor uiteindelijk te weinig aantrekkingskracht. Het verloederde steeds meer en werd midden jaren '90 gesloopt en vervangen door een appartementencomplex.
Betekenis collectieve geheugen	Input werksessies en interviews	In de discussiebijeenkomst kwam naar voren dat het Troelstra-oord als gebouw nooit in de harten van de Egmonders gesloten, omdat het te groot en te massief werd gevonden. Men erkent dat het gebouw op zichzelf zeker architectonische kwaliteit had, maar in het kleinschalige Egmond uit de toon viel. De sloop werd dan ook niet echt betreurd, hoewel men bevreesd was voor wat er op deze plak zou komen. Men heeft moeite om dit gebouw als icoon te benoemen omdat dat projectontwikkelaars zou helpen om te grootschalige complexen te legitimeren. De icoonwaarde betekent echter niet dat het gebouw alleen maar positieve kwaliteiten had, het geeft alleen aan dat het voor de ontwikkeling en identiteit van de badplaats betekenis heeft gehad.
Icoon-waarde	Bijzonderheid	Het Troelstra-oord is vooral sociaalhistorisch van betekenis vanwege de functie van vakbondshotel, dat ook nog eens grootschalig was ingestoken. Het is een mooi voorbeeld van de bijzondere betekenis die de vakbonden destijds hadden, ze zorgden er ook voor dat de arbeiders vakantie konden vieren. De zee en het strand waren daarvoor een bewust gekozen plek.
	Uniciteit	Het Troelstra-oord is uniek als grootschalige verblijfsaccommodatie voor arbeiders die, mogelijk gemaakt door de vakbond, aan zee een vakantie konden doorbrengen.
	Inspiratiewaarde	Dit gebouw inspireert als voorbeeld van verblijfsoord voor arbeiders met weinig geld, dat desondanks beschikte over een redelijk comfort. De inspiratiewaarde zit hem vooral in dit maatschappelijk aspect, het gebouw zelf had zonder meer architectonische kwaliteiten, maar was door zijn massaliteit niet erg op zijn plaats in het knusse Egmond aan Zee.

Totaal- waardering	<p>Het Troelstra Oord is een uniek voorbeeld van een grootschalig vakantieverblijf voor de arbeidende klasse, ontstaan in de crisistijd in de jaren '30 op initiatief van de vakbond NVV.</p>
Beeld-materiaal	

Prins Hendrik Stichting Egmond aan Zee

Praktische gegevens	Naam	Prins Hendrik Stichting
	Badplaats	Egmond aan Zee
	Architect/ ontwerpbureau	Uitbreiding A.L. van Gendt, nieuwbouw A.L. van Gendt en J.G. van Gendt
	Tijdslijn	<p>Het eerste pand van de Prins Hendrik Stichting werd gebouwd rond 1875 als eerste tehuis voor gepensioneerde zeelieden in Egmond. Het werd in 1890 verbouwd en met een extra verdieping uitgebreid door A.L. van Gendt. Al spoedig was het alweer te klein, zodat A.L. en J.G. van Gendt opdracht kregen een nieuw gebouw te ontwerpen aan de Voorstraat bij de ingang van het dorp.. Een schetsontwerp, gesigeneerd door A.L. van Gendt, was in september 1892 gereed en het definitieve ontwerp, mede ondertekend door J.G. van Gendt, in juli 1894. Een perspectieftekening is ondertekend met 'J.G.v.G. del.'. De uitvoering werd voor circa f.100.000,- gegund aan de Fa. Ruigewaard te Egmond aan Zee. Het gebouw werd voltooid in mei 1895 en op 1.7.1895 in gebruik genomen. A.D.N. van Gendt trad op als hoofdopzichter. In 1898 had een uitbreiding van het gebouw plaats door A.L. van Gendt en Zonen. Er werd toen onder andere een nieuwe ziekenafdeling toegevoegd. Het ontwerp hiervan is gedateerd maart 1898. Het tehuis was in de jaren dertig volkomen uitgewoond. Er werd een nieuw gebouw achter en óm heen'gebouwd naar een ontwerp van architect C.Elfers, dat in 1937 werd opgeleverd..</p> <p>Na de verhuizing naar het nieuwe gebouw werd het oude complex , na enige tijd een andere bestemming te hebben gehad, afgebroken.</p>
Omschrijving	Karakteristieken	De eerste Prins Hendrikstichting was een bescheiden, vrij 'dorps' gebouw, het tweede gebouw was een stuk massiever en monumentaler en had een zekere stadse uitstraling. Door de monumentaliteit en omvang was het een dominant element in het straatbeeld. Ook het nieuwe gebouw uit de jaren '30 heeft architectonische kwaliteit en allure. De witte muren, de symmetrie, de flauwe daken, de mengeling van traditionele elementen in een modern jasje kenmerken de architectuur die monumentaal, paleisachtig aandoet. Architect Elfers besteedde veel aandacht aan het interieur. Het grote trapbordes met langs de gebrandschilderde ramen een zitbank met verwarmingsbuizen onder de zitting zijn hier goede voorbeelden van. Zelfs de voorzitterskamer en de collectebus zijn ontworpen door Elfers.
	Reden gesloopt	Omdat het oude gebouw niet meer voldeed aan de eisen van die tijd (o.a. enkelsteensmuur) werd het verlaten en vrij snel daarna gesloopt. Aan de Voorstraat werd in 1885 een geheel nieuwe 'Prins Hendrik' gebouwd, waar in 1937 een nieuw, moderner gebouw achter en omheen geplaatst werd. .
Betekenis collectieve geheug	Input werksessies en interviews	De Prins Hendrik Stichting is een begrip in Egmond. De sloop van het vroegere gebouw vindt men betreurenswaardig, maar de 'nieuwe' Prins Hendrik is eveneens een gebouw met architectonische kwaliteit. Het is in een lichte steensoort gebouwd en heeft een paleisachtige uitstraling. Het functioneert ook nu nog als verzorgingstehuis.
Icon	Bijzonderheid	Gepensioneerde zeelieden konden hier van hun oude dag genieten, waarbij de Stichting nadrukkelijk koos voor een plek nabij de zee,

		<p>waar de zeelieden zich thuis zouden voelen. De Prins Hendrik was het eerste tehuis van dit soort in Egmond aan Zee en het introduceerde een geheel nieuw fenomeen, dat zeker na de uitbreiding en nieuwbouw een behoorlijke invloed had op het maatschappelijk leven en de identiteit van Egmond aan Zee. Omdat de Egmonders er niet in wilden, werd het tehuis ook opengesteld voor ouden van dagen van buiten Egmond.</p>
	Uniciteit	<p>De Prins Hendrik Stichting is een vroeg voorbeeld van een bejaardentehuis voor een specifieke, aanvankelijk lokale, doelgroep. Toen de Egmonders er niet echt voor warm liepen, konden ook ouden van dagen van buiten Egmond er terecht. De animo gaf aan dat de zee-omgeving grote aantrekkingskracht had op bejaarden, en het heeft dan ook veel navolging gekregen.</p>
	Inspiratiewaarde	<p>De Prins Hendrik Stichting inspireert vooral vanwege de ideële achtergrond en initiatief, en een nieuwe sociaal-maatschappelijke trend die ontstond, namelijk de huisvesting van ouden van dagen dichtbij de zee en met rondom gezonde lucht.</p>
Totaal-waardering	<p>De Prins Hendrik Stichting is een vroeg voorbeeld van een ideëel initiatief om huisvesting te bieden aan ouden van dagen in de nabijheid van de zee en met gezonde lucht rondom. Vanwege de sociaal-historische betekenis en door de monumentaliteit van het gebouw kan het gerekend worden tot de iconen van de ontwikkeling van de badplaatsen.</p>	
Beeld-materiaal	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: flex-start;"> <div style="text-align: center;"> <p>Eerste Prins Hendrik</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Tweede Prins Hendrik</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>EDMOND aan ZEE. — Interieur Prins Hendrik Stichting. (1911)</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>PRINS HENDRIK STICHTING EDMOND AAN ZEE</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Besluit van den Prins van de Prins Hendrik Stichting te Egmond aan Zee.</p> </div> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> <p>Nieuwe Prins Hendrik</p> </div>	

Koloniehuis Prinses Beatrix Egmond aan Zee

Praktische gegevens	Naam	Koloniehuis Prinses Beatrix
	Badplaats	Egmond aan Zee
	Architect/ ontwerpbureau	?
	Tijdslijn	Het protestantse koloniehuis Prinses Beatrix werd gebouwd in 1939. Het werd gesloopt in de Tweede Wereldoorlog. Op dezelfde plek werd in 1949 een nieuwe 'Beatrix' gebouwd. Dit is later een hotel geworden, dat de naam Zuiderduin meekreeg. In 1992 is het gebouw geheel gesloopt om plaats te maken voor nieuwbouw van het Hotel en Congrescentrum Zuiderduin.
Omschrijving	Karakteristieken	Het koloniehuis Prinses Beatrix werd in 1939 gebouwd op een fraaie en opvallende plek, op het duin, hoog boven het dorp. Het werd gesloopt in WO II. Op dezelfde plek werd in 1949 een nieuwe 'Beatrix' geopend. Het was een wit, sober gebouw, dat een harmonieuze eenheid vormde met het duinlandschap eromheen en met de schuine daken een zachte overgang bood tussen het dorp en de duinen. Meer dan bij de eerdere koloniehuisen is bij deze tweede Prinses Beatrix de relatie met de omgang belangrijk ontwerpuitsgangspunt geweest.
	Reden gesloopt	Eerste Beatrix gesloopt in WO II, tweede Beatrix gesloopt in 1992 voor de nieuwbouw van Hotel en Congrescentrum Zuiderduin
Betekenis collectieve geheugen	Input werksessies en interviews	In de discussie is gesproken over de icoonwaarde van verschillende koloniehuisen. Een aantal staat er nog, maar ze zijn vaak getransformeerd, bijvoorbeeld tot appartementengebouw en daartoe vaak sterk aangepast. Met name het oudste koloniehuis, Kerdijk, is flink aangepakt en heeft veel aan architectonische kwaliteit ingeboet. Verdwenen zijn de koloniehuisen Huis ter Duin, Het Zeehuis, St. Antonius, Prinses Juliana en Prinses Beatrix. De laatste is opgenomen in de Top50 vanwege de fraaie inpassing in het duinlandschap en de architectonische kwaliteit. "De Beatrix", zoals de Egmonders het koloniehuis noemden was in het dorp ook heel prominent aanwezig. In het spraakgebruik wordt bijvoorbeeld het zeer schuin lopende weggetje ernaast, officieel de Burgemeester Nielestraat, nog altijd consequent 'De Beatrix' genoemd
Icoon-waarde	Bijzonderheid	Het fenomeen van de vakantiekoloniehuisen kwam rond 1900 op en is nergens zo sterk ontwikkeld als in Egmond aan Zee. De Prinses Beatrix was een relatief laat voorbeeld (de eerste ontstond in 1939) Het tweede gebouw uit 1949 gaf in de architectuur en plattegrond goed de visie weer op het onderhouden en huisvesten van de 'bleekneusjes' die er hun vakantie doorbrachten. Het koloniehuis was harmonieus op het hooggelegen duin geplaatst en vormde door de aflopende daken een mooie verbinding tussen dorp en duin.
	Uniciteit	Het koloniehuis was een bijzonder sociaal-maatschappelijk fenomeen dat met name in Egmond een hoge vlucht heeft genomen in de eerste decennia van de 20 ^{ste} eeuw. Het heeft een hele reeks monumentale gebouwen opgeleverd die vanwege hun opvallende ligging in de duinen aan de rand van het dorp een sterk stempel op de identiteit hebben gedrukt. Een aantal koloniehuisen is gesloopt voor de Atlantikwall, andere hebben plaatsgemaakt voor ander gebouwen. Zo ook het fraaie complex van de Prinses Beatrix, waar het Hotel Zuiderduin voor in de plaats gekomen is.
	Inspiratiewaarde	De koloniehuisen refereren aan de bijzonder sterke ideële initiatieven die vanaf eind 19 ^{de} eeuw opkwamen om ook de minder bedeeden, in dit geval de 'bleekneusjes' uit de steden, een vlucht uit de nare werkelijkheid van alle dag te bieden. De zee en de duinen bleken daarbij favoriet. De nog bestaande en verdwenen koloniehuisen kunnen inspireren bij eigentijdse vormen van accommodatie

	<p>voor mensen die zich dat met moeite kunnen veroorloven. Ruimtelijk en architectonisch gezien kunnen de koloniehuisen inspireren als architectonisch rijke gebouwen die als ‘juwelen’ rondom de dorpskern lagen en deels nog liggen.</p>
<p>Totaal-waardering</p>	<p>Het koloniehuis Prinses Beatrix is een mooi voorbeeld van de aanzienlijk groep vakantieverblijven voor ‘bleekneusjes’ uit de steden, die hier een mooie tijd konden doorbrengen bij de zee en de duinen. De koloniehuisen hebben in meerdere badplaatsen gestaan en vormen een onlosmakelijk aspect van de geschiedenis van de badplaatsen, in het bijzonder van Egmond aan Zee, waar de dichtheid van koloniehuisen het hoogst was.</p>
<p>Beeld-materiaal</p>	<div data-bbox="353 544 696 762"> <p>Eerste Beatrix</p> </div> <div data-bbox="353 810 680 1023"> <p>Tweede Beatrix</p> </div> <div data-bbox="689 810 1010 1023"> </div> <div data-bbox="1019 810 1352 1023"> </div> <div data-bbox="1368 799 1711 1023"> <p>Koloniehuis Beatrix 1988</p> </div>

Vakantiehuisjes in de duinen Egmond aan Zee

Praktische gegevens	Naam	Vakantiehuisjes in de duinen
	Badplaats	Egmond aan Zee
	Architect/ ontwerpbureau	
	Tijdslijn	Na de oorlog werd door de duineigenaar toestemming gegeven om in de duinen bij Egmond aan Zee zomerhuisjes te bouwen. Dit maakte het voor de gewone man mogelijk om van een vakantie in de natuur te genieten. Naast particuliere huisjes kwamen er ook groepen huisjes van bekende bedrijven uit de Zaanstreek zoals Verkade, Bruynzeel en Duyvis. Ook werden, vooral door Verkade, vakantieverblijven ondergebracht in de Duitse manschapsverblijven uit WO II, de zogenoemde 'Verkadebunkers'. Deze bunkers stonden er tot de jaren '70, de vakantiehuisjes tot begin jaren '90.
Omschrijving	Karakteristieken	Gebouwd ten behoeve van de werknemers, door een aantal Nederlandse bedrijven, om ze een ontspannen vakantieperiode te gunnen. Gerenommeerde Nederlandse bedrijven zoals Duyvis, Verkade en Bruynzeel lieten in Egmond aan Zee duinhuisjes laten bouwen. Ook werden bunkers van de Atlantikwall door Verkade ingericht als vakantieverblijf.
	Reden gesloopt	Veel huisjes zijn 'weggesaneerd' toen de provincie het gebied in 1992 kocht van de ervan Six en het in beheer gaf bij het PWN. Een deel is overgeplaatst naar een duinterrein dat 'De Nollen' heet. Ook de 'Verkadebunkers' in de zuidduinen zijn verleden tijd. De overheid bepaalde eind jaren '70 dat alle bunkers moesten worden gesloopt.
Betekenis collectieve geheug	Input werksessies en interviews	Het fenomeen van de vakantiehuisjes is een bijzonder aspect van Noord-Hollandse badplaatsen, en Egmond aan Zee in het bijzonder, naar voren gebracht in de discussie. Ze hebben grote betekenis gehad voor het bereik van en vakantie aan zee en in de natuur bij de gewone man.
Icoon-waarde	Bijzonderheid	De vakantiehuisjes en accommodatie in de bunkers uit WO II hebben belangrijk bijgedragen aan de ontplooiing van de badplaatsen, en Egmond aan Zee in het bijzonder, voor de gewone man. Met name het initiatief dat grote bedrijven uit de Zaanstreek hierin namen is een bijzonder aspect van de tijdgeest van de naoorlogse periode.
	Uniciteit	Het grote aantal vakantiehuisjes en accommodaties in voormalige Duitse manschapsverblijven is een uniek voorbeeld van de ontwikkeling van het badplaatstoerisme voor de gewone man en voor het hele gezin.
	Inspiratiewaarde	Het mogelijk maken van een vakantieverblijf in de natuur en bij zee voor een breed publiek is nog altijd actueel. Tegelijk lijkt het recreatieve verblijf in de duinen te conflicteren met behoud van natuurwaarden. Het is interessant om te onderzoeken in hoeverre het fenomeen op verantwoorde wijze nieuw leven zou kunnen worden ingeblazen. De benutting van bunkers als verblijfsaccommodatie is ook interessant in de zoektocht naar nieuwe bestemmingen voor dergelijke bouwwerken.

Totaal- waardering	<p>De vakantiehuisjes die in aanzienlijke aantallen in de duinen bij Egmond aan Zee hebben gestaan, en de verblijfsaccommodatie in de voormalige Duitse manschapsverblijven vormen een uniek voorbeeld van de naoorlogse initiatieven om het verblijf in de natuur en bij zee ook voor de gewone man bereikbaar te maken.</p>
Beeld-materiaal	 <p>The image contains four historical photographs of vacation houses in Egmond aan Zee. The first photo on the left is a colorized black and white image showing a cluster of small, white, rectangular houses built on a grassy dune. A dirt path winds through the houses. The second photo is a black and white image of a single house with a gabled roof, situated on a dune with a wooden structure in the foreground. The third photo is a black and white image showing a row of similar houses on a dune. The fourth photo on the right is a black and white image of a larger, white, single-story building with several windows, also on a dune. Each photo has a small caption at the bottom, which is mostly illegible but appears to include the name 'Egmond aan Zee'.</p>

Woonhuis en atelier Hitchcock Egmond aan Zee

Praktische gegevens	Naam	Woonhuis en atelier Hitchcock
	Badplaats	Egmond aan Zee
	Architect/ ontwerpbureau	
	Tijdslijn	Van 1890 tot 1905 was in Egmond aan Zee een Art Summer School gevestigd, die onder leiding stond van de Amerikaanse schilder George Hitchcock. Hij had een aantal jaren zijn atelier in een vrij eenvoudige witte villa op het duin, waar een groot aantal belangrijke schilders aan het werk is geweest, zoals Gari Melchers en Florence Upton, ook wel de 'Egmondse School' genoemd.
Omschrijving	Karakteristieken	Kleine witte villa op het duin, op de plek waar nu de loods van de Koninklijke Nederlandse Reddingsmaatschappij staat (Boulevard Zuid)
	Reden gesloopt	Tijdstip van sloop niet bekend. Nu staat er de loods van de KNRM.
Betekenis collectieve geheug	Input werksessies en interviews	Het 'Huisje van Hitchcock' is naar voren gekomen tijdens een van de werksessies, omdat het symbool heeft gestaan voor de culturele dimensie die de badplaats eind 19 ^{de} en begin 20 ^{ste} eeuw heeft gehad. De aanwezigheid van de Art Summer School heeft daar een grote rol in gespeeld.
Icoon-waarde	Bijzonderheid	In dit huisje werkte en woonde de Engelse schilder George Hitchcock een aantal jaren. Hij was een van de belangrijkste kunstenaars van een groep die later de Egmondse School zou worden genoemd. Het huisje was een trefpunt van veel van deze schilders.
	Uniciteit	Van grote betekenis als symbool van de Egmondse School en daarmee de aantrekkingskracht die Egmond had op schilders uit binnen- en buitenland. Dit trok ook cultuurminnende toeristen aan.
	Inspiratiewaarde	De Egmondse school, waar deze witte villa symbool voor staat, kan inspiratie bieden voor eigentijdse culturele activiteiten, die aansluiten bij dit aspect van de identiteit van de badplaats Egmond aan Zee en het nieuwe impulsen kunnen geven.
Totaal-waardering	Deze witte villa, op het duin aan zee gelegen, staat symbool voor de culturele bloeiperiode die Egmond aan Zee heeft gehad aan het eind van de 19 ^{de} en begin 20 ^{ste} eeuw. De Art Summer School onder leiding van George Hitchcock, waaraan belangrijke schilders van de zogenoemde 'Egmondse School' hebben deelgenomen, speelde daar een belangrijke rol in. Het atelier was de eerste jaren gevestigd in dit toenmalige woonhuis van Hitchcock.	

Beeld-materiaal

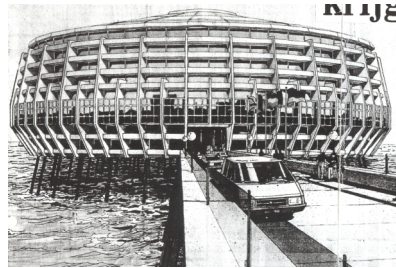

Pierplan en Boulevardplan Egmond aan Zee

Praktische gegevens	Naam	Bestemmingsplan Boulevard en plan voor een Piereiland
	Badplaats	Egmond aan Zee
	Architect/ ontwerpbureau	
	Tijdslijn	Kort na elkaar kwam het college van B&W van Egmond begin jaren '90 met een bestemmingsplan voor bebouwing van de Boulevard en met een schetsplan voor een 'piereiland'. Beide plannen riepen een hevig verzet op vanuit de bevolking en na een taaie strijd werden beide plannen afgeketst.
Omschrijving	Karakteristieken	Het bestemmingsplan voor de Boulevard ter hoogte van het voormalige Troelstra-oord/ Boulevardhotel zou bouwhoogtes mogelijk maken die in de buurt kwamen van de in 1975 gebouwde 'Sterflat'. Het schetsontwerp voor een piereiland voorzag in een pier met een groot rond gebouw van meerdere verdiepingen en een verkeersweg boven het strand.
	Reden nooit gebouwd	De plannen voor de Boulevard ondervonden aanvankelijk weinig reactie omdat de bevolking de Boulevard al min of meer had afgeschreven. Toen ook het pierplan op tafel kwam ontstond echter grote weerstand. Het dorp was in rep en roer, met als drijvende kracht werkgroep 'Keetje'. Het was voor het eerst in de geschiedenis dat heel Egmond, jong en oud, zo massaal in verzet kwam. Na een taaie strijd werden de plannen afgeketst.
Betekenis	Input werksessies en interviews	De plannen voor de Boulevard en het piereiland kwamen tijdens een van de werksessies naar voren. Ze bleken een grote invloed te hebben op het bewustzijn onder de bevolking van de identiteit van de badplaats en de bedreiging ervan. Het heeft een grote invloed gehad op het denken over de toekomst van de badplaats, waarbij nu veel meer aandacht uitgaat naar het specifieke, kleinschalige karakter van Egmond aan Zee.
Icoon-waarde	Bijzonderheid	De plannen voor bebouwing van de Boulevard en een piereiland zijn duidelijke voorbeelden van het 'Benidormdenken' dat eind jaren '80, begin jaren '90 nog heerste onder projectontwikkelaars. Het bijzondere van deze plannen is niet de kwaliteit ervan, maar juist de weerstand die ze hebben opgeroepen en de kanteling in het denken over de toekomstige ontwikkelingen in Egmond aan Zee.
	Uniciteit	De weerstand die onder de bevolking ontstond naar aanleiding van deze plannen was bijzonder heftig en staat symbool voor het groeiende bewustzijn van de eigen identiteit en de kwetsbaarheid daarvan.
	Inspiratiewaarde	Ook al worden dergelijke grootschalige plannen niet snel meer gepresenteerd, de reuring die deze plannen hebben veroorzaakt, kunnen een inspiratiebron zijn voor een actieve betrokkenheid van de plaatselijke bevolking bij plannen voor de toekomstige ontwikkeling van hun dorp.
Totaal-waardering		Realisatie van dit plan had de skyline van Egmond aan Zee drastisch veranderd. Het zou naar alle waarschijnlijkheid ernstig afbreuk hebben

gedaan aan het nog altijd vrij kleinschalige, knusse en familiale karakter van deze badplaats. Als het Piereiland was aangelegd zou het karakter van de strandomgeving, en daarmee van Egmond aan Zee als geheel, sterk veranderd zijn. De weerstand tegen dit plan en het bestemmingsplan Boulevard uit dezelfde periode heeft de discussie over de identiteit van Egmond aan Zee sterk aangewakkerd. Daarmee heeft het, onbedoeld, bewerkstelligd dat bij latere plannen veel meer rekening is gehouden met het typische karakter van de badplaats.

Beeld-materiaal

Badhotel Prinses Juliana – De Koog

Praktische gegevens	Naam	Badhotel Prinses Juliana
	Badplaats	De Koog - Texel
	Architect/ ontwerpbureau	D. Daal Czn uit Alkmaar. (verbouwing 1928)
	Tijdslijn	1907-Aanbesteding en bouw badhotel 1912-Aanbouw serre 1919-overname exploitatie door de familie Kikkert 1927-bouw dienstwoning 1928- grootschalige verbouwing en vergroting van het Hotel. Naam verandert in Strandhotel Prinses Juliana. 1938 Verplaatsing paviljoen naar zee, vanwege uitzichtbelemmering hotelgasten. 1947-Planvorming nieuw hotel 1950-Bouw nieuwe Strandhotel Prinses Juliana 1957- Paviljoen opgericht 1964-Opnieuw een grootschalige vergroting en verbouwing. 1981-Joop Kikkert, eigenaar, overlijdt. 1988-Renovatie tot appartementencomplex
Omschrijving	Karakteristieken	Vrijstaande villa achter een hoge duinreep. Opgetrokken uit steen. Drie bouwlagen met een schuin oplopend dak van dakpannen. Aan alle zijden zijn rechthoekige ramen geplaatst. Moderne, vooroorlogse bouwstijl. De ramen hebben een eigen zonnewering. Op de begane grond is rondom een terras aangelegd. Aan een van de lange zijden is een serre van steen aangebouwd.
	Reden gesloopt	De economie zakt sterk terug halverwege jaren '30. Tijdens de oorlog maken de Duitsers een koepel in het hotel, omdat het strategisch gelegen is op een vliegrouete van de geallieerden. De piloten gebruiken het hotel als oriëntatiepunt, zo denken de Duitsers. In april 1943 wordt het bevel tot volledige sloop gegeven.
Betekenis collectieve	Input werksessies en interviews	
Icoon-waarde	Bijzonderheid	Een van de eerste grote hotel op Texel. De ondernemer Flens kiest, als voormalig boerenbedrijf, voor een andere broodwinning. Eigenaar was Jan Pieterszoon Flens. Na de overname door de familie Kikkert wordt in 1930 een speciaal N.V. opgericht, met als doel de commerciële exploitatie van hotel, samen met paviljoen, mogelijk een tramlijn, strandhuisjes en een restaurant.
	Uniciteit	Het eerste badhotel, later van steen, dat grootschalig inzet op luxueus onderkomen van toeristen en daarmee de aantrekkingskracht van het eiland verder versterkt.

	Inspiratiewaarde	De geschiedenis van het hotel is de geschiedenis van het eiland in het klein.
Totaalwaarde ring	De bewogen geschiedenis van Hotel Prinses Juliana, later appartementencomplex, is een met de geschiedenis van het toerisme op Texel. Daarmee verdient het gebouw zeker een plek in de top van Iconen van Ooit en Nooit.	
Beeld-materiaal	<p>The image collage illustrates the architectural and historical evolution of the hotel complex on Texel. It is divided into two rows of photographs. The top row consists of three black and white historical photographs: the first shows a small pavilion-like structure on a hill (captioned '1896-1919'); the second shows a large, multi-story wooden building with a gabled roof (captioned '1919-1940'); the third shows a modern, white, multi-story building with a long facade of windows (captioned '1940-1950'). The bottom row consists of two color aerial photographs: the first shows the modern complex surrounded by greenery and a road (captioned '1950-1980'); the second shows the complex from a different angle, highlighting its integration with the landscape (captioned '1980-2008').</p>	

Kabelbaan De Koog

Naam	Plan Kabelbaan
Badplaats	De Koog, Texel
Architect/ ontwerpbureau	onbekend
Tijdslijn	Jaren '90.
Karakteristieken	Een plan om het strand van de Koog toegankelijk te maken door middel van een kabelbaan, ter hoogte van het huidige hotel Greenside.
Reden nooit gebouwd	onbekend
Input werksessies en interviews	
Bijzonderheid	
Uniciteit	
Inspiratiewaarde	
Totaalwaardering	
Beeldmateriaal	

Vishal IJmuiden

Praktische gegevens	Naam	Vishal IJmuiden
	Badplaats	IJmuiden
	Architect/ ontwerp bureau	Cornelis Lely
	Tijdslijn	<ul style="list-style-type: none"> Tijdens de workshop is de inspiratie en icoonwaarde van dit object sterk benadrukt. Noordzeevissers ontdekten in het laatste kwart van de 19^e eeuw IJmuiden als een ideale vluchthaven bij slecht weer. Veel vissers laten het niet bij schuilen en gaan vis op de steigers verkopen. Langzaam komt een bloeiende handel tot stand. In 1885 krijgt IJmuiden een eigen treinstation, waardoor de handel verder wordt gestimuleerd. Om tot een goede regeling van de visverkoop te komen, wordt bij de kop van de Vissershaven in 1896 een houten 'Rijkvischhal' neergezet. Omdat de afzet van vis tussen vissers en exploitanten steeds rommeliger, inefficiënter en oneerlijk verloopt, wordt door de overheid ingegrepen en steunt de visserspositie tegenover de exploitanten. De exploitanten haken daardoor af. Vanwege haar verkregen monopoliepositie laat de overheid vanaf 1902 eerst 1 en later nog 2 stenen Vishallen bouwen. In augustus 1944 wordt de Vishal door een bombardement zwaar getroffen en uiteindelijk gesloopt.
Omschrijving	Karakteristieken	De Vishallen zijn enorme, gezichtsbepalende hallen. Ontworpen aan de hand van ecclesiastische normen geven de Vishallen een statige indruk. De langgerekte vorm wordt aan weerszijden gemarkeerd door een opvallende front met bovenop een beeldmerk. De rechthoekige vakken overheersen en worden in de raampartijen doorgetrokken. De zijvlakken worden gelijk ingedeeld in rechthoekige vakken met grote ramen aan weerszijden.
	Reden gesloopt	In augustus 1944 wordt de Vishal door een bombardement zwaar getroffen en uiteindelijk gesloopt.
Betekenis collectieve geheug	Input werksessies en interviews	Met name tijdens de workshop wordt gesteld dat de icoonwaarde van de Vishallen enorm groot is. De ruimtelijke dominantie van de Vishal in het openbare leven weerspiegelt de belangrijke rol die de visafslag altijd in het sociaal-economische leven van IJmuidenaren heeft gespeeld.
Icoonwaarde	Bijzonderheid	De vorm en schaal van de Vishallen.
	Uniciteit	De omvang van de Vishallen alsmede de focus op IJmuiden als visafslagplaats waren uniek voor de regio.
	Inspiratiewaarde	Zeer groot. De verbinding met Vis als verbeelding van identiteit is groot.

Totaal-
waardering

Gezien het kenmerkende verleden dat de Vishal vertegenwoordigt verdient het gebouw zeker een plek in de Top 50 van Iconen van Ooit en Nooit.

Beeld-materiaal

Baggerkantoor Rijkswaterstaat

Praktische gegevens	Naam	Baggerkantoor Rijkswaterstaat
	Badplaats	IJmuiden
	Architect/ ontwerpbureau	
	Tijdslijn	<ul style="list-style-type: none">• De aanwezigheid van het baggerkantoor van Rijkswaterstaat in IJmuiden is verbonden aan het graven van het Noordzeekanaal (oplevering in 1876). De verbinding tussen het kanaal en de zee wordt gevormd door een havenmond. Tegelijk met het opleveren van de Havenmond worden schutsluizen aangelegd. Om schepen te beschermen tegen de deining op zee worden twee pieren aangelegd. Al snel gebruiken veel schepen de pieren en de Havenmond om te schuilen tegen slecht weer. Omdat de vraag naar ruimte groter wordt, gaat men vervolgens over tot de aanleg van een haven.• Veel vissers gebruiken de haven om het weekend beschermd in door te brengen. Vaak liggen zij rijendik langs de steigers afgemeerd, wat de doorstroming van andere schippers sterk belemmerd. Er ontstaat een nijpende situatie.• Omdat ook deze eerste haven niet toereikend blijkt voor de ruimtevrage van schippers, bouwt men in 1910 een droogdok voor schepen. Het beheer van de haven komt vijf jaar later in handen van een Staatsvissershavenbedrijf. Dit staatsbedrijf verlengt in haar eerste jaren van bestaan de haven tot de huidige omvang van ruim een kilometer.• Vanwege deze ontwikkeling is het van groot belang voor Rijkswaterstaat om dichtslibbing van de nieuwe Havenmond en de sluizen te voorkomen. Het is dan ook gewenst om een kantoor op locatie op te richten. Er wordt een Rijkswaterstaatkantoor gebouwd, met daarin verblijfsruimte voor medewerkers betrokken bij de baggerwerkzaamheden van de Havenmond en later ook voor het beheer van de haven en voorkoming van dichtslibbing.• Het is voor de medewerkers aangenaam vertoeven aan het strand. Het is dan ook waarschijnlijk dat voornamelijk leidinggevend van Rijkswaterstaat in dit gebouw hebben overnacht.• Na 2012 zal, afhankelijk van de planontwikkeling van de Voorhaven, (het gebied tussen de pieren en de sluizen) grootschalig onderhoud door Rijkswaterstaat opnieuw plaatsvinden aan de pieren.

Omschrijving	Karakteristieken	Niet zo zeer opvallend door zijn omvang of vorm, maar wel vanwege de verblijfsfunctie. Op de foto zie je mensen genieten van het uitzicht. Het kantoor was dus niet alleen functioneel (werkruimte en verblijfruimte), maar bood ook een mate van luxe en ontspanning (locatie aan het strand). Zeker omdat het strand in deze periode steeds meer in trek komt als ontspanningsoord, is de locatie symbolisch voor de tijd.
	Reden gesloopt	Afgebroken door de bezetter tijdens WOII ten behoeve van verdedigingswerken.
Betekeniscollectievegeheug	Input werksessies en interviews	
Icoon-waarde	Bijzonderheid	Het gebouw wordt deels gebruikt als vakantiewoning voor medewerkers van Rijkswaterstaat en het andere gedeelte wordt permanent bewoond. Dat het gebouw er niet meer staat, spreekt boekdelen over de vergevorderde ontwikkeling van industrie en scheepvaart rondom IJmuiden. Het kleine kantoor voldeed niet meer aan de grootschalige industriële ontwikkelingen van die tijd.
	Uniciteit	Het unieke aan het baggerkantoor is niet zo zeer de vorm en uitstraling, maar veel meer de verbinding met de realisatie van het Noordzeekanaal (1876).
	Inspiratiewaarde	Wat zegt de historie van het baggerkantoor over IJmuiden? In ieder geval dat de aanleg van het Noordzeekanaal voorgoed in de geschiedenis van de kustplaats is verankerd. IJmuiden is een kustplaats, met onder andere een badplaatscultuur. Maar in de gemeente Velsen, specifiek IJmuiden is de laatste 50 jaar een bewust ruimtelijk evenwicht gevonden tussen enerzijds de ontwikkeling als transportcorridor en industriegebied en anderzijds het creëren van een moderne badplaats, met een jachthaven, een breed strand en ruimte voor horeca. Het is dan ook de combinatie van een baggerkantoor voor Rijkswaterstaat samen met bijvoorbeeld de plannen voor een badhotel, die inspiratie bieden voor een gelijktijdige ontwikkeling van IJmuiden langs deze twee sporen.
Totaal-waardering	Het baggerkantoor is als Icoon van Ooit toegevoegd vanwege de relatie met de ontwikkeling van het Noordzeekanaal. Het gebouw vertegenwoordigt de gevonden balans in IJmuiden tussen werken en ontspannen op zijn best. Aan de ene kant had het kantoor een ruimtelijke relatie met het Noordzeekanaal en was het een werkplek voor medewerkers van Rijkswaterstaat. Aan de andere kant genoten medewerkers die er overnachten ook de van de ideale ligging aan de kust. Er was bijvoorbeeld niet voor niets een veranda aan de voorzijde gebouwd. Een duidelijk icoon van ooit.	

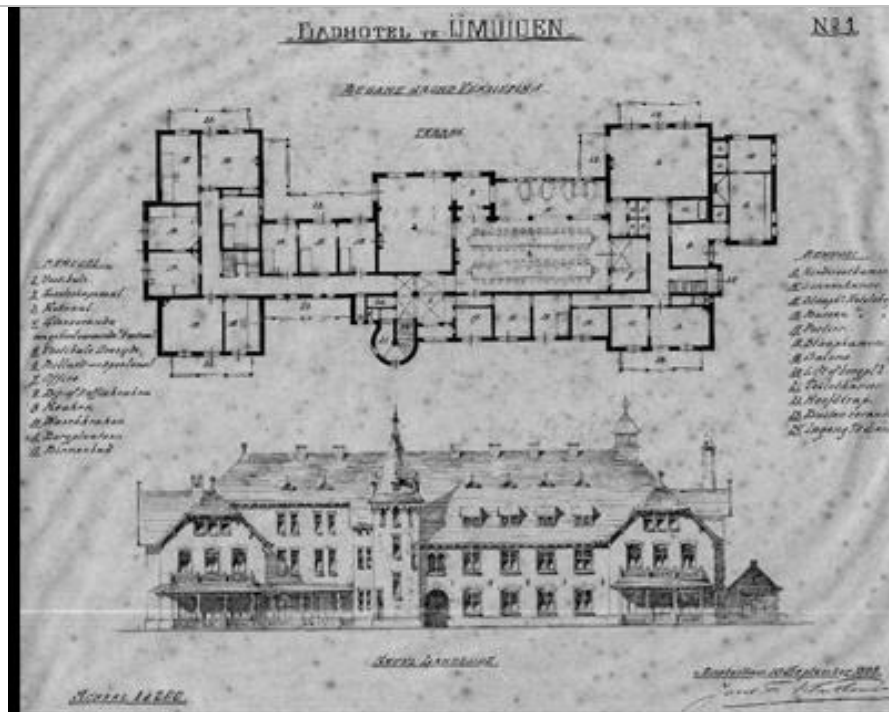
Beeld-materiaal

Badhotel IJmuiden, IJmuiden

Praktische gegevens	Naam	Badhotel IJmuiden
	Badplaats	IJmuiden
	Architect/ ontwerpbureau	Jacob ...
	Tijdslijn	<ul style="list-style-type: none"> • Halverwege de 19^e eeuw ontdekken steeds meer mensen het strand aan de Noord-Hollandse kust als ontspanningsoord. • De eigenaren van het duingebied De Breesaap voorzien na opening van het Noordzeekanaal in 1876 dat de nieuwe kustplaats IJmuiden kan uitgroeien tot badplaats. Nieuwe wegverbindingen bevorderen de bereikbaarheid vanuit Amsterdam. • In 1879 komt een plan op tafel voor een hotel met 150 kamers aan de Zuidpier. Gasten zullen een uitzicht hebben op zowel strand, zee als het scheepvaartverkeer. • De Maatschappij IJmuiden, die het exploitatieplan maakt voor het nieuwe dorp, tekent in het duingebied achter het te bouwen hotel een boulevard, parken met fontein, villa's en andere voorname huizen. Dit plan wordt niet uitgevoerd. • In 1882 wordt aan de Minister van Waterstaat gevraagd de pieren te mogen exploiteren met kleinschalige attracties. De Minister acht de pieren voor dit doel ongeschikt. • In 1898 wordt een nieuw badhotel gepland met 80 kamers, ditmaal aan de noordkant van de sluis. Maatschappij Breesaap geeft toestemming om haar gronden voor dit bouwwerk te gebruiken. • Ontwerp uit september 1898.
Omschrijving	Karakteristieken	Monumentaal pand van alle mogelijke luxe voorzien. Bevatte naast tientallen hotelkamers een gezelschapszaal, een eetzaal, biljartzaal, keuken, een binnenbad, meerdere salons een buitenveranda en een lift. Het ontwerp is gebaseerd
	Reden nooit gebouwd	De initiatiefnemer weet de financiering voor het project niet rond te krijgen.
Betekenis collectieve geheug	Input werksessies en interviews	Het badhotel is een van de belangrijkste Iconen van Nooit, die op de lijst zou moeten komen. Het plan toont de ondernemingsgeest van die tijd aan om in IJmuiden een badplaatscultuur planmatig te realiseren.

Icoon-waarde	Bijzonderheid	Derde poging, na twee eerdere nooit gerealiseerde projecten om het opkomende strandtoerisme in IJmuiden op grotere schaal te exploiteren en daarbij in te zetten op een zo luxe mogelijke onderkomen.
	Uniciteit	Voor IJmuiden is de schaal, ruimtelijke kwaliteit en vorm van het Badhotel niet geheel uniek. Er zijn eerdere vergelijkbare plannen geweest qua opzet en functie, maar dit hotel had wel een zekere grandeur.
	Inspiratiewaarde	Het concept van dit project is net als in Bergen aan Zee, dat een centraal luxueus hotel met alle benodigde voorzieningen en elegance als motor dient voor de toeristische ontwikkeling van een compleet gebied. Dit zou kunnen pleiten voor het voortzetten van de lijn van stapsgewijs een select aantal projecten ontwikkelen.
Totaal-waardering	Als Icoon van Ooit verdient het Badhotel IJmuiden absoluut een top 50 notering.	

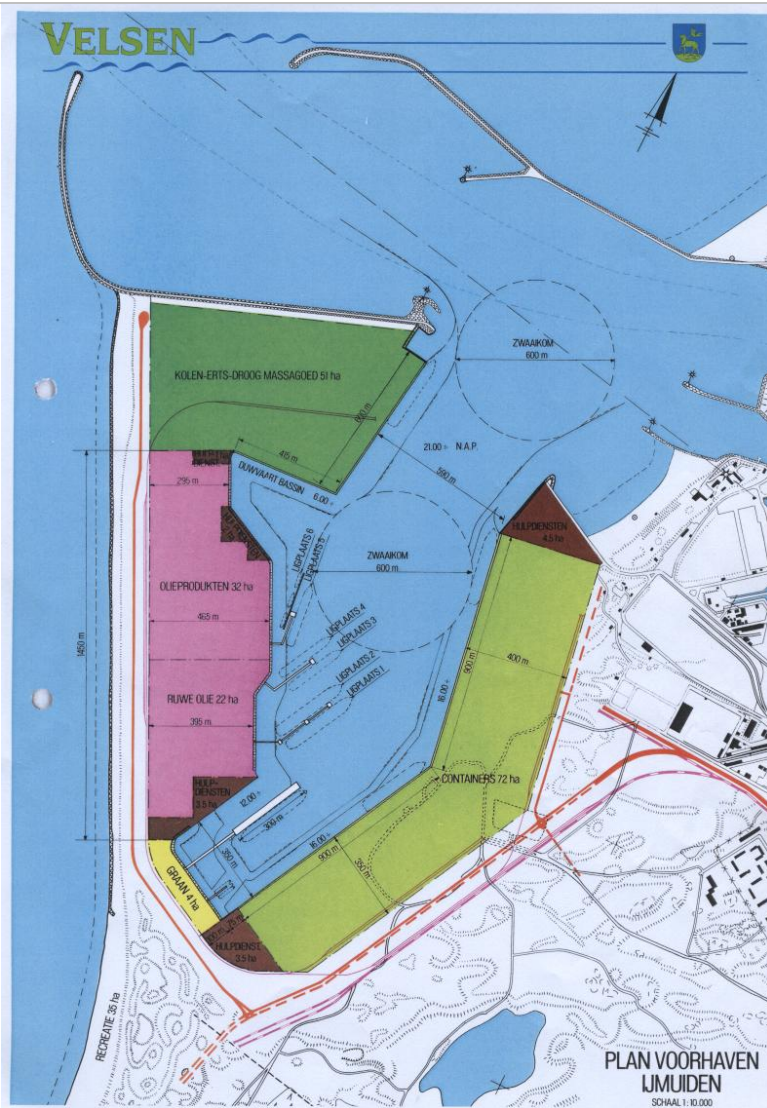

Voorhaven IJmuiden

Praktische gegevens	Naam	Voorhaven IJmuiden
	Kustplaats	IJmuiden
	Architect/ ontwerpbureau	
	Tijdslijn	<ul style="list-style-type: none"> • Na de Tweede Wereldoorlog wordt nagedacht over de verdere industriële ontwikkeling van IJmuiden. De ontwikkeling van de haven van Amsterdam stimuleert de plannen om de ruimtebehoefte meer regionaal te verdelen. • Eind jaren '60 wordt een plan gepresenteerd om een zogenaamde Voorhaven te realiseren, op de plek waar nu het Kennemerstrand is gelegen. • De discussie met de gemeente Amsterdam over de realisatie van het plan duurt tot 1979. Dan wordt in het streekplan Amsterdam-Noordzee kanaalgebied gekozen voor een recreatieve ontwikkeling aan de zuidoever van IJmuiden.
Omschrijving	Karakteristieken	Grootschalige ontwikkeling van de kuststrook bij IJmuiden tot havengebied. Ruimte voor kolenerts en massagoed overslag, een containerterminal en een aantal ligplaatsen voor grote vrachtschepen.
	Reden nooit gebouwd	Uiteindelijk heeft men in het Streekplan voor het Noordzeekanaal de voorkeur gegeven aan een toeristisch-recreatieve bestemming.
Betekeniscollectieve geheugen	Input werksessies en interviews	De term badplaats is voor IJmuiden niet toereikend. Liever zou men de term kustplaats moeten aanhouden, omdat dan ook alle niet-badplaats gerelateerde plannen zouden kunnen worden opgenomen. Het plan van een voorhaven is daarvan een uitstekend voorbeeld en toont aan hoe groot het koersverschil met de huidige ontwikkeling had kunnen zijn, indien dit plan was uitgevoerd.
Icoon-waarde	Bijzonderheid	De economische betekenis voor IJmuiden van dit plan, zou een heel andere zijn dan de sociaal-culturele betekenis. Economisch zou het plan leiden tot versterking van de industriële functie en benutting van de strategische ligging. Sociaal-cultureel zou de viscultuur en badcultuur voor een groot deel verdwijnen.
	Uniciteit	De havenontwikkeling zou een totaal andere identiteit van IJmuiden hebben opgeleverd. Waar nu een zorgvuldige balans wordt gevonden tussen industrie en strandrecreatie, werd in dit plan volledig gepland voor industriële ontwikkeling.
	Inspiratiewaarde	De Voorhaven betekende een volledige focus op de industriële ontwikkeling van Velsen, terwijl juist de huidige parallelle ontwikkeling van industrie en recreatie zo kenmerkend is voor het huidige Velsen.

Totaal- waardering	Omdat het plan aantoont hoe uiteenlopend de planvorming rondom IJmuiden is geweest, verdient dit ontwerp zeker een plek in de top 50.
-----------------------	---

Beeld-materiaal

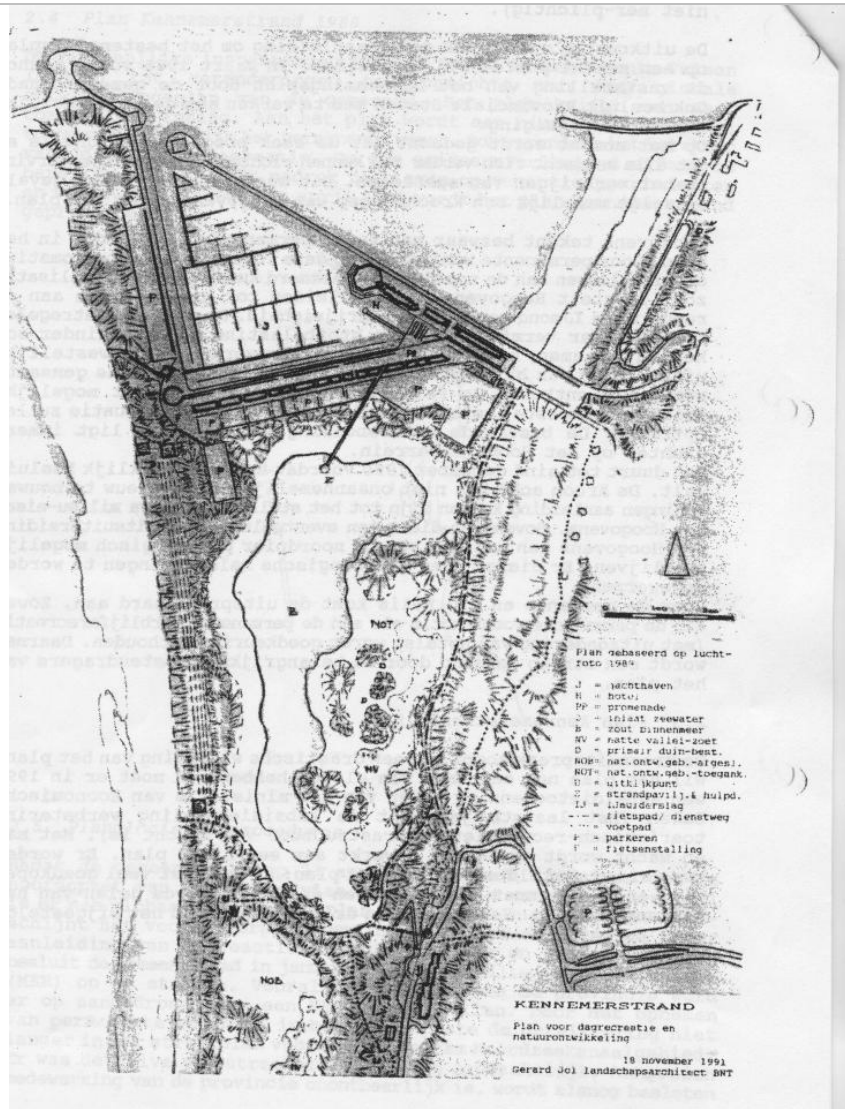

Plannen Kennemerstrand 1988-2009

Naam	Plannen Kennemerstrand 1988-1991
Badplaats	IJmuiden aan Zee
Architect/ ontwerpbureau	Gemeente was initiatiefnemer en regisseur ontwikkeling.
Tijdslijn	<ul style="list-style-type: none">• Het zuidelijke havenhoofd van de pier van IJmuiden wordt verlengd, waardoor het strand ten zuiden van het kanaal een steeds grotere oppervlakte krijgt.• Na de Tweede Wereldoorlog blijft het strandtoerisme tot de planvorming in de jaren '80 beperkt tot een aantal strandhuisjes en winkeltjes.• In de jaren '70 wordt een nieuwe strandopgang gecreëerd ten zuiden van IJmuiden.• eind jaren tachtig van de 20^e eeuw een grote zandvlakte ontstaat, die zeer bruikbaar wordt geacht voor diverse nieuwe functies op het gebied van recreatie en toerisme. Tot het streekplan van 1979 bepaalt dat het gebied aan de zuidoever van IJmuiden een recreatieve functie krijgt wordt nagedacht over een industriële functie. Ondernemers blijven echter weg vanwege de mogelijke bestemming tot recreatief gebied. In de jaren erna begint de gemeentelijke planvorming over de invulling van de recreatieve functie op gang te komen. Een omslag in de ruimtelijke planvorming tot dan toe.• In 1984 wordt een nota van voorstellen en ideeën uitgebracht. Daarin wordt het duingebied niet langer gezien als geschikte locatie voor hotels en vakantiebungalows.• Op basis van het rapport wordt besloten tot een kleinschalige ontwikkeling bij IJmuiderslag. Ook wordt ingezet op een ontwikkelingsplan voor de strandvlakte. Uit de hierop volgende analyse wordt geconcludeerd dat er behoefte is aan ruimte voor zeeactiviteiten als een jachthaven, kampeermogelijkheden en ruimte voor fietsers.• Er worden drie modellen gepresenteerd, 1) duinruggen 2) een vakantiedorp en 3) de aanleg van een binnenmeer. In 1985 wordt gewerkt aan een plan dat verblijfs- en dagrecreatie samen met het binnenmeer combineert. Het zand dat beschikbaar komt uit de jachthaven en het binnenmeer kan kosteffectief worden gebruikt voor de aanzet van de duinregel.• Halverwege de jaren '80 worden diverse plannen van private partijen besproken die inzetten op (grootschalige) woningbouw. Een voorbeeld is het plan van de Schiedamse architect M. Reek om 'Zeemuiden' te bouwen. Dit plan voorziet in 7.500 woningen langs het strand. Door de verwachte zeer hoge kosten, wordt dit idee niet verder als plan uitgewerkt.• De gemeente ontwikkeld in 1984 ondertussen een plan dat een balans is tussen recreatie, maar ook ecologie en de woningbouwbehoefte. Voor dit plan moet het strand worden opgehoogd.• Om het strand op te hogen wordt in de herfst van 1984 een plan door een particulier ingediend om het afval uit

	<p>Vuilstortplaats Spaarnwoude te gebruiken om het strand op de gewenste hoogte te brengen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nadat in 1985 een voorlopig plan voor het gebied wordt vastgesteld, wordt gezocht naar marktpartijen om het plan mee te realiseren en andere overheden worden aangeschreven voor financiële steun. Nadat de gemeenteraad uit een aantal inzendingen een ontwikkelaar selecteert om het plan mee verder te ontwikkelen, komt uiteindelijk in 1988 het Plan Kennemerstrand stand. Het oorspronkelijke plan uit 1985 bevat minder permanente woningbouw dan het uiteindelijke plan, maar is noodzakelijk voor de haalbaarheid ervan. • In 1986 verschijnt voorontwerpbestemmingsplan IJmuiden aan Zee • In 1987 wordt vrijwillig een Milieu Effect Rapportage opgesteld. • In 1988 stelt de gemeenteraad het bestemmingsplan vast en ook de provincie verleent toestemming. Hoogovens besluit echter om in hoger beroep te gaan bij de Raad van State. In 1990 geeft de RvS Hoogovens gelijk en verklaart het hoger beroep gegrond. <p>Het Plan Kennemerstrand dat in 1994 wel wordt afgerond is in grote lijnen hetzelfde als het afgekeurde plan uit 1988. Het bestaat uit een jachthaven, boulevard en hotel, een spartelmeer in het midden en ten zuiden de gewenste natuurontwikkeling. Dit vormde de eerste fase van een grotere ontwikkeling.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de tweede helft van de jaren '90 blijkt dat de potentie van het strandgebied niet volledig door het Plan Kennemerstrand wordt benut. Een tweede fase is nodig. • De oorspronkelijke driedeling van het plan uit 1988 wordt herverdeeld in twee delen in de Kustvisie van 1999. Het binnenmeer vormde de grens. Ten noorden van het meer zouden intensieve voorzieningen worden gepland, ten zuiden zou de rust worden gehandhaafd. Opnieuw werden woningen in het noordelijke deel echter onhaalbaar geacht, wegens een risico op overstroming. Ook in het kader van de Natuurbeschermingsweg werd de aanleg van een belangrijke weg verhinderd. Ten slotte werd het gebied rond het meer in 2003 aangewezen als Habitatgebied, waardoor de afgesproken scheiden tussen in- en extensief niet kon worden gehandhaafd. • In de jaren erna wordt door de gemeente intensief overlegd met diverse betrokken partijen waarna i 2006 een nieuwe Kustvisie kan worden vastgesteld. Echter in 2008 en 2009 haken diverse marktpartijen af om het plan te realiseren, vanwege de veranderende marktomstandigheden.
Karakteristieken	<p>Het plan IJmuiden aan Zee uit 1985 omvat een nieuwe duinregel evenwijdig aan de kust, een maritieme jachthaven binnen de strandvlakte, een kampeerterrein, een centrumgebied met winkels, horecagelegenheden, hotel en appartementen, ontsluitingswegen en parkeerterreinen, een binnenmeer van 15 ha en ten slotte de ontwikkeling van een natuurgebied.</p> <p>Om teveel belasting op het aangrenzende natuurgebied De Kennemerduinen te voorkomen, wordt de meest intensieve benutting en bebouwing tegen de Zuidpier aan gepland. Het zuidelijke plandeel wordt bestemd voor natuurontwikkeling.</p>

Reden niet gerealiseerd.	De RvS geeft Hoogovens gelijk dat uitbreidingen van hun complex onmogelijk worden gemaakt door de aanwezigheid van permanente bewoning.
Input werksessies en interviews	Grote delen van de planvorming rondom het strand ten zuiden van de pier zijn gerealiseerd. De Icoonwaarde moet dus scherp worden benoemd.
Bijzonderheid	
Uniciteit	
Inspiratiewaarde	De planvorming rondom IJmuiden aan Zee is, lezend aan de hand van de tijdslijn, bijzonder vanwege de vele obstakels die het plan heeft moeten overwinnen. Het staat daarmee symbool voor het karakter van planvorming langs de kust in de laatste 20 jaar, waarin overheidsregulering op tal van aspecten invloed heeft op planvorming. Meer dan bijvoorbeeld voor de Tweede Wereldoorlog dient men in de planvorming behalve inspiratie ook een beeld te hebben van belemmeringen als gevolg van bestaande rechten en plichten in een gebied. Het is knap om te zien dat men bij de planvorming rondom IJmuiden aan Zee hier een mooie balans heeft gevonden.
Totaalwaardering	

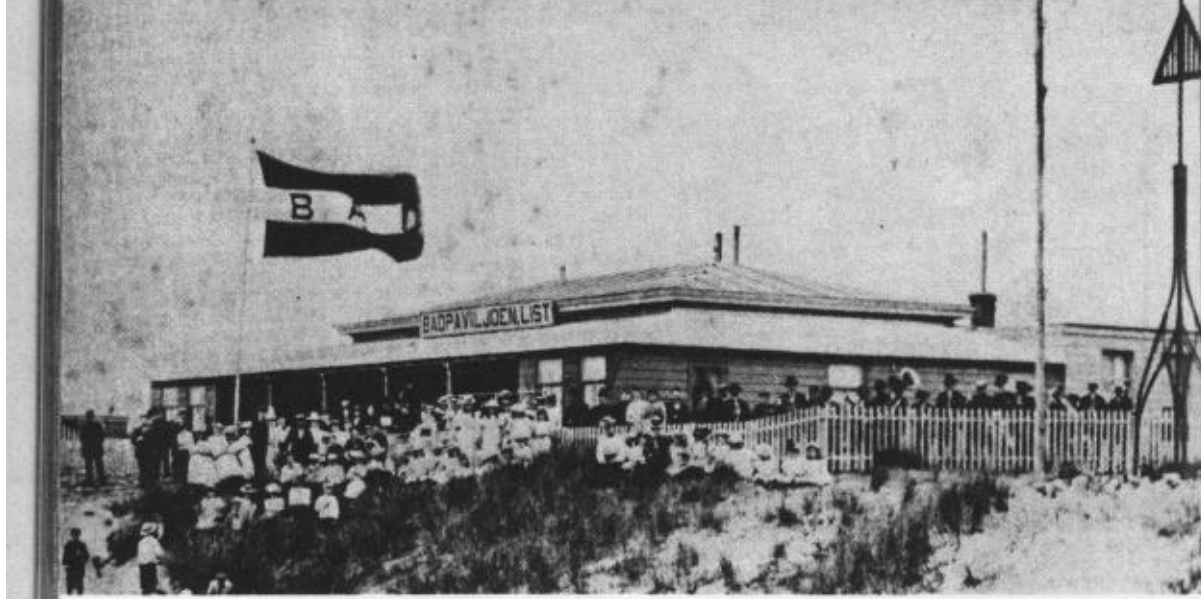

Badpaviljoen List

Praktische gegevens	Naam	Badpaviljoen List
	Badplaats	IJmuiden (Velsen)
	Initiatiefnemer	Dhr. List, horeca exploitant te IJmuiden
	Tijdslijn	<ul style="list-style-type: none"> • Vanaf de 16^e eeuw ontdekken rijke stedelingen het Kennemerland als een goed oord om er 's zomers te vertoeven. Zij stichten er onder meer buitenplaatsen, van waaruit men gaat jagen. Het gebied wordt voor een deel opgekocht door de rijke lieden. • In de 19^e eeuw wordt het gebied een belangrijk waterwinplaats en worden er de eerste regels opgelegd om flora en fauna te beschermen. • De eigenaar van het duingebied De Breesaap voorziet eind 19^e eeuw dat het gebied rond IJmuiden, na de aanleg van het Noordzeekanaal en de haven van IJmuiden kan uitgroeien tot badplaats. Rond die tijd beginnen Wijk aan Zee, Egmond en Zandvoort ook als badplaats op te komen. • In 1898 laat de IJmuidense horeca exploitant List bij het duin een strandpaviljoen bouwen, in de buurt van de maritieme verkeersleiding.
Omschrijving	Karakteristieken	<p>Het paviljoen bestaat uit een bouwlaag met een bijna plat puntdak. Rondom het paviljoen aan de strandzijde wordt een veranda gerealiseerd. Het paviljoen ligt bovenop het duin, met een uitstekend uitzicht op zee.</p> <p>De strandliefebbers kunnen gebruik maken van badstoelen en verkleedkoetsjes. Een rijtuigverhuurder heeft een dienst ingesteld voor het vervoer van badgasten 'voor weinig' van het dorp naar het paviljoen en terug.</p>
	Reden gesloopt	De aanleg van verdedigingswerken door de Bezetter vereist de sloop van het paviljoen.
Betekeniscollectieve geheug	Input werksessies en interviews	Een kenmerkend bouwwerk om de periode die het object vertegenwoordigd. Dient zeker opgenomen te worden in de top van belangrijkste Iconen van Ooit en Nooit.
Icoon-waarde	Bijzonderheid	De vorm en schaal van het paviljoen waren bescheiden, maar de locatie nabij het Noordzeekanaal in een gebied waar het toerisme nog op gang moest komen, bijzonder
	Uniciteit	Dit was het eerste strandpaviljoen van IJmuiden.
	Inspiratiewaarde	Zeer groot, omdat het de ondernemingsgeest aantoonde van dhr. List, die kansen ziet voor commerciële exploitatie van de ligging van IJmuiden aan het strand.

Totaal-
waardering

Beeld-materiaal

Noordboulevard Zandvoort

Praktische gegevens	Naam	Noordboulevard (Boulevard de Favauge en Boulevard Barnaert)
	Badplaats	Zandvoort
	Architect/ ontwerpbureau	Bij de bebouwing aan de Noordboulevard waren meerdere architecten betrokken. Bekend is de architect van de Passage, J.C. van Wijk, die ook de Passage in Den Haag ontwierp. Van Wijk had waarschijnlijk ook de hand in het ontwerp van het Kurhaus
	Tijdslijn	De eerste bebouwing langs de Boulevard de Favauge ontstond rond het midden van de 19 ^{de} eeuw. De echte bouwhausse vond plaats vanaf 1880 toen de treinverbinding tussen Haarlem en Zandvoort een feit werd.
Omschrijving	Karakteristieken	Landmarkt, grootschalig. Bovenop de duinreep gepositioneerd. Neoklassieke bouwstijl, in het midden van het gebouw accentueert een opbouw de entree van het hotel. Verschilt met Hotel d' Orange door de andere kleur steen, de compactere vormgeving. Aan de voorzijde rechts is een serre gerealiseerd. De status van badplaats Zandvoort als hoogwaardige verblijfplaats voor de gegoede middenklasse wordt samen met Hotel d' Orange bevestigd door dit hotel. Ondernemers durven het blijkbaar aan om de potentie van het strand ook in een groots bouwproject om te zetten, in casus grootschalig toerisme voor zakenlieden en andere mensen van stand.
	Reden gesloopt	De bebouwing langs de Noordboulevard werd volledig gesloopt voor de aanleg van de Atlantikwall.
Betekenis collectieve geheugen	Input werksessies en interviews	Uit de werksessies werd duidelijk dat de Noordboulevard (Boulevard de Favauge en Boulevard Barnaert) en de Zuidboulevard (Boulevard Paulus Loot) in hun geheel moeten worden gezien als iconen van de badplaats Zandvoort. Omdat de twee boulevards wel verschillend van karakter waren en twee dimensies van de badplaats Zandvoort vertegenwoordigen, zijn ze als afzonderlijke iconen in de lijst opgenomen.
Icoon-waarde	Bijzonderheid	De boulevard van Zandvoort is, in navolging van die in Scheveningen, één van de weinige badplaatsontwikkelingen die zich qua allure, uitstraling en (internationale) aantrekkingskracht enigszins kan meten met de chique badplaatsen die in dezelfde tijd langs de Europese kusten ontstonden, zoals Brighton, Oostende, Biarritz, Santander en de badplaatsen aan de Côte d'Azur. Zandvoort trok een elitair publiek, ook uit het buitenland, waaronder zelfs keizerin Elisabeth van Oostenrijk-Hongarije (beter bekend als Keizerin Sissi).
	Uniciteit	De boulevard van Zandvoort is uniek als één van de weinige chique boulevards met een min of meer stedelijk karakter en het complete areaal van kuuroordvoorzieningen dat gebruikelijk was in die tijd.
	Inspiratiewaarde	De voorname uitstraling van en relatief samenhangende bebouwing langs de Zandvoortse boulevard kan als inspirerende referentie dienen bij de zoektocht naar een kwalitatief hoger en aangenamer verblijfsklimaat in de badplaats Zandvoort. Deze actuele zoektocht concentreert zich nu sterk op de zogenoemde Middenboulevard, het gebied van het Casino tot en met Hotel Bouwes Palace.

Totaal- waardering	<p>Uniek vanwege de grote betekenis voor de ontwikkeling van het badplaatstoerisme in Zandvoort en langs de Noordzeekust als geheel. Een van de weinige boulevardstructuren van enige omvang en met een (inter)nationale uistraling en allure. De Boulevard de Favauge en de boulevard Barnaert horen vormen, in samenhang met de meer familiale en knusse Boulevard Paulus Loot, een absolute icoon van ooit van de Noord-Hollandse kust.</p>
-----------------------	--

Zuidboulevard Zandvoort

Praktische gegevens	Naam	Zuidboulevard (Boulevard Paulus Loot)
	Badplaats	Zandvoort
	Architect/ ontwerpbureau	Aan de bebouwing met hotels, pensions en villa's hebben meerdere architecten gewerkt. Het Groot badhuis is ontworpen door T. F Suys in 1826. Het Zuiderbad uit de jaren '30 was een ontwerp van ir. H.T. Zwiers.
	Tijdslijn	Hoewel Hotel Groot Badhuis al opende in 1828 en de weg daar naartoe de eerste verharde weg was vanuit het oude dorp, is de Zuidboulevard wat later tot ontwikkeling gekomen dan de Noordboulevard. De meeste gebouwen zijn gerealiseerd in de periode van eind 19 ^{de} eeuw tot in de jaren '30 van de 20 ^{ste} eeuw.
Omschrijving	Karakteristieken	Waar de Noordboulevard een meer aaneengesloten bebouwing kende, onderbroken door monumentale gebouwen als het Hotel kafmann/D'Orange, het Kurhaus, de Passage en het Grand Hotel Wüst, kende de Zuidboulevard een meer losse bebouwing met vooral kleinere hotels, pensions en villa's. Hotel Groot Badhuis aan het begin van de boulevard was wel groot(s) van opzet, meer naar het zuiden werden de panden kleiner en soberder. Een wat groter en hoger hotel was Seinpost Bekende villa's waren Villa pension Teekman, Pension Villa Marina en Pension Villa Maris. Aan de Boulevard Paulus Loot werd in de latere jaren '30 het Zuiderbad gebouwd naar ontwerp van ir. H.T. Zwiers.
	Reden gesloopt	De bebouwing langs de Boulevard Paulus Loot is vrijwel geheel afgebroken voor de aanleg van de Atlantikwall.
Betekenis collectieve geheugen	Input werksessies en interviews	Uit de werksessies werd duidelijk dat de Noordboulevard (Boulevard de Favauge en Boulevard Barnaert) en de Zuidboulevard (Boulevard Paulus Loot) in hun geheel moeten worden gezien als iconen van de badplaats Zandvoort. Omdat de twee boulevards wel verschillend van karakter waren en twee dimensies van de badplaats Zandvoort vertegenwoordigen, zijn ze als twee afzonderlijke iconen in de lijst opgenomen.
Icoon-waarde	Bijzonderheid	De boulevard van Zandvoort is, in navolging van die in Scheveningen, één van de weinige badplaatsontwikkelingen die zich qua allure, uitstraling en (internationale) aantrekkingskracht enigszins kan meten met de chique badplaatsen die in dezelfde tijd langs de Europese kusten ontstonden, zoals Brighton, Oostende, Biarritz, Santander en de badplaatsen aan de Côte d'Azur. Zandvoort trok een elitair publiek, ook uit het buitenland, waaronder zelfs keizerin Elisabeth van Oostenrijk-Hongarije (beter bekend als Keizerin Sissi). Dit voorname karakter was vooral langs de Noordboulevard te vinden. De Zuidboulevard heeft altijd een meer familiale uitstraling gehad, die overigens aanvankelijk vooral ook de elite aantrok, die er hun villa liet bouwen. Vooral vanaf de jaren '20 kregen de pensions de overhand, die een verblijf in zandvoort ook voor de middenklasse aantrekkelijk en haalbaar maakten.
	Uniciteit	De familiale Zuidboulevard is, in samenhang met de chiquere en meer stadse Noordboulevard een van de weinige echte boulevards geweest van enige omvang, met een allure en uitstraling die zelfs gasten uit het buitenland aantrok.
	Inspiratiewaarde	Het kleinschalige en knusse karakter van de Boulevard Paulus Loot en de aanliggende bebouwing kan veel inspiratie bieden bij de gewenste verbetering van het verblijfsklimaat. Juist door zowel langs de Noord- als de Zuidboulevard de verschillende

identiteiten weer meer te benadrukken, ontstaat een veelzijdig geheel, waarin plaats is voor iedere toerist.

Totaal-
waardering

Uniek vanwege de grote betekenis voor de ontwikkeling van het badplaatstoerisme in Zandvoort en langs de Noordzeekust als geheel. Een van de weinige boulevardstructuren van enige omvang en met een (inter)nationale uistraling en allure. De Boulevard Paulus Loot vormt, in samenhang met de meer stads en chique Boulevard de Favauge en Boulevard Barnaert, een absolute icoon van ooit van de Noord-Hollandse kust.

Beeld-materiaal

Pierplan Zandvoort

Praktische gegevens	Naam	Pierplan
	Badplaats	Zandvoort
	Architect/ontwerpbureau	J.Wils en H.Th. Wijdeveld
	Tijdslijn	Ontworpen in 1954-'55
Omschrijving	Karakteristieken	Het ontwerp van een pier in Zandvoort dat architect Jan Wils tussen 1954 en 1955 samen met H.Th. Wijdeveld ontwierp was zonder meer ambitieus. De pier zou hoefijzervormig worden en onder meer een amusementscomplex en torenhoge hotels bevatten. Eerder, in 1951-1953, ontwierp Wils voor Zandvoort het Hotel Bouwes, terwijl elders aan de boulevard in 1965 het 70 meter hoge Bouwes Palace werd opgeleverd. Het laatste gebouw is nog steeds beeldbepalend is voor Zandvoort.
	Reden nooit gebouwd	De opdracht kwam van een commissie van ondernemers, maar de plannen waren kennelijk niet haalbaar.
Betekenis	Input werksessies en interviews	
Icoon , waar de	Bijzonderheid	Het plan was zeer ambitieus en grootschalig, en zou het karakter van Zandvoort in sterke mate hebben bepaald.
	Uniciteit	
	Inspiratiewaarde	
Totaalwaardering	Het plan voor een hoefijzervormig piercomplex met hoge hotels, amusementvoorzieningen was zeer ambitieus en grootschalig. Het zou het karakter van Zandvoort als moderne badplaats zerk beïnvloed hebben. Met name de pier zou een hoge icoonwaarde hebben gehad kunnen hebben.	

Beeld-materiaal
Bron: bonas.nl (archief-wijzer)

Oudeweg perceelcomplex met hoogbouw. [Zandvoort aan Zee](#) (juni met 1979, [Wijkwaag](#))

Oudeweg perceelcomplex met hoogbouw. [Zandvoort aan Zee](#)

Wederopbouwplan Zandvoort

Praktische gegevens	Naam	Wederopbouwplan Zandvoort
	Badplaats	Zandvoort
	Architect/ ontwerpbureau	G. Friedhoff
	Tijdslijn	Architect Friedhoff kreeg in 1943 opdracht van de burgemeester van Zandvoort om aan een wederopbouwplan te werken. In 1946 presenteerde hij het voorlopig ontwerp.
Omschrijving	Karakteristieken	Zandvoort kwam zeer gehavend uit de oorlog. De zeereep, die tot de oorlog een 2000 meter lange, ordeloos bebouwde, kuststrook was, zag eruit als een kale zandvlakte. Massatoerisme moest de oplossing worden voor de heropleving van het gebied. De focus op de gegoede middenklasse werd daarmee na de WOII geheel losgelaten. De verschillende seizoensgebonden groepen die naar Zandvoort toe zouden komen, vormden de basis voor de stringente functiescheiding in het ontwerp van Friedhoff. Hij onderscheidde toeristen, forensen en gepensioneerden. Tot slot zouden ook de oude dorpsbewoners een eigen positie krijgen. Voor de oude bewoners en gepensioneerden reserveerde hij die delen van de zeereep die direct op de bebouwing van de kern aansloten. Op een centrale plek in het gebied ontwierp hij een 'badcentrum'. Dit moest het gehele jaar in bedrijf zijn. Voor de toeristenwijk koos de architect het noordelijke deel van de zeereep, nabij het station en de zeeweg. Voor de toeristen werden toeristenhotels ontworpen.
	Reden nooit gebouwd	In de naoorlogse periode werd prioriteit gegeven aan volkshuisvestingsprojecten. Er was geen geld beschikbaar voor andere aspecten waarin het plan van Friedhoff voorzag. Het uitstel dat volgde leidde tot een aantal wijzigingen. Het badhotel werd plotseling 20 verdiepingen hoog, het plein werd aanmerkelijk kleiner.
Betekenis	Input werksessies en interviews	
Icoon-waarde	Bijzonderheid	Het plan van Friedhoff was vooral bijzonder vanwege de naoorlogse visie die hij hanteerde ten aanzien van de ontwikkeling van het massatoerisme en de strikte scheiding van verschillende bewoners- en publieksgroepen.
	Uniciteit	Het plan van Friedhoff is uniek als wederopbouwplan dat een specifiek antwoord wilde bieden op de verwachte groei van het massatoerisme en het effect dat dit zou hebben op de leefbaarheid van de badplaats voor de bewoners. Het effect ervan was overigens geen onverdeeld succes: juist de stringente functiescheiding die decentraal staat in het plan, heeft ertoe geleid dat het bergafwaarts ging met Zandvoort. Dat maakt het als visionair plan op zich niet minder interessant.
	Inspiratiewaarde	Het is interessant om na te gaan of de gedachten van Friedhoff over de mogelijke conflicten in het gebruik van de ruimte door bewoners en toeristen en de oplossingen die hij daarvoor bedacht, nog actuele waarde hebben
Totaal-		

waardering	<p>Het wederopbouwplan voor Zandvoort van architect Friedhoff is een bijzonder voorbeeld van een specifiek op de toekomst van een grotere badplaats gerichte visie, die uitging van een sterke groei van het massatoerisme en de conflicten die dat zou kunnen veroorzaken tussen het ruimtegebruik door bewoners en door toeristen. Daarmee is het een uniek voorbeeld van de naoorlogse stedenbouwkundige planvorming voor een badplaats.</p>
Beeld-materiaal Bron: bonas.nl (archief-wijzer)	 <p>The image contains two side-by-side visualizations of the reconstruction plan for Zandvoort. On the left is a historical map titled 'WEDEROPBOUW ZANDVOORT OVERZICHTSPLAN' (Reconstruction Zandvoort Overview Plan). It shows a complex network of roads, canals, and building footprints, with a legend at the bottom left and a scale bar at the bottom center. On the right is a 3D architectural model of the same plan, showing the physical layout of buildings, streets, and the coastline, providing a perspective view of the urban design.</p>

Hotel Duinzicht, Callantsoog

Praktische gegevens	Naam	Hotel Duinzicht
	Badplaats	Callantsoog
	Architect/ ontwerpbureau	onbekend
	Tijdslijn	<ul style="list-style-type: none"> • Vanaf 1880 neemt het toerisme op Callantsoog steeds sterker toe. Onder andere vanwege de verharding van een aantal wegen en de snelle reactie van ondernemers om die groei te faciliteren. • In 1883 wordt een badtent, later badpaviljoen Zeezicht geopend. Het badpaviljoen is een houten constructie, waar kleinschalige horeca wordt aangeboden. Een luxe, moderne voorziening is er dan nog niet. • Op 3 augustus 1913 opent voormalig timmerman P. Vos cafe (al snel hotel) Duinzicht aan het begin van de strandopgang. Samen met het dorpskoffiehuis en het badpaviljoen vormt Hotel Duinzicht dan de gebouwde • 1914 opent Piet Vors, een kleine dorpstimmerman en aannemer hotel Duinzicht met 11 kamers • 1944: door een explosie van een nabijgelegen munitiedepot wordt het hotel grotendeels beschadigd. • 1947: herbouw en exploitatie van het nieuwe hotel.
Omschrijving	Karakteristieken	<p>Het café aan de strandopgang is ingericht “naar de eischen des tijds, uitstekende consumptie, nette bediening, concurrerende prijzen en uitstekende gelegenheid tot pension”. Al snel worden uitvoeringen gegeven. Duinzicht verhuurt ook badkoetsjes, badkostuums, en strandstoelen. Er is zelfs een winkelgedeelte waar van alles wordt verkocht, inclusief fietsen.</p> <p>Het hotel, opgetrokken uit steen met drie bouwlagen, was gelegen op de hoek van een blok huizen tegen de duinen aan. De bebouwing stak in tegenstelling tot andere hotels niet duidelijk boven den bestaande bebouwing uit, maar vormde een samenhangend ensemble met de woonhuizen verderop in de rij. Desondanks vormen de rechte muren wel een andere eenheid, dan de nabijgelegen boederijen in dezelfde straat. Er is geen houten uitbouw, maar wel een zonnescherm aan de duinzijde, waaronder een aantal stoelen is geplaatst.</p>
	Reden gesloopt	Grotendeels beschadigd toen een munitiedepot tijdens de Tweede Wereldoorlog ontplofte. Het hotel is na de oorlog wel herbouwd.
Betekenis collectieve geheug	Input werksessies en interviews	
Icon	Bijzonderheid	

	Uniciteit	Een van de eerste hotels in zijn vorm in Callantsoog
	Inspiratiewaarde	Het toerisme werd door de voormalig timmerman als een alternatieve inkomstenbron gezien.
Totaalwaardering	Niet zozeer het hotel zelf, maar wel het besluit om het toerisme in Callantsoog aan te grijpen als alternatieve inkomstenbron maakt dit hotel zeker een Icoon van Ooit.	

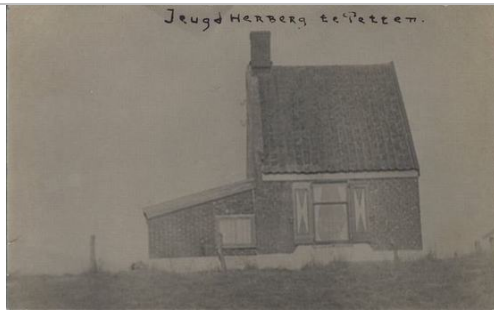
Beeld-materiaal

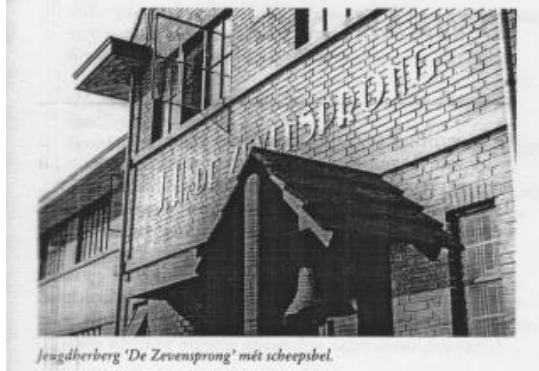
Jeugdherberg De Zevensprong, Petten

Praktische gegevens	Naam	Jeugdherberg De Zevensprong
	Badplaats	Petten
	Architect/ Ontwerpbureau	K.P. Zuurbier uit Schoorl
	Tijdslijn	<ul style="list-style-type: none"> • Een groep NBAS studenten (Nederlandse Bond van Abstinente Studerenden – alcoholonthouding) houdt in 1928 een kampeerweekend tijdens Pinksteren in het Pettemer Korfwater. Onder de studenten bevinden zich een aantal mensen, die in Duitsland al eens in een jeugdherberg hebben overnacht. • Een aantal studenten koopt in september 1928 een vervallen huisje en richten de eerste jeugdherberg op. • In 1930 worden er al 1000 overnachtingen geregistreerd, dat de populariteit van de accommodatie aantoont. • In 1932 wordt een houten slaapgelegenheid aangebouwd, waardoor het aantal overnachtingen nog verder toeneemt. • De populariteit blijft toenemen en in 1933 wordt besloten tot nieuwbouw met plaats voor 104 overnachters in vijf slaapzalen. • In 1934 worden 3.178 overnachtingen geregistreerd. • In 1942 werd de jeugdherberg gesloten voor trekkersverkeer. • In 1943 wordt het gebouw gesloopt op last van de Duitsers.
Omschrijving	Karakteristieken	<p>-De eerste variant van de jeugdherberg is een houten huisje, bovenop het duin. Bovenop de begane grond rust een hoog zadeldak met bovenin de nok een schoorsteen. Aan de noordzijde is een houten aanbouw gerealiseerd. Er was geen water noch een gasaansluiting. Electriciteit was er wel.</p> <p>-De tweede versie, de nieuwbouw, is van een duidelijk andere snit. Hieruit blijkt dat men bouwt aan een serieuze onderneming. Gebouwd bovenop het duin, was de jeugdherberg een duidelijk landmark. Opgetrokken uit steen, van drie bouwlagen, met aan de strandzijde een houten veranda. Vanuit de jeugdherberg had men directe toegang tot het strand. Bovenop de twee verdiepingen rusten een zadeldak met dakpannen. De architect heeft de vorm en inrichting zeer functioneel gehouden. Het enige speelse element is de grote scheepsbel, aangeboden bij opening van het pand door de Nederlandse Jeugdherberg Centrale.</p>
	Reden gesloopt	Vermoedelijk op last van bezetters

Betekeniscollectievegeheug	Input werksessies en interviews	
Icoon-waarde	Bijzonderheid	
	Uniciteit	Eerste jeugdherberg van Nederland, welke bovendien door particulier initiatief gerealiseerd werd
	Inspiratiewaarde	De eerste houten jeugdherberg was een puur particulier initiatief van de familie Wiese. De tweede grotere variant werd gebouwd in opdracht van een stichting, wiens bestuur bestond uit prominente dorpsbewoners en ook aantal regionale hoogwaardigheidsbekleders. Wel bleef de familie Wiese een drijvende kracht. Van de oprichting tot de sloop hebben zij alles op alles gezet om de onderneming te laten slagen.
Totaalwaardin	Jeugdherberg de Zevensprong in Petten vormt samen met het Gemeenslandshuis een bijzonder Icoon van Ooit.	

De eerste jeugdherberg, later vervangen door nieuwbouw

De latere jeugdherberg welke in 1933 werd geopend

De Grootte Villa, Callantsoog

Praktische gegevens	Naam	De Grootte Villa
	Badplaats	Callantsoog
	Architect/ ontwerpbureau	
	Tijdslijn	1883-1888: Bouw 1937: Villa wordt omgebouwd tot pension 1943: Sloop op last van de Duitsers 1956: Bouw van een nieuw hotel-restaurant op de plek waar de oude villa heeft gestaan 1996: Sloop wegens het niet rendabel kunnen exploiteren van het hotel. 2000: Bouw appartementencomplex 'Wijde Blick'.
Omschrijving	Karakteristieken	Zeer markant bouwwerken dat doet denken aan een wachttore van een middeleeuw kasteel. Met name omdat de omgeving van het gebouw vrijwel geheel natuur is, eist het gebouw alle aandacht op. Opgetrokken uit steen met drie tot vier bouwlagen. Aan weerszijden van de villa's staat een aantal boerderijen.
	Reden gesloopt	Sloop op last van de Duitsers tijdens de Tweede Wereldoorlog.
Betekenis collectieve geheug	Input werksessies en interviews	
Icoon-waarde	Bijzonderheid	De villa is gebouwd in opdracht van de heer Previnaire, die de villa gebruikte als zomerverblijf. Hij betaalde voor het stuk grond 10 ct per vierkante meter. De nieuwe eigenaar, zijn schoonzoon, maakte er een pension van. De dochters van Previnaire krijgen ieder een eigen zomerwoning direct achter de duinen gebouwd. Ook deze zomerwoningen zijn van steen, wat een scherp contract is met de houten boerderijen die er al stonden. Ook deze zomerwoningen zijn verdwenen als gevolg van het ophogen van de duinen tot Deltahoogte.
	Uniciteit	
	Inspiratiewaarde	
Totaalwaardering		

Beeld-materiaal

Gemeenlandshuis Petten

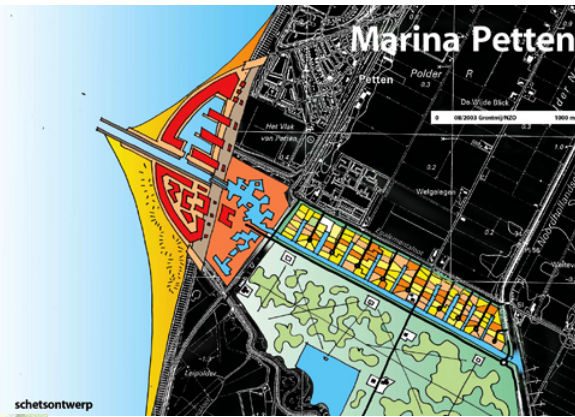
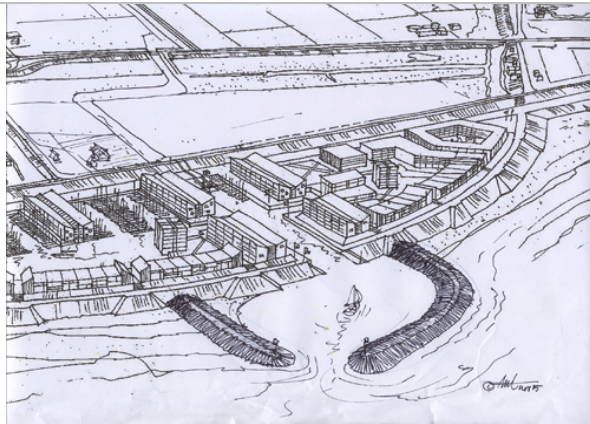
Praktische gegevens	Naam	Gemeenlandshuis
	Badplaats	Petten
	Architect/ ontwerpbureau	Hoofdopzichter Mann
	Tijdslijn	Het eerste pand van het Hoogheemraadschap van de Hondsbossche was een eenvoudig 19 ^{de} eeuws pand. De vergaderingen van het Hoogheemraadschap vonden meestal plaats in het gemeenlandshuis in de Hazepolder vlakbij Petten en in Hotel De Toelast in Alkmaar. Na de brand van het oude Gemeenlandshuis in 1904 werd op dezelfde plek in Petteneen geheel nieuw eigen Gemeenlandshuis gebouwd en vonden de vergaderingen altijd daar plaats. Dit pand is gesloopt voor de aanleg van de Atlantikwall.
Omschrijving	Karakteristieken	Relatief groot bouwwerk, zeker vergeleken met de andere toenmalige bebouwing in Petten. Gesloopt in 1904, daarna herbouwd in meer monumentale stijl door bouwmeester en hoofdopzichter de heer Mann. Dit nieuwe pand was imposant en domineerde het open landschap achter de zeekering volkomen. Luxeus was het echter allerminst. Degelijkheid en doelmatigheid stonden voorop, tierelantijnen zaten er niet aan.
	Reden gesloopt	Gesloopt in WO II voor de aanleg van de Atlantikwall
Betekenis collectieve geheug	Input werksessies en interviews	
Icoon-waarde	Bijzonderheid	Het Gemeenlandshuis was niet alleen het kantoor van het Hoogheemraadschap, men kon er ook verblijven als men van ver moest komen. Sommige bestuursleden moesten soms zelfs uit Amsterdam komen te paard.
	Uniciteit	Het tweede Pettense Gemeenlandshuis was een monumentaal bouwwerk dat het open landschap achter de Hondsbossche Zeekering geheel domineerde. Het was daarmee een machtig bolwerk en een symbool van de status van de Hondsbossche als oud en belangrijk hoogheemraadschap.
	Inspiratiewaarde	
Totaal-waardering	Het Pettense Gemeenlandshuis kan vanwege de dominante ligging en monumentale architectuur beschouwd worden als een symbool van de status van de Hondsbossche als oude en belangrijke organisatie en als een icoon van de strijd tegen het water die de Noord-Hollandse kustplaatsen, en Petten in het bijzonder altijd hebben moeten leveren en die een belangrijk aspect is van hun identiteit.	

Beeld-materiaal

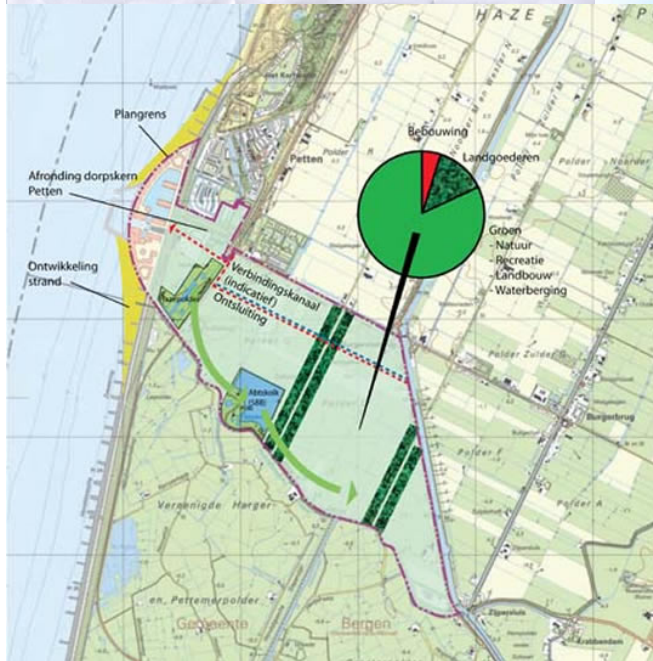

Marina Petten / Petten aan Zee

Praktische gegevens	Naam	Marina Petten / Petten aan Zee
	Badplaats	Petten
	Initiatiefnemer	Nederlandse Zeejachthaven Ontwikkelingsmaatschappij
	Tijdslijn	<ul style="list-style-type: none"> • In 2000 treedt het Regionaal Stimuleringsprogramma voor de Kop van Noord-Holland in werking. Hierin staat de recreatief economische ontwikkeling van Petten opgenomen. De noodzaak tot het versterken van de zeewering bij Petten moet worden aangegrepen als kans om de ruimtelijke scheiding tussen het dorp Petten en de zee te verminderen. • In 2006 ligt er een plan klaar voor een zeewaarts project, gericht op woningbouw en een jachthaven. Natuurorganisaties zijn tegen vanwege de aantasting van het open kustlandschap. • In 2008/2009 voert de Provincie een Milieu Effect Rapportage uit op de gevolgen van het plan om grootschalige Zandsuppletie nabij de Hondsbossche Zeewering. Op basis van dit rapport hebben de betrokken gemeenten en de provincie een voorkeursalternatief aangedragen welke vorm de suppletie moet krijgen. De Minister moet hier echter samen met de financieringsconstructie over besluiten. Dit besluit moet in een concreet plan worden uitgewerkt door het Hoogheemraadschap. Daardoor is het nog ongewis hoe de directe omgeving van Petten eruit komt te zien, wat de planvorming van de Marina beïnvloed. • In augustus 2010 legt de Minister een voorlopige financiële reservering vast voor de zandsuppletie, waardoor de planvorming weer iets concreter kan worden.
Omschrijving	Karakteristieken	Ruimtelijk plan om een badplaats Petten aan Zee te realiseren, dat zeer sterk afhankelijk is van de besluitvorming over zand-suppletie nabij Petten. Ten zuiden en /of noorden van de huidige zeewering zou een nieuw strand worden gerealiseerd, gericht op het ontwikkelen van de badplaatsfunctie.
	Reden (nog) niet gerealiseerd	De planvorming hangt af van de besluitvorming over zandsuppletie nabij Petten.

schetsontwerp

Wederopbouwplan Petten

Praktische gegevens	Naam	Wederopbouwplan
	Badplaats	Petten
	Architect/ ontwerpbureau	Ir. G. Drexhage
	Tijdslijn	Het wederopbouwplan voor het grotendeels voor de aanleg van de Atlantikwall gesloopte dorp Petten dateert uit 1946.
Omschrijving	Karakteristieken	<p>Er is niet veel informatie over de plannen die Drexhage maakte voor de herbouw van Petten. Bekend is dat in zijn visie Petten aanzienlijk groter zou worden, ook als badplaats.</p> <p>In het deels gerealiseerde plan van Van den Ban waren 136 nieuwe woningen geprojecteerd, bestaande uit enkele en dubbele woningen en enkele blokken van drie en vier aaneengesloten huizen. De blokken en de nieuwe hoofdstraat waren Noord Zuid georiënteerd om minder last te hebben van de Zuid Westen Wind. Aan de hoofdweg is een plein gepland, waaromheen plaats is voor winkels en verschillende grotere gebouwen zoals een hotel en politiebureau. In de duinen wordt door Van den Ban plaats gemaakt voor een nieuwe jeugdherberg.</p>
	Reden nooit gebouwd	Het is niet duidelijk waarom het wederopbouwplan van Drexhage het heeft afgelegd tegen het deels wel gerealiseerde plan van ir. Else F. van den Ban en ir. C.A. de Vassy.
Betekenis	Input werksessies en interviews	Jongeren waren zeer enthousiast over het nieuwe plan van Van den Ban, terwijl de oudere bewoners, die de hechte compacte dorpsbebouwing gewend waren, nog wat aan het plan moetsen wennen.
Icoon-waarde	Bijzonderheid	Meer dan in alternatieve plannen voor de wederopbouw van Petten ging ir. Drexhage uit van een forse groei van de betekenis van Petten als badplaats. Hij besteedde nadrukkelijker aandacht aan de aansluiting van de dorpskern op de zone direct aan zee, wat op dit moment aan samenhang te wensen overlaat.
	Uniciteit	
	Inspiratiewaarde	

Educatief centrum Sint Maartenszee

Praktische gegevens	Naam	Educatief Centrum Sint Maartenszee
	Badplaats	Sint Maartenszee
	Architect/ Ontwerpbureau/ Initiatiefnemer:	J.Kramer Zijperweg te Petten Gemeente Zijpe
	Tijdslijn	<p>Planontwikkeling</p> <p>1984: aankoop van de grond door de Gemeente Zijpe</p> <p>1986: aanmelding bij de provincie; aanleg 4 hectare bos in het kader van toeristische recreatief project.</p> <p>1987/1988: Start onderzoek naar de haalbaarheid van een educatief informatie centrum door het Nederlands Research Instituut voor recreatie en Toerisme (NRIT). Ludwig (Recreatie Beheer) meldt zich aan als gegadigde voor her realiseren van zo'n centrum in combinatie met recreatie service verlening.</p> <p>1989: Eindverslag NRIT. Conclusie; Het centrum is haalbaar, mits er een flinke attractieve waarde in de breedte vanuit en investeringssubsidies worden verkregen.</p> <p>1990/1991: Werving van participanten.</p> <p>Projectontwikkeling</p> <p>1992: Opstellen procedure planontwikkeling en het stuk "Visie en uitgangspunten" voor planindieners.</p> <p>1993: Vaststellen van het stuk "Visie en uitgangspunten" voor planindieners. Besluit over de ingediende plannen. ECN en recreatie Beheer zijn geïnteresseerd in de plannen en PEN (nu NUON) is bereid een financiële bijdrage te leveren.</p> <p>1994: De gemeenteraad gaat een samenwerkingsovereenkomst aan met Recreatie Beheer. Recreatie Beheer dient bouwaanvraag in voor sport en hotelaccommodatie inclusief educatief centrum. Start planologische procedure.</p> <p>1995: Financiële toezeggingen van: Het gewest, de Europese commissie, Pen en provincie. De gemeenteraad besluit tot het aangaan van een overeenkomst met Ludwig, inclusief verkoop van gronden onder voorwaarden.</p> <p>1996: Verloop van de bezwarenprocedures.</p> <p>1997: Verlening bouwvergunning aan Recreatie Beheer. De gemeenteraad besluit tot het aangaan van een aanvullende overeenkomst met Recreatie Beheer.</p>

		<p>1998: Diverse voortgangsbesprekingen.</p> <p>1999: Bijstelling planning. Rechtszaak over voortgang en stortingen in een fonds.</p> <p>2000: Stortingen door Gemeente en PEN in het fonds “Exploitatie Educatief Centrum”. Hernieuwd onderzoek naar de haalbaarheid van het plan.</p> <p>2001: Het hernieuwd onderzoek wijst uit dat het educatief centrum niet haalbaar is. De Stichting Exploitatie Educatief Centrum wordt opgeheven, alsmede de beheerstichting. Recreatie Beheer claimt de ingebrachte gelden van de gemeente en PEN vanwege gemaakte kosten en wanprestatie van beide partijen. De gemeenteraad besluit geen rechtszaak aan te gaan tegen Recreatie Beheer.</p> <p>2002: Einde realisatie Educatief Centrum.</p>
Omschrijving	Karakteristieken/ onderdelen waaruit het plan bestond	<p>Het plan bestond uit: de verkoop van 4 hectare grond van de gemeente aan Recreatie Beheer. Op die grond zou Recreatie Beheer winkels met appartementen, recreatiewoningen en een hoofdgebouw realiseren. Het hoofdgebouw bestond uit: hotel/restaurant, sportvoorzieningen en een educatief centrum. Het educatief centrum had geen bestaansrecht. Het hoofdgebouw nog niet gerealiseerd.</p>
	Reden nooit gebouwd	<p>Uit een hernieuwd onderzoek dat begin 2001 is afgerond en waar een second-opinion voor is uit gevoerd, is gebleken dat het educatief centrum in financiële zin niet positief was te exploiteren.</p>
Betekenis	Input werksessies en interviews	<p>Het Educatief Centrum was een spannende nieuwe ontwikkeling, erg jammer dat het niet is doorgegaan. Het had een uniek project geweest.</p>
Icoon-waarde	Bijzonderheid	<p>De realisatie van een Wetenschapspark had een bijzondere attractie kunnen worden en een verdieping en aanvulling kunnen zijn voor het toeristisch-recreatieve aanbod van Petten en omgeving. Het zou aansluiten bij de aanwezigheid van ECN als belangrijke factor in de identiteit van petten en zeker in de huidige tijd waarin duurzaamheid in de belangstelling staat, grote aantrekkingskracht gehad kunnen hebben.</p>
	Uniciteit	
	Inspiratiewaarde	